

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om vattenvårdsförvaltning, lag om ändring av miljöskyddslagen och lag om ändring av vattenlagen samt godkännande av protokollet om vatten och hälsa till 1992 års konvention om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar och lag om sätande i kraft av dess bestämmelser som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONEN HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om vattenvårdsförvaltning och att miljöskyddslagen och lagen om vattenlagen ändras. Genom de föreslagna lagarna genomförs förpliktelserna enligt gemenskapens ramdirektivet för vatten. Genom den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen skall också de åtgärder verkställas som förutsätts i Förenta Nationernas ekonomiska kommissions för Europa protokoll om vatten och hälsa till konventionen om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar.

Den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen innehåller de grundläggande föreskrifterna om vattenvårdsförvaltningen och de förfaranden som denna förutsätter. Om verkställigheten av lagen ges detaljerade bestämmelser genom förordning. På det sätt som föreskrivs i direktivet ges i lagen bestämmelser om vattenförvaltningsområden, myndigheternas samarbete, internationellt samarbete, utredande av faktorer som påverkar vattenstatusen, allmänna mål för vattenstatusen, övervakning, karakterisering av vattnen, klassificering av vattnen, planering av vattenvården samt allmänhetens och övriga intressenters deltagande i planeringen.

Det allmänna syftet med vattenvårdens olika åtgärder är att skydda, förbättra och återställa vattnen så att ytvattens och grundvattens status inte försämras och att deras status åtminstone är god. Ytvatten indelas enligt karakteristika i naturliga typer och enligt vattnets kemiska och ekologiska status i klasser som beskriver vattnets status i jämförelse med dess naturliga tillstånd. Belastningen genom mänsklig verksamhet på yt- och

grundvattnen samt ändringarna i vattendrag skall utredas. Förvaltningsplaner jämte åtgärdsprogram skall upprättas inom vattenförvaltningsområdena. I dessa skall också särskilda synpunkter rörande hälsa läggas fram. I förvaltningsplanen skall även ingå en miljörapport om vilken det föreskrivs i parlamentets och rådets direktiv om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan. De regionala miljöcentralerna har det huvudsakliga ansvaret för planeringen och övervakningen och de kommunala hälsomyndigheterna i frågor som rör hälsa. Den första samordnade förvaltningsplanen skall offentliggöras senast den 22 december 2009.

De förslag som utarbetas inom vattenförvaltningsområdena skall godkännas av statsrådet. Förvaltningsplanerna skall i tillämpliga delar beaktas av de olika myndigheterna i deras respektive verksamhet. Målen för förvaltningsplanen ålägger inte verksamhetsutövarna och medborgarna direkta förpliktelser. Målen blir bindande särskilt genom annan lagstiftning, tillståndsbeslut och lokala miljöskyddsföreskrifter som eventuellt utfärdas.

Miljöskyddslagen skall ändras genom en precisering av vissa bestämmelser i lagen, vilka föranleds av den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen. Lagändringarna ansluter till anordnandet av övervakning av vattnens status genom att därvid den kontroll som utförs av verksamhetsutövare skall beaktas, samt till förvaltningsplanens inverkan vid tillståndsprövningen. Utnyttjandet av kommunala föreskrifter om miljöskydd för att förbättra vattenstatusen framhävs. Det regleringssystem för så kallade prioriterade

ämnen, vilket förutsätts i ramdirektivet för vatten skall genomföras med stöd av miljöskyddslagen samt förordningar som statsrådet utfärdar med stöd av den. I anslutning därtill skall bestämmelserna om inskrivning i datasystemet för miljövardeinformation preciseras för att information om användningen av dessa ämnen skall fås.

Även de ändringar som föreslås i vattenlagen föranleds av den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen. Ändringarna gäller beaktandet av förvaltningsplanen vid tillståndsprovning. I övriga delar utreds vidare i vattenlagskommittén vilka bestämmelser i vattenlagen som behövs för genomförandet av direktivet.

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner protokollet om vatten och hälsa. I propositionen ingår förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen.

Syftet med protokollet är att på alla lämpliga nivåer främja skyddet av både individuell

och kollektiv hälsa samt välmående genom att utveckla vattenvården inom ramen för en hållbar utveckling. Enligt protokollet skall parterna uppställa och offentliggöra nationella och lokala mål som skall uppnås eller upprätthållas i syfte att förebygga vattenrelaterade sjukdomar. Parterna skall också sörja för allmänhetens möjligheter att delta.

Direktivet skulle implementeras i den nationella lagstiftningen den 22 december 2003.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de har godkänts och fastställts. Ikraftträdandelagen för protokollet avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som protokollet träder i kraft för Finlands del. Protokollet träder internationellt i kraft 90 dagar efter det att sexton ratificerings-, godkännande- eller anslutningsinstrument har deponerats hos Förenta Nationerna.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONEN HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	3
ALLMÄN MOTIVERING.....	5
1. Inledning.....	5
2. Nuläge	5
2.1. Lagstiftning och praxis.....	5
2.1.1. Lagstiftning och förvaltning	5
2.1.2. Planering av vattenskydd.....	6
2.1.3. Målen för vattenskyddet fram till år 2005.....	7
2.1.4. Skyddet av grundvatten	7
2.1.5. Vattenstatus och övervakningen av denna	8
2.1.6. Hushållsvatten; distribution, kvalitet och övervakning	9
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet	9
2.2.1. Gemenskapens vattenlagstiftning.....	9
Allmänt	9
Ramdirektivet för vatten	10
Ramdirektivets tillämpningsområde och miljömål	11
Genomförande av mål samt styrmedel.....	12
Särskilda åtgärder	13
Förhållandet mellan medlemsstaten och gemenskapen	14
2.2.2. Lagstiftningen i vissa av gemenskapens medlemsländer	14
Sverige	14
Tyskland	17
Frankrike	18
2.2.3. Internationella avtal om vattenskydd	20
Allmänt	20
Protokollet om vatten och hälsa	21
2.3. Bedömning av nuläget	22
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	22
4. Propositionens verkningar	24
4.1. Ekonomiska verkningar	24
Verkningar för förvaltningen.....	24
Verkningar för verksamhetsutövarna	25
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal.....	26
4.3. Miljökonsekvenser	26
4.4. Verkningar för medborgarna	27
5. Beredningen av ärendet	27
5.1. Beredning av propositionen	27
5.2. Beredningen av protokollet om vatten och hälsa	28

DETALJMOTIVERING.....	29
1. Protokoll om vatten och hälsa och förhållandet till finsk lagstiftning	29
2. Lagförslagen.....	38
2.1. Lag om vattenvårdsförvaltningen	38
1 kap. Allmänna bestämmelser	38
2 kap. Vattens status	42
3 kap. Förvaltningsplan och åtgärdsprogram.....	45
4 kap. Miljömål i förvaltningsplanen.....	49
5 kap. Särskilda bestämmelser	51
2.2. Miljöskyddslagen	52
2.3. Vattenlagen.....	53
2 kap. Allmänna stadganden om byggande i vattendrag.....	53
16 kap. Handläggning av ansökningsärenden i miljötillståndsverket	54
2.4. Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om vatten och hälsa till 1992 års konvention om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar.....	54
3. Ikraftträdande.....	55
4. Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordningen	55
LAGFÖRSLAGEN.....	61
om vattenvårdsförvaltningen	61
om ändring av miljöskyddslagen	68
om ändring av 2 och 16 kap. i vattenlagen.....	70
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om vatten och hälsa till 1992 års konvention om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar.....	71
BILAGA.....	72
PARALLELLTEXTER.....	72
om ändring av miljöskyddslagen	72
om ändring av 2 och 16 kap. i vattenlagen	76
FÖRORDNINGSGRANSUTKAST	79
om vattenvårdsområden och undersökning av dem	79

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Syftet med regeringens proposition är att genomföra både Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område och Förenta Nationernas (FN) ekonomiska kommissions för Europa (ECE) protokoll om vatten och hälsa till konventionen om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar (FördrS 71/1996). Regeringens proposition har utarbetats så att den i första hand avser att verkställa direktivet genom den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen, vars planeringssystem även kompletteras med de insatser som förutsätts i protokollet om vatten och hälsa.

Den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen skapar ramar för planeringen av vattenvården. På basis av lagen kan olika åtgärder för att implementera direktivet vidtas, varvid de krav som ställs i protokollet om vatten och hälsa samtidigt beaktas. Den föreslagna lagen gäller landskapet Åland endast till den del den gäller verkställigheten av protokollet om vatten och hälsa i lagen. Verkställigheten av ramdirektivet för vatten sköter landskapet Åland självständigt.

I samband med beredningen av direktivet gav riksdagens miljöutskott den 6 juni 2000 ett utlåtande (5/2000 rd) enligt vilket krav och normer som är rättsligt bindande för verksamhetsutövare skall ges i lagstiftningen och i tillstånd med stöd av den, och inte i rättsligt bindande planer och program.

Hur det föreslagna systemet fungerar och huruvida lagstiftningen är tillräcklig följs och utvecklas efter behov.

Protokoll om vatten och hälsa godkändes den 17 juni 1999 i London. Konventionen undertecknades av 35 länder varav 11 hade ratificerat protokollet före april 2004.

Protokollets mål är att åstadkomma en för människors hälsa god status på vattnen och vattentjänsterna. Detta eftersträvas genom samarbete mellan de instanser som svarar för vattenanvändningen och vattenvården, främjandet av hälsa samt miljöskyddet genom

utveckling av vattentjänsterna, skydd av akvatiska miljösystem samt förebyggande, minskande och undanröjande av sjukdomar förorsakade av vatten. Protokollet är särskilt viktigt för länder i Östeuropa och Centralasien där allvarliga vattenrelaterade hälsoproblem är betydligt vanligare än i Europa i övrigt.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

2.1.1. Lagstiftning och förvaltning

De centrala lagar som reglerar vattenärenden är vattenlagen (264/1961) och miljöskyddslagen (86/2000). I vattenlagen föreskrivs om nyttjande och vård av vattentillgångar och vattenområden, och i miljöskyddslagen om skyddande av yt- och grundvatten mot förorenande verksamhet. Andra lagar av betydelse i fråga om vatten är lagen om vattentjänster (119/2001), som reglerar vattentjänsterna och verksamheten vid vattentjänstverk, hälsoskyddslagen (763/1994) med bestämmelser om kvaliteten på hushållsvatten och badvatten, naturvårdslagen (1096/1996), som innehåller bestämmelser om skydd av akvatisk miljö och vattenlevande arter, samt dammsäkerhetslagen (413/1984). Dessutom tillämpas lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994) på projekt som kan medföra betydande skadliga miljökonsekvenser.

Agandet av vattenområden bygger i Finland på privat ägande. I praktiken är det i huvudsak fråga om gemensamt privat ägande som bygger på delägarskap. I vattenlagstiftningen har därför redan tidigt intagits olika rättsskyddsarrangemang. Åtgärder och byggande som påverkar sjöar, vattendrag och grundvattentillgångar samt deras status är i allmänhet tillståndspliktiga. Olika användningsbehov och skyddsaspekter som rör vattentillgångar samordnas från fall till fall i tillstånden, varvid även rättsskyddsaspekterna beaktas.

Som medlem av Europeiska unionen (EU)

är Finland också bundet av gemenskapens regelverk om vatten. När Finland anslöt sig till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) hade Finland att införliva EU:s direktiv i den nationella lagstiftningen. EU hade sammanlagt cirka tjugo olika direktiv om skydd av vatten, av vilka vissa reglerade vattenkvaliteten, vissa utsläppen och vissa funktionella krav.

Direktiven har huvudsakligen genomförts genom statsrådsbeslut. Innan miljöskyddslagen trädde i kraft har en del av besluten fattats med stöd av vattenlagen. Förslag till förordning om ändring av dessa beslut i överensstämmelse med ny lagstiftning har utarbetats.

Rådets direktiv om samordnande åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar 96/61/EG; IPPC genomfördes genom att tillståndsförfarandena vid miljöförorenande verksamhet sammanfördes i miljöskyddslagen (86/2000). Bestämmelserna om förorening av vatten överfördes från vattenlagen till miljöskyddslagen. Vattenlagen gäller alltså s.k. vattenhushållningsprojekt såsom uttag av vatten, byggande i vattendrag och reglering samt tillståndsförfaranden i samband därmed.

Beslutsförfarandet för vattenhushållningsärenden och ärenden reglerade i miljöskyddslagen kopplas samman i sådana projekt som kräver tillstånd enligt bägge lagarna. Miljöskyddslagen tillämpas då för förebyggande av förorening. På motsvarande sätt innehåller vattenlagens förbud mot grundvattensändring en hänvisning om förebyggande av förorening orsakad av utsläpp, som det föreskrivs om i miljöskyddslagen. När tillstånden behandlas har alla som påverkas av projektet tillfälle att uttrycka sin åsikt i ärendet.

Statens miljöförvaltning leds av miljöministeriet. Miljöministeriet har ansvaret för miljöpolitiken och för beredningen av miljölagstiftningen. När det gäller vattenfrågor är ledningen av miljöförvaltningen uppdelad på två ministerier. Jord- och skogsbruksministeriet leder de regionala miljöcentralerna och Finlands miljöcentral i uppgifter som ansluter till användningen och vården av vattentillgångarna.

Tillståndsmyndigheter är miljötillståndsverken, de regionala miljöcentralerna och de kommunala miljömyndigheterna. De vikti-

gaste miljötillstånden och de tillstånd som beviljas enligt vattenlagen handläggs av miljötillståndsverken. Det finns tre miljötillståndsverk och tretton regionala miljöcentraler. Kommunernas och samkommunernas miljöskyddsmyndigheter handhar främst miljötillstånd som gäller lokala projekt.

De riksomfattande markanvändningsmålen, landskapsplanerna och generalplanerna enligt markanvändnings- och byggnadslagen (132/1999) omfattar också styrning med avseende på skyddet av vattendrag och användningen av vattenresurser.

Vid internationell jämförelse har det finländska vattenskyddssystemet bedömts som väl fungerande. Tillståndsprövning fall för fall har visat sig vara ett användbart system i den finländska vattenmiljön med sina otaliga sjöar och vattendrag.

En förbättring av vattendragens och sjöarnas status eftersträvas genom många olika åtgärder och i samarbete med många olika aktörer. Åtgärder för att restaurera enskilda sjöar kräver samarbete mellan vattenområdenas ägare, kommunerna och miljöförvaltningen. En del av åtgärderna kan förutsätta tillstånd enligt vattenlagen och en del avtal med ägarna till vattenområdena. Frivilliga restaureringsprojekt har inletts även med stöd av miljöförvaltningen. I den gällande lagstiftningen finns inga bestämmelser genom vilka direkta förpliktelser att förbättra ett enskilt vattenområdes status kan åläggas.

Intensifieringen av insatserna inom jordbruket för att skydda vattnen bygger till väsentliga delar på genomförandet av jordbrukets miljöstödsprogram som delfinansieras av EU. Över 90 % av jordbrukarna och åkerarealen har sedan år 2000 omfattats av jordbrukets miljöstöd. Vattenskyddet inom skogsbruket har förbättrats genom att villkor om vattenskydd ges i samband med finansieringsbeslut gällande skogsbruket.

2.1.2. Planering av vattenskydd

Miljöförvaltningen upprättar regionala vattenskyddsplaner i samråd med regionala och lokala myndigheter och verksamhetsutövare. De första omfattande totalplanerna för nyttjande av vatten togs fram på 1970-talet. Områdena för totalplaneringen var sammanlagt

19. Totalplaneringen slopades på 1980-talet eftersom systemet visade sig vara tungrovt och svårt att hålla uppdaterat. De grundläggande uppgifter om vattnen som togs fram för planerna kan fortfarande utnyttjas.

I slutet av 1980-talet och början av 1990-talet upprättade vatten- och miljödistrikten utvecklingsplaner för användningen, vården och skyddet av vattnen inom sina respektive områden. Utöver denna övergripande planering har vatten- och miljödistrikten samt de nuvarande regionala miljöcentralerna gjort upp cirka 30 separata planer för avrinningsområden där det är viktigt att skydda vattnen. Planerna har inte varit juridiskt bindande, men planeringen har gjort det lättare för verksamhetsutövarna och myndigheterna att koncentrera åtgärderna till sådant som för tillfället är viktigt.

Principbeslut om riksomfattande mål för skydd av vatten har fattats för perioder om tio år. De första riksomfattande målen för vattenskyddet fram till år 1985 sattes av vattenstyrelsen. Den andra tioårsperioden, som fastställdes av statsrådet, gick ut år 1995. År 1998 fattade statsrådet ett principbeslut om målen för vattenskyddet fram till år 2005. Syftet med principbeslutet är att styra myndigheternas verksamhet vid planering, beslutsfattande och övervakning som gäller vattenskydd. Genom sitt beslut den 30 mars 2000 godkände miljöministeriet ett handlingsprogram för vattenvården fram till år 2005 som kompletterar målprogrammet. I handlingsprogrammet preciseras genomförandet av de sektorvisa målen.

Statsrådet fattade den 26 april 2002 ett principbeslut om åtgärder för att skydda Östersjön. Målen för skyddet av Östersjön samt åtgärderna för att nå dessa mål och de områden åtgärderna skall inriktas på läggs fram i Finlands program för skydd av Östersjön. En del av åtgärderna grundar sig på målprogrammet för vattenskydd fram till år 2005.

Målen är inte direkt bindande för verksamhetsutövarna. Målprogrammen genomförs genom att de beaktas av miljötillståndsmyndigheterna och de regionala miljöcentralerna vid tillståndsprövningen. Även genom den information, rådgivning och övervakning som miljöcentralerna bedriver inriktas de åtgärder som målen förutsätter från fall till

fall på aktörerna.

2.1.3. *Målen för vattenskyddet fram till år 2005*

Målen för vattenskyddet fram till år 2005 motsvarar för sin del de mål som ställs i EU:s ramdirektiv för vatten. Målet för Östersjöns och inlandets ytvatten är att deras status inte ytterligare får försämrats på grund av mänsklig verksamhet och att tillståndet i de vatten som redan drabbats av skadlig förändring har förbättrats senast år 2005. Ett annat mål är att trygga den ekologiska mångfalden i vatten- och strandnaturen för havsområden, sjöar, älvar och åar samt att bevara naturens värdefulla särdrag.

För att skydda grundvattnen har som mål satts att verksamheter som är förknippade med risker för grundvattnet inte bör placeras i sådana grundvattenområden som är viktiga eller annars lämpar sig för uttag av vatten. Om det i undantagsfall dock är nödvändigt att placera sådana verksamheter i dessa områden, skall verksamhetsutövaren skydda grundvattnen i tillräcklig omfattning. Redan förekommande verksamheter i dessa områden som medför risk för förorening av grundvattnen kontrolleras och nödvändiga åtgärder för att skydda grundvattnen genomförs.

För att minska utsläppen av näringsämnen som ökar eutrofieringen samt för att effektivisera skyddet av grundvattnen har mål ställts upp för olika sektorer och belastare. Likaså har mål ställts upp i syfte att minska de fosfor- och kvävemängder som jord- och skogsbruket samt industrin tillför insjöarna och Östersjön, samt för att reducera biologiskt syreförbrukande belastning och fosforbelastning på ytvatten från tätorter och glesbygd. Mål som avser att minska de risker grundvattnen utsätts för har satts för pälsdjursfarmning, skogsdikning och hantering av farliga ämnen.

2.1.4. *Skyddet av grundvatten*

Grundvattenområdena i Finland har kartlagts och klassificerats. Det finns sammanlagt cirka 6 900 grundvattenområden i Finland. Utanför dessa områden finns grundvat-

ten i allmänhet i små mängder i marken och berggrunden, närmast för glesbebyggelsens behov.

En central bestämmelse i fråga om skyddet av grundvattnen är förbudet mot förorening av grundvatten i 8 § i miljöskyddslagen. Förbudet mot förorening av grundvatten är ovillkorligt. För förorening av grundvatten beviljas alltså inte tillstånd. Utöver förbudet mot förorening gäller enligt vattenlagen förbud mot ändring av grundvatten samt i anslutning därtill ett tillståndssystem som gjort det möjligt att trygga en god kvantitativ status på grundvattnen. När tillstånd beviljas kontrolleras att uttaget av grundvatten inte överstiger nybildningen.

Genom miljötillståndsverkets beslut kan skyddsområden inrättas kring grundvattentäkter som är eller avses att tas i bruk. Förbudet och begränsningarna i beslutet är juridiskt bindande. Skyddsområdet gäller en specifik vattentäkt och får inte anges som större än det nödvändiga behovet kräver. I allmänhet täcker skyddsområdet inte hela grundvattenområdet. Vattenlagen innehåller bestämmelser om hur de förluster som orsakas av att skyddsområden inrättas skall ersättas. Sedan år 1962 har cirka 230 skyddsområden inrättats. Alltjämt inrättas årligen ett antal skyddsområden.

Under de senaste åren har det blivit allt vanligare att kommunerna och de regionala miljöcentralerna i samråd upprättar skyddsplaner för grundvattnen. I planen utreds på en gång situationen inom hela grundvattenområdet. Planen omfattar hydrogeologisk kartläggning av grundvattenområdet, riskbedömning, åtgärdsrekommendationer samt beredskap inför skador. Skyddsplanen används som bakgrundsmaterial vid tillsyn och vid planering av markanvändning samt för beslut om miljö- och marktäckstillstånd. Planen är inte juridiskt bindande. Det finns egentligen inte heller några procedurbestämmelser om hur planerna skall uppgöras. Myndigheterna beaktar dock de rekommendationer som framlagts i planen när beslut fattas. Syftet med skyddsplanen är tillräckliga åtgärder för skydd av grundvattnet i ett grundvattenområde, men att markanvändningen inte begränsas i onödan. Sedan början av 1990-talet har skyddsplaner upprättats för cirka 500 grund-

vattenområden. De innehåller samma aspekter som förutsätts i den ytterligare karakterisering av grundvattenförekomsterna som avses i ramdirektivet för vatten.

2.1.5. Vattenstatus och övervakningen av denna

Sedan 1970-talet har en bruksklassificering av vattenkvaliteten hos sjöar och vattendrag gjorts. Den senaste riksomfattande klassificeringen har gjorts på grundval av uppgifter om vattenkvaliteten från åren 1994—1997. Vattenkvaliteten har förbättrats avsevärt sedan 1970-talet. Enligt en mellanrapport från år 2000 om målprogrammet för vattenskyddet fram till år 2005 hade vattnets kvalitet fortsättningsvis förbättrats i områden som påverkas av avloppsvatten från tätorter och industri. De genomförda vattenskyddsåtgärderna till trots har vattenkvaliteten dock inte ännu förbättrats i mindre sjöar och vattendrag med påverkan från jord- och skogsbruket.

För riksomfattande övervakning finns strömningsmätstationer och insjömätstationer i de viktigaste sjösystemen. På mätstationerna kontrolleras ett stort antal fysikalisk-kemiska variabler 2—4 gånger om året. Växtplankton kontrolleras vart tredje år i 250 sjöar. Under åren 2004—2006 koncentreras den biologiska intensiva övervakningen till 15 sjöar. Den nationella övervakningen utgör en del av den Europeiska miljöbyråns (EEA) nätverk för övervakning.

Kustvattnens kvalitet övervakas med hjälp av två olika program. En kartläggande undersökning utförs på cirka etthundra mätstationer två gånger om året för att utreda den regionala fördelningen i fråga om vattenkvalitet och planktonmängd samt spridningen av belastningen och dess verkningar. Vid den intensiva övervakningen på 13 mätstationer uppmäts utöver fysikalisk-kemiska variabler även biologiska variabler cirka 20 gånger om året. Kustvattenövervakningen utgör en del av den internationella övervakningen av Östersjön.

Kustvattnen har dessutom nästan 1 000 och insjöarna nästan 4 000 mätstationer där egenkontroll utförs. Egenkontroll innebär att verksamhetsutövaren i ett miljötillstånd eller ett enligt vattenlagen beviljat tillstånd åläggs

att övervaka konsekvenserna av verksamheten. Egenkontrollen och den övervakning som myndigheterna upprätthåller har samordnats.

Grundvattnet övervakas vid miljöförvaltningens grundvattenstationer och geologiska forskningscentralens grundvattenkontrollpunkter samt genom verksamhetsutövarnas egenkontroll. Miljöförvaltningens 53 grundvattenstationer representerar områden i naturligt tillstånd där grundläggande information om grundvattnets nivåvariationer, kvalitet och nybildning fås. Geologiska forskningsanstaltens grundvattenövervakning omfattar 50 olika tillrinningsområden, där det utreds på vilket sätt geologiska och hydrogeologiska faktorer samt människans verksamhet påverkar grundvattnets kvalitet och kvantitet. I 100 grundvattenområden kontrollerar Vägförvaltningen hur användningen av salt vid halkbekämpningen påverkar grundvattnets kvalitet. Grundvattnets kvantitet övervakas vid grundvattentäkter som har tillstånd för uttag av vatten enligt vattenlagen.

2.1.6. Hushållsvatten; distribution, kvalitet och övervakning

Sedan hälsovårdslagen (469/1965, upphävd genom lagen 763/1994) trädde i kraft år 1967 har kvalitetskontrollen av hushålls- och badvatten varit lagstadgad. Därförinnan kontrollerade vattenverken själva utan förpliktelser i lag kvaliteten på det vatten de levererade. Sedan EES-avtalet trädde i kraft år 1994 har hushållsvatten kontrollerats på det sätt som Europeiska gemenskapens (EG) direktiv förutsätter, och badvatten har kontrollerats sedan anslutningen till EU år 1995.

De stora vattenverken i Finland levererar hushållsvatten av hög kvalitet. Av de över 180 000 kontrollundersökningar som gjordes under åren 1996—1998 uppfyllde cirka 98,5 % de föreskrivna kvalitetskraven för hushållsvatten. Då kvalitetskraven inte uppfylldes gällde det oftast järn, mangan, fluorid eller koliforma bakterier. Också små vattenverk och enskilda hushållsvattenbrunnar uppfyller i allmänhet kvalitetskraven i fråga om sitt vatten. De vanligaste problemen i ringbrunnar är järn, mangan och koliforma bakterier och i borrhunnar radon, arsen och fluo-

rid. Undersökningar som utförts under åren 1997—2002 visar att vattenkvaliteten också vid badstränderna i Finland huvudsakligen har varit utmärkt. Kvalitetskraven har överskridits närmast i fråga om koliforma bakterier, vilket i allmänhet har berott på kraftiga regn före provtagningen. Observationer av blågröna alger rapporteras årligen från många badstränder.

Den mikrobiologiska och kemiska kvaliteten på det vatten som levereras av både stora och små vattenverk övervakas regelbundet genom försorg av de kommunala hälso- och skyddsmyndigheterna. Kontrollen genomförs så att prov tas ur kranar antingen i offentliga byggnader eller i privata fastigheter. Provtagningsfrekvensen är beroende av anläggningens storlek; från vatten som de största anläggningarna levererar tas prov dagligen, medan vattnet från de minsta kontrolleras endast en gång om året. Badvattnets mikrobiologiska status övervakas regelbundet under badsäsongen (juni—augusti). Provtagningsfrekvensen varierar enligt badstrandens storlek. På stora badstränder (över 100 besökare/dag) tas prov två gånger per månad och på små stränder en gång per månad. Kvalitetskontrollen på badvatten omfattar utöver kontroll av mikrobiologiska parametrar även kontroll av pH och organoleptisk kontroll.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

2.2.1. Gemenskapens vattenlagstiftning

Allmänt

Fördraget om upprättandet av EG kompletterades med särskilda bestämmelser om skydd av miljön genom enhetsakten av år 1987. Redan tidigare hade dock med stöd av lagstiftningen om den gemensamma marknaden föreskrivits om sådana gemensamma insatser som den ekonomiska gemenskapen ansåg nödvändiga för att begränsa föroreningen av vattnen. Det var huvudsakligen fråga om att begränsa utsläpp av farliga ämnen, men också om att ge kvalitetsnormer för vattenmiljön, bland annat för uttag av råvatten. Från 1970-talet grundade sig gemenskapens lagstiftningsåtgärder på antagna åt-

gärdsprogram för miljön. Ur vattenskyddets synvinkel fick rådets direktiv 76/464/EEG om förorening genom utsläpp av vissa farliga ämnen i gemenskapens vattenmiljö en central ställning. Detta direktiv låg sedermera till grund för ett antal direktiv om utsläpp i vatten och om vattenmiljöns kvalitet. Som en följd av Amsterdamfördraget föreskrivs i artikel 174 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen om principerna för gemenskapens miljöpolitik och i artikel 175 om gemenskapens regleringsbefogenheter och lagstiftningsförfarande.

Rådets direktiv om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar innebar en avsevärd förändring i gemenskapens miljöreglering. Direktivet reglerar också utsläpp i vatten. Ett allmänt krav är att effekterna på alla miljösektorer skall beaktas samtidigt, dvs. integrerat i beslutsfattandet. Dessutom förutsätts att bindande utsläppsgränsvärden iaktas, bästa tillgängliga teknik tillämpas och att miljö kvalitetskraven beaktas. Direktivet genomfördes genom den nya miljöskyddslagen som trädde i kraft den 1 mars 2000.

Den allmänna miljöpolitiska trenden har i gemenskapen lett till att miljöregleringen blivit helhetsbetonad särskilt på 1990-talet. Detta kommer till uttryck dels genom till exempel system för miljöinformation och deltagande (bland annat rådets direktiv 90/313/EEG om rätt att ta del av miljöinformation), dels i att miljöskyddet fått en allt större tyngd (framför allt rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter). Genom att dessa aspekter betonas i det femte och sjätte miljöprogrammet blir utöver åtgärderna för att minska förorening också systemen för allmänhetens delaktighet och skyddet av vattenmiljön allt mer framträdande, vilket också kan ses i parlamentets och rådets ramdirektiv för vatten. Också i Europaparlamentets och rådets rekommendation 2002/413/EG om en integrerad förvaltning av kustområdena, som syftar till att förbättra och bevara tillståndet vid kusterna, framhävs betydelsen av att samordna allmänhetens delaktighet och åtgärderna i förvaltningen.

Ramdirektivet för vatten har sprungit ur ett behov av att inom hela unionen trygga att

gemenskapens krav på vattenskydd följs och att det finns tillgång på dricksvatten av god kvalitet. När beredningen av direktivet tog vid var utgångspunkten att det skall antas genom majoritetsbeslut med stöd av fördragets artikel 175.1 och inte enligt artikel 175.2 som kräver enhällighet, eftersom regleringens huvudmål med tanke på behörighetsbestämmelserna låg på miljöskydd och inte på vattenhushållning. Samtidigt omfattade gemenskapen en ståndpunkt att vattenpolitikens mål med beaktande av subsidiaritetsprincipen inte i tillräcklig mån kan uppnås genom medlemsstaternas egna insatser. På lång sikt är målet att minska farliga utsläpp, inklusive utsläpp av s.k. prioriterade ämnen, att hejda försämringen av vattenkvaliteten och att trygga kvaliteten på dricksvatten. Ramdirektivet leder inom gemenskapen till att lagstiftningen om vattenskydd reformeras och de föräldrade direktiven om utsläpp i vatten och om vattenkvalitet upphävs eller ändras.

Ramdirektivet för vatten

Genom ramdirektivet för vatten kommer medlemsstaternas och därigenom gemenskapens alla yt- och grundvatten att omfattas av en enhetlig bedömning. Samtidigt sätts det allmänna målet, att vattnets status inte får försämrats och att den är åtminstone god. En central förutsättning med avseende på de styrmedel som ingår i direktivet är att vattenstatusen beskrivs genom olika faktorer, närmast naturvetenskapliga och kemiska. Samtidigt beaktas vattnets naturliga avrinnings- och bildningsförhållanden. För att kunna göra en helhetsbedömning skall medlemsstaterna med utgångspunkt i avrinningsområdena bilda avrinningsdistrikt, vilka hos oss föreslås kallas vattenförvaltningsområden. För helhetsbedömningen av vatten som sträcker sig över statsgränserna skall på motsvarande sätt bildas internationella vattenförvaltningsområden mellan de berörda staterna.

Ramdirektivet har också som mål att trygga en hållbar användning av vattenresurserna. Uppmärksamhet skall fästas förutom vid utsläppsreduceringen även vid vattenekologiska och hydrologiska förhållanden. Direktivet kopplar samman den kvantitativa styrningen av vattenanvändningen med regler-

ingen av vattenkvaliteten. I detta avseende avviker det från gemenskapens tidigare direktiv som fokuserade på styrningen av vattenkvaliteten. Det centrala målet och kravet var då att minska utsläppen. Kontrollen av utsläpp har dock alltjämt en central ställning. Ramdirektivet slår inte direkt fast huruvida olika projekt eller verksamheter skall tillåtas eller inte, utan ställer mål för och krav på vattenstatusen. Målet för skyddet är att såväl minska utsläppen som upprätthålla skyddsmekanismer som behövs för att trygga vattenresurserna.

Ramdirektivet innehåller dels krav på vattenstatusen, dels formella procedurbestämmelser som garanterar att de mål som ställts upp för vattenstatusen uppnås. Gemenskapens lagstiftande organ har inte ansett det vara tillräckligt att endast ställa upp mål för vattenstatusen, utan har ansett att också förfarandet måste förenhetligas. Också i detta avseende avviker direktivet från många av sina föregångare. De allmänna mål som ställs upp i artikeln om direktivets syfte (artikel 1 i direktivet) är att förhindra försämring av statusen hos akvatiska ekosystem och vattenresurser samt att förbättra dålig status hos dessa. Målen för vattenhushållningen är att främja en hållbar vattenanvändning, mildra effekterna av översvämningar och torka samt, vilket ur samhälls- och synvinkel måhända är det viktigaste målet, trygga en tillräcklig tillgång på vatten av god kvalitet för vattentjänsterna.

Ramdirektivets tillämpningsområde och miljösmål

Ramdirektivet gäller närmast vattenförekomster, som kan vara antingen ytvatten- eller grundvattenförekomster. Med en ytvattenförekomst avses en avgränsad och betydande del av ytvattnet, såsom en sjö, ett magasin, en bäck, å, älv eller kanal, en del av en bäck, å, älv eller kanal eller en kustvattensträcka (artikel 2 i direktivet). Begreppet vattenförekomst kännetecknas av en relativ "avskildhet" från andra vatten. Denna skall också vara viktig till exempel med avseende på skyddsmålen eller ett viktigt användningsändamål. Enligt direktivet ställs enhetliga mål för vattenstatusen upp för vattenfö-

rekomster som identifieras höra till samma typ. Vattenförekomster som människan fysiskt ändrat, s.k. konstgjorda eller kraftigt modifierade vattenförekomster, utgör en egen grupp av vattenförekomster. Ett avrinningsområde utgörs av en helhet av ytvatten vilka i allmänhet via ett delta sträcker sig ända till kustvattnet. Ett eller flera avrinningsområden bildar ett vattenförvaltningsområde som utgör objekt för verkställigheten av ramdirektivet på nationell nivå. Det föreslagna vattenförvaltningsområdet motsvarar begreppet avrinningsdistrikt i direktivet.

Med grundvatten avses alla de vatten som finns under markytan i den mättade zonen och som står i direkt kontakt med mark- eller berggrunden. I ramdirektivet har det med avseende på grundvattenbildningen relevanta begreppet akvifer en central ställning; med en akvifer avses mark- eller berggrund eller andra geologiska skikt med tillräcklig porositet och genomsläpplighet för att medge antingen en betydande ström av grundvatten eller uttag av betydande mängder grundvatten.

Regleringen enligt ramdirektivet grundar sig på begreppen vattenanvändning och vattentjänster. Med ovanstående avses vattentjänster och vissa andra i direktivet avsedda åtgärder som kan ha en väsentlig effekt på vattenstatusen (artikel 2 i direktivet). Med vattentjänster avses alla tjänster som tillhandahåller hushåll, offentliga verk eller något slag av ekonomisk verksamhet

a) uttag, uppdämning, lagring, behandling och distribution av ytvatten eller grundvatten, b) anläggningar som idkar insamling och behandling av avloppsvatten som senare släpps ut till ytvatten.

Tillämpningsområdet för de olika bestämmelserna i ramdirektivet och delvis också de åtgärder som omfattas av direktivet bygger på ovan nämnda begrepp. Verksamheternas effekt på vattnen avgör till vilka delar direktivet skall tillämpas. Ramdirektivet gäller sålunda all vattenanvändning som kan ha en väsentlig påverkan på vattenstatusen, framför allt beträffande de nämnda allmänna målen. Direktivet gäller till exempel inte nämnvärt sådant byggande som inte har några verkningar på vattenstatusen.

Innehållsmässigt är miljömålen i en central

ställning; de åtgärder som skall vidtas för att miljömålen skall nås beskrivs i en förvaltningsplan och ett åtgärdsprogram (artikel 4 i direktivet). I sak är det fråga om mål som är bindande för medlemsstaterna och som för att kunna nås förutsätter att ett fungerande kontrollsystem skapas. Miljömålen indelas i tre grupper: mål för ytvatten, för grundvatten och för skyddade områden. De inriktas på i förvaltningsplanen specificerade vattenförekomster.

Medlemsstaterna skall förhindra att ytvattenstatusen försämras. För att möjliggöra vissa nödvändiga projekt i enlighet med hållbar utveckling som ändrar ett vattendrag kan specificerade undantag göras (direktivets artikel 4.7). Ett annat mål är att god status för ytvatten (bilaga V till direktivet) skall uppnås inom 15 år efter det att direktivet har trätt i kraft. Under vissa förutsättningar får avvikelser göras från detta i fråga om konstgjorda eller kraftigt modifierade vattendrag. Ett tredje mål är att för konstgjorda och genom mänsklig verksamhet kraftigt modifierade vatten inom 15 år uppnå en s.k. god ekologisk potential och god kemisk status. Under vissa förutsättningar kan målen lindras eller den nämnda tidsfristen på 15 år förlängas på ett kontrollerat, dvs. i förvaltningsplanen fastställt sätt. Ett fjärde mål är att minska föroreningen genom prioriterade ämnen. För detta ändamål kan kommissionen fastställa vilka ämnen som skall betraktas som prioriterade ämnen och vilka miljöskyddande åtgärder som skall vidtas. Utsläpp av ämnen som klassificerats som farliga prioriterade ämnen skall upphöra helt.

Målen för grundvatten bygger på liknande kriterier och undantag. Det centrala målet är att förhindra att grundvatten förorenas och att grundvattnets status försämras. Också beträffande grundvatten tillåts undantag på grund av naturliga förhållanden, viktiga samhällsliga ändringsbehov etc. Ett annat mål är att uppnå en god kvantitativ och kemisk grundvattenstatus inom 15 år efter att direktivet har trätt i kraft. Detta förutsätter att balans uppnås mellan uttag och nybildning av grundvatten. På samma sätt som i fråga om ytvatten kan tidsfristerna också förlängas för grundvatten på ett kontrollerat sätt. Ett tredje mål är att genomföra sådana åtgärder som får

koncentrationerna av förorenande ämnen i grundvattnen att börja minska. Gemenskapen kan ge närmare bestämmelser om de insatser som behövs utöver de direktiv som gäller för utsläpp i grundvatten.

I gemenskapens regelverk föreskrivs i ett antal sammanhang om skyddade områden som inrättas i syfte att skydda vatten. Ramdirektivets allmänna krav i fråga om dessa skyddade områden är att skyddsåtgärderna skall sättas i kraft senast 15 år efter att ramdirektivet har trätt i kraft. Register skall föras över skyddsområdena (artikel 6 i direktivet). I samband med den nationella verkställigheten skall bedömas i vilken mån till exempel vattenområden och våtmarker som hör till habitatdirektivets område skall granskas i detta sammanhang.

Genomförande av mål samt styrmedel

Gränserna mellan de vattenförvaltningsområden som enligt ramdirektivet skall inrättas skall vara tydliga i fråga om avgränsningen enligt avrinningsområden. Ett vattenförvaltningsområde kan omfatta flera avrinningsområden. Medlemsstaterna kan själva i rätt stor utsträckning besluta om detta. Hur grundvattnen hör ihop med ytvatten är inte alltid entydigt, eftersom en grundvattenförekomst kan sträcka sig på bägge sidor om den gräns som skiljer ytvattens avrinningsområden från varandra. I dessa fall skall grundvattenförekomsten specificeras och anslutas till det närmaste eller mest lämpliga avrinningsområdet, och på samma gång till ett vattenförvaltningsområde. I direktivet föreskrivs om de åtgärder som skall genomföras inom samtliga vattenförvaltningsområden, men inte om myndigheter eller beslutsordning annat än i vissa undantagsfall. De behöriga myndigheter som utses för vattenförvaltningsområdena har i uppgift att övervaka att miljömålen i direktivet nås. Eftersom vattenförvaltningsområdena i olika medlemsstater kan uppdelas i administrativa enheter på olika sätt, är det med tanke på uppnåendet av miljömålen viktigt att vattenförvaltningsområdena inrättas eller fås att fungera så att vattenförvaltningsområdet samt dess avrinningsområden och grundvatten kan behandlas som en helhet. Myndigheterna inom olika

sektorer och på olika förvaltningsnivåer är därför skyldiga att i nödvändig omfattning samarbeta för att de förpliktelser som avses i direktivet skall kunna uppfyllas.

Genomförandet av direktivet förutsätter en kartläggning av vattnen och vattenstatusen, vilken omfattar karakterisering av vattenförvaltningsområdet, utredning av konsekvenserna av mänsklig verksamhet på miljön och ekonomisk analys av vattenanvändningen (artikel 5 i direktivet). Indelningen av vattnen i typer och klassificeringen regleras särskilt i bilagorna II och III. Det är huvudsakligen fråga om att tillämpa ekologiska och kemiska bedömningskriterier samt att utreda konsekvenserna av mänsklig verksamhet. Dessa utredningar och analyser ligger till grund för de formella styrmedel genom vilka direktivet genomförs, dvs. förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet. Med hjälp av dessa genomförs de allmänna miljömålen, förutom att de fungerar som konkreta informationsredskap vid beslutsfattandet.

Förvaltningsplanen (artikel 13 i direktivet) är för gemenskapens del ett viktigt sammandrag och rapporteringsverktyg, och av den skall inventeringsmässigt framgå de egenskaper, belastningsfaktorer och övervakningsdata för vattnen som avses i bilaga VII till ramdirektivet samt de mål och metoder med vilka målen kan nås. Förvaltningsplanen skall regionalt omfatta hela vattenförvaltningsområdet och beskriva innehållet i de åtgärdsprogram som gäller.

De förvaltningsmässiga och övriga metoder med vilka miljömålen avses att nås skall framgå av åtgärdsprogrammet. Åtgärder är av två slag; grundläggande åtgärder och kompletterande åtgärder (artikel 11 i direktivet). Åtgärdsprogrammet anger på vilket sätt miljömålen ombildas till bindande förpliktelser i det nationella beslutsfattandet. Direktivet förutsätter inte att programmet skall vara ett omedelbart bindande eller styrande instrument, utan sådana genom lag eller myndighetsbeslut fastställda åtgärder som behövs för att miljömålen skall nås kan också genomföras direkt genom lagstiftningen. Programmet anger då vilka författningar som skall tillämpas. Åtgärdsprogrammen skall vara klara nio år efter det att ramdirektivet har trätt i kraft. Programmen skall ses över

med vissa års mellanrum. Ett åtgärdsprogram kan också bestå av flera åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen binder inte enskilda verksamhetsutövare utan endast myndigheterna när dessa fattar beslut om åtgärder. Hur de påverkar beslutsfattandet skall dock fastställas på författningsnivå.

Utöver åtgärdsprogram skall program för övervakning av vattenstatusen sammanställas, som omfattar övervakning av de olika vattnens status och skydd (artikel 8 i direktivet). För detta ändamål föreskrivs särskilt om enhetliga tekniska metoder.

Procedurbestämmelserna i ramdirektivet gäller uppgörandet av förvaltningsplaner för vattenförvaltningsområden. Uppgifterna i förvaltningsplanen och deras tillförlitlighet kan ha betydelse såväl för de delaktiga parternas intressebevakning som för det senare genomförandet av åtgärdsprogrammen. Artikel 14 i ramdirektivet innehåller bestämmelser om de berörda parternas rätt att ta del av förvaltningsplanerna när de utarbetas och ses över, samt bestämmelser om allmänhetens rätt att framföra åsikter. Förvaltningsplanerna skall offentliggöras inom nio år efter att direktivet har trätt i kraft och skall ses över och uppdateras med vissa års mellanrum.

Särskilda åtgärder

Ett av de centrala målen för ramdirektivet är att trygga kvaliteten på dricksvatten. De vattenförekomster som används eller avses att användas för uttag av dricksvatten är föremål för särskilda åtgärder. Om uttaget av vatten i genomsnitt överstiger 10 m³ per dygn skall dessa vattenförekomster specificeras per vattenförvaltningsområde. Om uttaget av dricksvatten överstiger 100 m³ per dygn skall särskilt övervakas hur de allmänna miljömålen uppnås. Dessutom skall gemenskapens bestämmelser om dricksvatten och övriga miljöskyddsnormer uppfyllas. Medlemsstaterna skall också se till att kvaliteten på det vatten som används förblir så rent att vattenrening i mån av möjlighet kan anses onödig. I den nationella lagstiftningen kan skyddszoner för vattenförekomster inrättas.

Ett av målen i ramdirektivet för vatten är att bringa den påverkan som vattnen utsätts för genom punktbelastning och diffus belast-

ning i samma ställning. Målet har intagits i direktivet som ett krav som förutsätter ett s.k. kombinerat tillvägagångssätt (artikel 10 i direktivet). Den diffusa belastningen härrör framför allt från jord- och skogsbruket samt från glesbebyggelsen. I fråga om diffus belastning krävs framöver att bästa tillgängliga teknik utnyttjas, att gränsvärden för utsläpp fastställs och att bästa miljöpraxis ställs upp, dock endast i den omfattning som gemenskapen föreskriver, tillsvidare endast i enskilda författningar. Ramdirektivet ställer alltså i detta avseende inga egentliga tilläggskrav på verksamheterna, men medlemsstaterna skall inom 12 år upprätta ett system som garanterar att de åtgärder som gäller diffus belastning genomförs. I praktiken torde detta innebära att förfaringsätten fastställs i åtgärdsprogrammen.

När kostnaderna för vattenanvändningen skattas skall de kostnader som uppstår inklusive miljö- och resurskostnader beaktas (artikel 9 i direktivet). Uppskattningen skall grunda sig på den ekonomiska analys som anges i bilaga III till direktivet och på principen att förorenaren betalar. De nationella åtgärder genom vilka principen om kostnadstäckning för vattentjänster genomförs skall sättas i kraft senast år 2010. Dessa åtgärder inklusive prissättningspolicyn för vatten kan separeras från de övriga metoder genom vilka direktivet genomförs, men förvaltningsplanen skall ange på vilket sätt själva principen och dess undantag avses genomföras. Medlemsstaterna kan när de genomför principen om kostnadstäckning beakta såväl kostnadstäckningens sociala, miljörelaterade och ekonomiska effekter som vattenförvaltningsområdets förhållanden med avseende på geografi och klimat.

Förhållandet mellan medlemsstaten och gemenskapen

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de åtgärder som behövs för att direktivets krav skall kunna uppfyllas. Direktivet medför inga omedelbara verkningar för allmänheten eller företagen. Till den del ramdirektivet gäller till exempel utsläpp har förpliktelserna satts i kraft genom separata författningar, på vilka också de krav som ställs på företagen i fråga

om utsläpp eller miljöskydd grundar sig. Till vissa delar förutsätter eller tillåter dock de åtgärder som krävs i direktivet även kompletterande reglerings- eller styråtgärder från gemenskapens sida. Gemenskapen kan till exempel omfatta strategier för att förebygga eller minska vattenföroreningen. Det kombinerade tillvägagångssättet kan leda till allt striktare krav på vattenskyddet, om begränsningen av belastningen visar sig vara otillräcklig för att målen för vattenstatusen skall kunna nås.

Vattendirektivet har inte omedelbart påverkat tidigare direktiv om vatten. Till följd av miljömålen föranleder ramdirektivet dock att övervakningen av vissa direktiv, särskilt de som gäller skyddet av grundvatten, måste effektivieras och förenhetligas. Ramdirektivet kommer successivt att upphäva de nuvarande mest centrala ämnes- och verksamhetsrelaterade direktiven om vatten. Ramdirektivet har också vissa omedelbara effekter avseende ändring av vissa författningar (artikel 22 i direktivet).

I detta sammanhang tas ingen ställning till medlemsstatens rapporteringsskyldighet, eftersom frågan inte omfattas av den nationella implementeringen.

2.2.2. *Lagstiftningen i vissa av gemenskapens medlemsländer*

Sverige

I Sverige samlas lagstiftningen om användningen av vatten i miljöbalken (1998:811) och den kompletterande lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (1998:812). Innan det nuvarande systemet infördes gällde i Sverige på samma sätt som i Finland en vattenlag (1983:291) som separat reglerade användningen av vatten. Regleringen av avloppsvatten hade visserligen i Sverige redan tidigare avskiljts från vattenlagen för att omfattas av den dåvarande miljöskyddslagen (1969:387).

I 11 kap. miljöbalken föreskrivs om allmänna förutsättningar för vattenverksamhet, om definitioner och om tillståndsplikt. I lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet stadgas om rådighet över vatten, samfälligheter och olika former av nytt-

jande av vatten. I förhållande till miljöbalken är denna lag en kompletterande författning och bestämmelserna i miljöbalken gäller därför till tillämpliga delar när beslut om vattenprojekt fattas och genomförs. Miljöbalken sträcker sin verkan till annan lagstiftning, till exempel lagstiftningen om markanvändning, alltid om inget annat föreskrivs i någon annan lag, men å andra sidan kan särskilda bestämmelser om miljö i annan lagstiftning, till exempel i skogslagstiftningen, åsidosätta bestämmelserna i miljöbalken. I fråga om vattenprojekt är miljöbalkens verkan dock omedelbar. På samma sätt som i Finland har de vattenärenden som omfattas av gränsöverskridande överenskommelsen (1971) mellan Sverige och Finland också utelämnats i den svenska lagstiftningens tillämpningsområde.

I Sverige har systemet enligt miljöbalken och lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet olika tillstånds- och tillsynsmyndigheter beroende på situationen. I mer omfattande miljöärenden och andra ärenden som berörs av lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, med undantag av ärenden som gäller markavvattning, utgörs tillståndsmyndigheten av en miljödomstol som bygger på den tidigare vattendomstolen. Andra tillståndsmyndigheter är särskilt länsstyrelsen, vissa centrala ämbetsverk samt i fråga om miljöärenden med lokala verkningar kommunens miljömyndighet. Systemet påminner sålunda till sin grundstruktur om det förvaltningssystem som gäller för motsvarande lagstiftning i Finland, även om myndigheterna organisatoriskt är annorlunda.

Grunden för miljöbalken utgörs av bestämmelserna om miljö kvalitetsnormerna och åtgärdsprogrammen för genomförandet av dessa (5 kap.). Regeringen har behörighet att fatta beslut om bindande miljö kvalitetsnormer för vissa bestämda områden eller naturresurser. Dessa grundar sig ofta på gemenskapsrätten. I sådana situationer kan regeringen överföra behörigheten att meddela kvalitetsnormer på en annan myndighet. Genom miljö kvalitetsnormer kan till exempel föreskrivas om vattenståndets högsta eller lägsta gräns eller om egenskaper eller strömningar i ett avrinningsområde eller i en del av

det och i grundvattnet. Myndigheterna skall övervaka att miljö kvalitetsnormerna uppfylls när de fattar beslut som gäller miljön, utövar tillsyn eller meddelar allmänna bestämmelser. Kommunerna skall beakta miljö kvalitetsnormerna i sin planverksamhet. Åtgärdsprogram skall upprättas om dessa är nödvändiga för att miljö kvalitetsnormerna skall uppnås, eller om gemenskapsrätten så kräver. Regeringen beslutar på förslag om åtgärdsprogrammen, men kan under vissa förutsättningar delegera till annan myndighet att fatta beslut.

När regleringen av vattenanvändningen överfördes till miljöbalken och lagen med särskilda bestämmelser var avsikten inte att väsentligt ändra de principer och bestämmelser som efter en omfattande reform hade intagits i vattenlagen av år 1983. Utgångspunkten är privat ägande av vattnen, eller egentligen rådighet. Vattenanvändningen regleras på många ställen på ett sätt som avviker från miljöbalkens allmänna bestämmelser. Begreppet vattenverksamhet täcker alla projekt som påverkar vattenförekomsterna kvantitativt (11 kap. 2 § i miljöbalken). Begreppet motsvarar till stor del vad som regleras i den finska vattenlagen efter reformen år 2000. Begreppet grundvattenprojekt är relativt snävt. På vatten som finns på marken och som täcker jord- eller gruvmineralförekomster tillämpas därför bestämmelserna om markavvattning. Om ingen risk för förorening finns reglerar miljöbalken utsläpp av vatten i grundvattnet endast till den del avsikten är att öka den tillgängliga vattenmängden ur förekomsten. Med vattentäkt avses bortledning av yt- eller grundvatten för vattenförsörjning, värmeutvinning eller bevattning.

Den nuvarande lagen i Sverige är till vissa delar otillräcklig för att genomföra de mål som ställs i gemenskapens ramdirektiv för vatten. Därför har två lagberedningsorgan tillsatts. Det ena av dem, miljöbalkskommittén, har lämnat sitt första delbetänkande om sättande i kraft av ramdirektivet (SOU 2002:107). Därutöver har ett betänkande om vattenförvaltningen (SOU 2002:105) lämnats av en tillkallad utredare. Miljöbalkskommittén har strävat efter att reformera lagstiftningen i större omfattning än vad ramdirekti-

vet kräver. Betänkandena fokuserar på en effektivare reglering av miljö kvalitetsnormerna och på att framhäva åtgärdsprogrammets betydelse. Kommittén kallar hela arrangemanget för vattenplaneringscykel, inom vilken alla delar, bland annat, också miljökonsekvensbedömningen, står i dynamisk interaktion med varandra. Planeringen av vattenanvändningen och den kommunala planeringen borde få ett närmare förhållande.

Det kommer att finnas fem avrinningsdistrikt. Huvudavrinningsområdena är sammanlagt 119. Om avrinningsdistriktet finns kompletterande förslag till bestämmelser. Regeringen eller en av regeringen befullmäktigad myndighet skall meddela bestämmelser om det utredningsarbete inklusive typindelning som utförs i samtliga avrinningsdistrikt samt om klassificering, ekonomisk analys, miljömål och undantag och om andra behövliga förvaltningsfrågor. På lagnivå (5 kap. miljöbalken) är utgångspunkten att regeringen eller en av regeringen utsedd myndighet beslutar om dessa frågor i samtliga avrinningsdistrikt, varför lagens bestämmelser närmast innehåller ett bemyndigande för den kommande verkställigheten. Kommittén antar att det utredningsarbete som behövs i det svenska systemet huvudsakligen kommer att ske i på kommunal nivå.

Eftersom regeringen redan nu kan meddela bindande miljö kvalitetsnormer är ramdirektivets krav på uppställande av miljömål inte främmande för det svenska systemet utan kan lätt införlivas med detta. Förvaltningsplanen utgör ett redskap för inventering utan omedelbara rättsliga verkningar. Åtgärdsprogrammet däremot innehåller de bindande åtgärder som skall genomföras för att miljömålen skall nås. Åtgärdsprogrammet följer i hög grad samma modell som det nationella systemet tagit till sig ur gemenskapens direktiv om tidigare åtgärdsprogram. Upprättandet och betydelsen av åtgärdsprogrammet för avrinningsdistriktet avviker dock i någon mån från dessa nationella åtgärdsprogram. Enligt propositionen skall de nödvändiga bestämmelserna om miljö kvaliteten fastställas genom åtgärdsprogrammet. Regeringen, som också nu kan delegera upprättandet av åtgärdsprogram till någon annan myndighet, fattar beslut om bestämmelsernas geografiska

omfattning enligt de olika projektens influensområde. Innan ett åtgärdsprogram fastställs offentliggörs utkastet i syfte att inhämta allmänhetens utlåtanden och åsikter.

Ett åtgärdsprogram kan gälla alla åtgärder som påverkar vattnen. För utarbetandet av förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet gäller i det närmaste samma förfaringsätt med sina krav på samråd och offentliggörande av utkast. De myndigheter som tillämpar miljöbalken skall övervaka att förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet lämpligen finns att tillgå i de ärenden de behandlar.

I Sverige finns inom statsförvaltningen inga särskilda tillsynsmyndigheter för miljösektorn. Utredaren föreslår därför att landet skall indelas så att det i varje avrinningsdistrikt tillsätts en vattenmyndighet för att övervaka att miljömålen nås. Vattenmyndigheten skall dessutom ansvara för genomförandet av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram samt för de analyser, utredningar osv. som förutsätts i direktivet. På lokal nivå skall etableras samarbetsorganisationer för olika förvaltningsorgan och intressenter i nödvändig utsträckning. Dessutom föreslås att vattenskyddssammanslutningarna skall utvecklas för att trygga skyddet av vattenförekomster.

För finansieringen av systemet föreslås att ett fungerande avgiftssystem upprättas och att de allmänna principerna för detta system slås fast. Enligt principen om att förorenaren betalar skall alla vattenanvändare genom kompenserade åtgärder eller avgifter bidra till att minska de konsekvenser de orsakar och som är viktiga ur ramdirektivets synvinkel. Vattenmyndigheternas planerings- och förvaltningsverksamhet skall dock inte bekostas genom avgifter. Det nuvarande avgiftssystemet skall kompletteras i nödvändig utsträckning, särskilt till de delar som gäller prioriterade ämnen. Avgiftsnivån kan variera inom olika områden beroende på det mottagande sjösystemets status. Propositionen inkluderar därtill bestämmelser om ansvaret för att upprätthålla nödvändig beredskap. Det samlande tillsynsansvaret hör till de vattenmyndigheter som tillsätts.

Sveriges regering har överlämnat en proposition till riksdagen den 22 januari 2004 (Prop. 2003/04:57).

Tyskland

I Tyskland är lagstiftningen om vattenanvändningen enligt grundlagen (Grundgesetz, 1949) uppdelad i lagstiftning på förbundsrepubliksnivå (Bund) och på delstatsnivå (Länder). Innehållsmässigt har Förbundsrepubliken Tyskland på bägge dessa nivåer haft en gällande vattenlagstiftning som reglerar hela vattenanvändningen och som också gäller avloppsvatten. Grunderna för och innehållet i regleringen övertogs till övervägande del ur den vattenlagstiftning som gällde i delstaterna i det Tyska riket, framför allt i Preussen. Av skäl förknippade med grundlagsstiftandet är förbundsstatens behörighet begränsad i fråga om den detaljerade regleringen av vattenanvändningen. Förbundsstatens centrala vattenhushållningslag (Wasserhaushaltsgesetz, WHG, 1957) har trots sin relativt stora omfattning därför karaktären av en till delstaterna riktad ramlag som tillåter dem en relativt självständig författningsbehörighet. Samtliga delstater har sin egen vattenlag (Wassergesetz), som i fråga om de delar som härrör från ramlagen innehåller likartade strukturer, men som i övrigt kan innehålla olika lösningar beträffande regleringen av vattenanvändningen. Detta har utgjort ett problem när ramdirektivet för vatten på förbundsrepublikens ansvar skulle sättas i kraft på samma sätt i hela förbundsrepubliken.

Svårigheterna vid verkställigheten av ramdirektivet för vatten har berott på förbundsstatens och EG:s olika sätt att ställa upp mål och styrprinciper. Tyskland ställde sig skeptiskt till möjligheterna att på ett bindande sätt ställa upp gemensamma mål för vattenpolitiken inom hela gemenskapen. Liksom i Finland grundar sig kvalitetsmål och utsläppskrav i Tyskland i hög grad på provning fall för fall, medan målen i planerna snarast är vägledande.

Ramdirektivet har numera genomförts i förbundsrepublikens lagstiftning inklusive därmed förknippade administrativa lösningar. I detta syfte ändrades vattenhushållningslagen år 2002 (BGBl. 2002 I Nr. 59). Genomförandet av direktivet grundar sig till stora delar på denna lagändring. Enligt lagen indelas Tyskland i tio avrinningsdistrikt (Flussgebietseinheit), av vilka många är internatio-

nella avrinningsdistrikt. I delstaternas lagstiftning föreskrivs om koordineringen av de miljömål som direktivet förutsätter för de avrinningsdistrikt som sträcker sig utanför delstaternas och Tysklands gränser, vid behov med förbundsstatens samtycke. Samtidigt preciseras delstaternas behörighet med avseende på grundlagen, eller snarare de begränsningar som gäller till förmån för förbundsstaten (WHG 42 §). Länderarbeitsgemeinschaft Wasser (LAWA) har en central roll för samordningen av direktivets verkställighet på delstatsnivå och genom dess arbete förväntas lagstiftningsreformerna i delstaterna bli klara före utgången av år 2003.

Vattenhushållningslagens tillämpningsområde omfattar vattendrag med strömmande vatten, grundvattnen och kustvattnen. Små vattendrag och källor regleras av delstaterna med undantag av förebyggandet av föroreningar. För viktiga vattentrafikleder gäller när de utnyttjas för trafik en särskild lagstiftning på förbunds nivå (Bundeswasserstraßengesetz, 1990), vilken kommer att förbli i kraft. Regleringen innebär begränsningar i den övriga användningen av dessa vattenleder, men utesluter inte en kompletterande tillämpning av vattenhushållningslagen inbegripet sådan som beror av ramdirektivet. Vattenhushållningslagen reglerar inte substansen i ägande- eller besittningsrätten till vatten, utan i detta avseende har delstaterna rätt att upprätthålla system som delvis avviker från varandra. I vattenhushållningslagen fastställts dock inom angivna gränser i vilken utsträckning nyttjande av ägaren och allmansrätt, dvs. allmänt nyttjande tillåts. Nyttjande av ägaren är utan tillstånd tillåtet för vissa användningsändamål med ringa påverkan (WHG 24 §). Också strandägare kan ha motsvarande nyttjanderätt.

Förbundsstatens vattenhushållningslag innehåller de allmänna grunderna för all vattenanvändning särskilt i fråga om säkerheten vid vattenanvändningen och verksamhetsutövarnas aktsamhetsplikt (WHG 1a §). Bestämmelsen har genom ovan nämnda lagändring omarbetats för att svara mot de mål och ekologiska kriterier som ingår i ramdirektivet för vatten. Myndigheter och organ som handlägger vattenärenden finns på förbundsstats-, delstats- och kommunnivå. Miljöministeriet

(Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit) har ansvaret för vattenanvändningen på förbundsstatnivå, men också de övriga ministerierna har regeringsmakt inom vissa sektorer, särskilt trafikministeriet som ansvarar för vattentrafiklederna. Delstatsnivån har en central ställning när det fattas beslut om vattenfrågor. Förbundsstatens vattenhushållningslag styr i sin egenskap av ramlag lagstiftarnas och myndigheternas verksamhet, men beslutanderätten hos förbundsstatens myndigheter sträcker sig vanligen inte till själva substansen när det gäller delstaternas vattenangelägenheter.

I vattenhushållningslagen bestäms om en metod för övervakning i förväg, ett "tillstånd" som finns i två juridiskt olika kategorier, Erlaubnis och Bewilligung. Dessutom meddelar vattenhushållningslagen bestämmelser om vattenhushållningsplaner av två slag, dvs. ramplaner (wasserwirtschaftlicher Rahmenplan) och hushållningsplaner (Bewirtschaftungsplan), vilka huvudsakligen har en skyddande funktion. Dessutom finns föreskrifter om vattenskyddsområden (Wasserschutzgebiet). Användningen av dessa och zonindelningen påminner om det finländska systemet för skyddsområden, men områdena inrättas i allmänhet genom författning när det allmänna intresset så kräver, i praktiken genom förordning.

Vattenhushållningslagens bestämmelser om begrepp och planer som gäller vattenhushållning har ändrats för att ramdirektivet om vatten skall kunna genomföras. Miljömålen uppställs på delstatsnivå, men de krav och undantag som följer av direktivet har införlivats i vattenhushållningslagen som vägledning för lagstiftarna i delstaterna. Regleringen gäller såväl ytvatten som grundvatten. Förvaltningsplanen verkställs genom en vattenhushållningsplan (Bewirtschaftungsplan), i fråga om vilken direktivets tilläggskrav har införlivats i vattenhushållningslagen. Samtidigt har lagstiftningsuppgiften ålagts delstaterna. Åtgärdsprogrammet (Maßnahmenprogramm) har också anpassats för att motsvara direktivets krav. Ändringsförslagen är till sin karaktär huvudsakligen begreppsmässiga eller materiella, medan de procedurbestämmelser som gäller utformningen av förvalt-

ningsplaner redan existerar på nationell nivå.

På delstatsnivå fortsätter genomförandet av direktivet på det sätt som vattenhushållningslagen anger i syfte att trygga ibruktageandet av ramdirektivets styrmedel på det sätt som bestäms i vattenhushållningslagen. En central angelägenhet är att göra förvaltningsplanerna bindande. Till exempel i Bayerns vattenlag (Wassergesetz, 1994) har ändringar gjorts år 2003. Till delstaten Bayern hör områden från fyra avrinningsdistrikt där delstaten alltså skall genomföra ramdirektivets krav. På offentliga vattentjänster tillämpar lagen närhetsprincipen, enligt vilken uttaget av vatten skall ske i närbelägna vattenförekomster i den mån det är möjligt. Avloppstjänsterna, där det huvudsakliga ansvaret bärs av tätorterna, skall genomföras i överensstämmelse med åtgärdsprogrammen. Separata föreskrifter meddelas om samarbetet mellan olika delstater och andra stater i fråga om vattenförvaltningsområdena varvid målet är att skapa en koordineringsförpliktelse. Bestämmelserna om de krav som gäller för förvaltningsplanernas och åtgärdsprogrammets innehåll, utarbetningssätt och tidtabell utformas i enlighet med ramdirektivets ordalydelse.

I Tyskland genomförs kostnadsansvaret närmast genom föreskrifter om avgifter för avloppsvatten (Abwasserabgabe). Regleringen grundar sig på förbundsstatens lag om avloppsvatten (Abwasserabgabengesetz, 1974, som har undergått betydande förändringar år 1994) samt på delstaternas motsvarande lagar. Enligt bedömning motsvarar regleringen i stor utsträckning kraven i artikel 9 i ramdirektivet, men vissa preciseringar kan behövas för att täcka kostnaderna för miljö och naturresurser.

Frankrike

Frankrikes lagstiftning om vattenanvändning har sina rötter i kodifikationer från Napoleons tid (Code Civil och Code Rural). Rättsutvecklingen har å sin sida en gång i tiden påverkats av ett vattenrättsligt system enligt vilket den offentliga makten hade företräde. Genom kodifikationerna reglerades vattenanvändningen framför allt i fråga om äganderättens innehåll samt nyttjandet av

vattenområdena och de ömsesidiga nyttjandegrundernas inbördes rangordning och skydd. En avsevärd förändring i riktning mot offentligrättslig övervakning infördes genom lagen om offentliga vatten och förebyggande av förorening från år 1964. Vattenlagen stiftades år 1992 (loi sur l'eau, den 3 januari 1992). Miljölagboken (Code de l'Environnement) är en lagsamling som innehåller allmänna miljöprinciper och styrmedel och som sammanför de tidigare författningarna.

Vattendragen i Frankrike är administrativt indelade i två grupper: offentliga vatten (eaux domaniales) och icke-offentliga vatten (eaux non domaniales). De offentliga vattnen underställdes ursprungligen den offentliga förvaltningsmakten med utgångspunkt i det allmänna trafik- och flottningsbehovet, men med stöd av lagen från år 1964 kan även vattendrag som betjänar annat bruk, till exempel lantbruk eller rekreation, definieras som offentliga vatten. Offentliga vatten kan finnas på såväl statlig som kommunal nivå. Privatpersoner kan tilldelas rättigheter också i offentliga vatten. De icke-offentliga vattnen indelas i strömmande och icke-strömmande vatten. De sistnämnda (bland annat dammar och källor) ingår i regel som beståndsdelar i den fastighet på vars område de ligger och är därigenom föremål för privat ägande. En fåra med strömmande vatten hör till de angränsande fastigheterna, som dock har endast nyttjanderätt till själva vattnet. Äganderätten till dessa vatten medför därför inte full bestämmanderätt, och ägarens eller innehavarens användning får inte hindra motsvarande användning av övriga berättigade parter. De privat- och offentligrättsliga begränsningar som gäller för icke-offentliga strömmande vatten innebär i själva verket att äganderätten saknar substans. Grundvattenresurserna tillhör inte som sådana områdets ägare, utan ägaren skall ha en offentligrättslig grund för sitt eget nyttjande, som visserligen kan vara skyddat gentemot övriga behövande. Det är i allmänhet tillåtet att som ett slags allemansrätt utnyttja icke-offentliga vatten för andra ändamål än trafik med motorfordon.

Miljöförvaltningssystemet i Frankrike är mycket mångfacetterat och har också organ som saknar myndighetsbefogenheter. För

vattens del spelar kommittén för livskvalitet (comité interministérielle de la qualité de la vie) och miljökommittén (comité interministérielle de l'environnement) en viktig roll eftersom dessa är gemensamma organ för ministerierna. På ministerienivå bär ministeriet för ekologi och hållbar utveckling (ministère de l'écologie et du développement durable) huvudansvaret för vattenfrågor; ministeriet har en särskild vattenavdelning (direction de l'eau). Landet är dels uppdelat i administrativa områden som leds av en prefekt, dels i vattendistrikt som leds av en vattenmyndighet (agence de l'eau) och en vattenkommitté (comité de l'eau). Under miljöministeriet finns dessutom regionala ämbetsverk (DIREN, direction régionale de l'environnement). Prefekten är den viktigaste tillståndsmyndigheten.

Lagen från år 1992 förutsätter att vattenplaner upprättas per vattendistrikt. Vattenplanerna är av två slag, dels planer som gäller hela vattendistrikt (SDAGE, schéma directeur d'aménagement et de gestion des eaux), dels lokala planer (SAGE, schéma d'aménagement et de gestion des eaux). Planerna skall fastställas och kan i fråga om sina rättsverkningar jämföras med markanvändningsplaner och skall beaktas bland annat när tillståndsärenden behandlas. Villkoren för tillståndspliktig verksamhet beror ofta på normer som meddelats på lägre nivå i enlighet med planerna och gäller till exempel utsläpp och andra faktorer som anknyter till miljön eller vattenhushållningen. Planläggningen och vattenplaneringen koordineras genom myndighetssamarbete och utlåtanden. Miljökonsekvensbedömningen, om vilken nationella bestämmelser meddelats år 1997, har en central ställning med avseende på styrningen av olika verksamheter. En specifik markanvändningsplan (plan d'occupation des sols) kan göra bedömningen överflödig. I vattenlagen föreskrivs om tillstånds- och anmälningsplikt för olika verksamheter.

Ramdirektivet för vatten avses inte sättas i kraft genom en särskild lag eftersom det behövs endast relativt små ändringar. Förslaget till behövlig lagstiftning behandlades av nationalförsamlingen år 2002, men i samband med bytet av regering förföll ärendet. I februari 2003 tog nationalförsamlingen upp ett

nytt förslag till behandling, vilket till skillnad från det tidigare förslaget grundar sig på direktivets mål för s.k. minimal lagstiftning. De krav som ställs i direktivet skall implementeras genom ändring eller komplettering av de bestämmelser som ingår som delar i miljölagboken, framför allt i lagstiftningen om vatten- och markanvändning (ett lagförslag som samlar ändringarna har beretts på ministeriet för ekologi och hållbar utveckling: projet de loi DEVX0200193L/B1).

Den behöriga förvaltningsmyndigheten har i uppgift att avgränsa avrinningsdistriktet (bassin) och samtidigt hänföra kustvattnen och grundvattnen till avrinningsdistriktet. Förslaget till verkställande bygger till denna del på att komplettera redan existerande bestämmelser om hur bland annat vattenplaner skall upprättas och markanvändningen planeras. Innehållet i miljömålen anges i lagen till stor del i enlighet med innehållet i artikel 4 i ramdirektivet (artikel 2 i förslaget).

I de olika avrinningsdistrikten skall direktivets krav på förvaltningsplan verkställas genom vattenvårdsplaner (schéma directeur). Syftet med den allmänna regionala planen (SDAGE) är att precisera gränserna för de områden som berörs av vattenvårdsplanerna.

I vattenplanerna fastställs också principerna för kostnadsansvar inom olika sektorer. Likaså skall vattenplanen innehålla de grundläggande och kompletterande åtgärder som förutsätts i artikel 11 i ramdirektivet för vatten. Distriktsförvaltningsorganet (comité de bassin) har i uppgift att verkställa de åtgärder som förutsätts i artikel 5 i ramdirektivet och att upprätta ett register över skyddade områden och därvid på lagstadgat sätt komplettera de utredningar och register som utarbetats. Förslaget omfattar ett bemyndigande att meddela närmare bestämmelser genom beslut av regeringen.

Principen om kostnadstäckning skall sättas i kraft i enlighet med direktivet. De facto står styrningen mot en ekonomisk vattenanvändning redan nu i fokus i det franska vattenrättssystemet. Utgångspunkten är att de kostnader som uppstår uppbärs av vattenanvändarna, inklusive kostnaderna för miljö och naturresurser. Samtidigt utnyttjas den möjlighet som artikel 9 i ramdirektivet ger att avvika från kravet på kostnadstäckning på

sociala, miljömässiga och ekonomiska grunder eller på basis av geografiska eller klimatologiska förhållanden.

Lagförslaget innehåller inga procedurbestämmelser. Tanken bakom det nationella förslaget till verkställande torde vara att de procedurbestämmelser som gäller för vattenplanerna redan nu uppfyller de krav på samråd, deltagande och utredning som förutsätts i ramdirektivet.

2.2.3. *Internationella avtal om vattenskydd*

Allmänt

Konventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö (FördS 12/1980, Helsingforskonventionen; HELCOM) undertecknades år 1974 och trädde i kraft år 1980. År 1988 godkände miljöministrarna i de länder som anslutit sig till Helsingforskonventionen en kommuniké enligt vilken länderna förband sig till att minska belastningen av tungmetaller samt näringsämnen och organiska ämnen med 50 % från 1986—1987 års nivå före utgången av år 1995. Åtgärdsprogrammet för Östersjön (Baltic Sea Joint Comprehensive Environmental Action Programme; JCP) godkändes år 1992 vid Östersjöns skyddskommissionens ministermöte. Samtidigt godkändes också den reviderade konventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö (FördS 2/2000), vilken trädde i kraft den 17 januari 2000. De rekommendationer som skyddskommissionen för Östersjön lämnar och skyddskommissionens program för skydd av Östersjöns marina miljö genomförs genom det principbeslut om Finlands skyddsprogram för Östersjön som fattades av statsrådet år 2002. En viktig grund för Finlands Östersjöprogram utgörs av det principbeslut som statsrådet fattade år 1998 om målen för vattenskyddet fram till år 2005 och det kompletterande handlingsprogrammet.

Grunden till det samarbete som gäller gränsöverskridande vattendrag har lagts av 1992 års konvention om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar, vilken har utarbetats av ECE. År 1999 godkändes protokollet om

vatten och hälsa till konventionen och behandlas separat i denna proposition.

Gränsälvsöverenskommelsen (FördS 54/1971) mellan Finland och Sverige härstammar från år 1971. Med stöd av överenskommelsen har en gränsälvskommission tillsatts, som är en gemensam tillståndsmyndighet i fråga om gränsvattendraget. Meningen är att överenskommelsen skall omarbetas så att den nya kommission som tillsätts får i uppgift att utveckla samarbetet inom Tornedalens vattenförvaltningsområde och att samordna de insatser, planer och program som behövs för övervakningen av ytvatten, uppnåendet av målen för vattenstatus och avvärjandet av översvåmnings- och miljöskador. Till dessa delar är överenskommelsen klar, men förhandlingarna om fisket fortgår. De nationella myndigheterna skall i samarbete med gränsälvskommissionen göra upp förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för det vattenförvaltningsområde som är gemensamt för Finland och Sverige. Gränsälvskommissionen är ett samordnande och rådgivande organ som för sin del fastställer eller avslår förslag till planer och program. Tillståndsärendena överförs till de nationella tillståndsmyndigheterna. Gränsälvskommissionen skall ha rätt att yttra sig och söka ändring i tillståndsärenden. Bägge länderna skall sända sin samordnade förvaltningsplan till Europeiska kommissionen.

År 1980 undertecknade Finland och Norge en överenskommelse angående en finsk-norsk gränsvattendragskommission (FördS 32/1981). Gränsvattendragskommissionen är ett samarbetsorgan för ländernas regeringar i frågor som gäller de gränsöverskridande vattnen. Myndigheterna har inlett samarbetsförhandlingar om samordnandet av åtgärdsprogram och förvaltningsplaner för Finlands och Norges gemensamma gränsvattenområde. Kommissionen fungerar som ett rådgivande och initiativtagande organ, men har ingen egentlig beslutanderätt.

Finlands och Rysslands gemensamma gränsvattendragsoverenskommelse och -kommission (FördS 26/1965) härstammar från år 1964. Enligt ramdirektivet för vatten skall stater med vattenförvaltningsområden som sträcker sig utanför gemenskapens område sträva efter ett ändamålsenligt samar-

te inom dessa för att de mål som uppställs i direktivet skall nås inom hela vattenförvaltningsområdet. Om detta inte är möjligt skall planen täcka minst den del av det internationella vattenförvaltningsområde som ligger inom medlemsstatens territorium. Samarbetet och utbytet av information utvecklas stegvist med hjälp av den nuvarande kommissionen för att de mål som ställs i ramdirektivet skall nås.

Protokollet om vatten och hälsa

Protokollet om vatten och hälsa innehåller definitioner som är viktiga för konventionen och allmänna bestämmelser om tillämpningsområdet (artiklarna 2 och 3). Protokollets allmänna bestämmelser samt bestämmelser om principer och synsätt (artiklarna 4 och 5) ligger till grund för tillämpningen av bestämmelserna om mål och tidpunkter för målen uppnående (artikel 6). Uppnåendet av målen skall bedömas kontinuerligt (artikel 7) och staterna skall införa tillräckliga kontrollsystem och system för tidig varning (artikel 8). Allmänheten skall ges råd i frågor i anslutning till vatten och skall i tillräcklig utsträckning informeras om förebyggande av sjukdomar och myndigheternas verksamhet på ett sådant sätt att allmänheten har möjlighet att delta i beslutsfattandet (artiklarna 9 och 10). Protokollet innehåller även bestämmelser om internationellt samarbete och samordnade åtgärder (artiklarna 11–14) samt de sedvanliga bestämmelserna om iakttagandet av protokollet, möten mellan parterna, sekretariatet, ändringar av protokollet, rösträtt, tvistelösning samt undertecknande, ratificering och ikraftträdande.

Protokollet om vatten och hälsa är ur gemenskapsrättslig synvinkel ett avtal med delad befogenhet, där bestämmelserna delvis faller under medlemsstatens och delvis under gemenskapens befogenhet. Enligt kommissionens förslag till ratificering av protokollet (KOM (2001) 483 slutlig) verkställandet av protokollet inte påför gemenskapen sådana helt nya skyldigheter som inte har beaktats i ramdirektivet för vatten. Regeringens proposition svarar sålunda mot kommissionens ståndpunkt.

2.3. Bedömning av nuläget

Största delen av yt- och grundvattnen i Finland är i gott eller utmärkt skick med avseende på sin användbarhet. Allmänt taget är älvarna och åarna i sämre skick än sjöarna. Finska viken är det havsområde som är kraftigast eutrofierat. Grundvattnens kvalitet är generellt sett god, men har ställvis försämrats till följd av mänsklig verksamhet.

Tillståndssystemet med prövning fall för fall har visat sig fungera bra i Finland. För att minska den diffusa belastning som faller utanför tillståndssystemet har vattenskyddet inom jord- och skogsbruket förbättrats genom ett systemet för miljöstöd till jordbruket och genom att miljöskyddsvillkor har kopplats till finansieringsbeslut som gäller skogsbruk. I Finland fokuseras åtgärderna inom jordbrukets miljöstödssystem på skyddet av vattnen. Stödförbindelserna för den pågående programperioden fram till år 2006 har ingåtts med jordbrukarna och tillämpas som bäst. Belastningen på vattnen från glesbebyggelsen minskas genom statsrådets förordning om behandling av hushållsavlloppsvatten i områden utanför vattenverkens avloppsnät (542/2003) som getts med stöd av miljöförvaltningslagen. I fråga om grundvattenförekomsterna genomförs den granskning, den bedömning av risker och det skydd som förutsätts i ramdirektivet för vatten genom att det nationella förfarandet utvecklas.

Finland har implementerat gemenskapens regelverk nationellt bland annat genom miljöskyddslagen, naturvårdslagen, hälsoskyddslagen och niträtförordningen samt genom systemet för miljöstöd till jordbruket. Också de materiella förpliktelserna i protokollet av vatten och hälsa har i praktiken genomförts genom hälsoskyddslagen och de författningar som utfärdats med stöd av den.

I ramdirektivet för vatten förutsätts att vattenvården organiseras enligt avrinningsområden och att planeringen görs inom dessa områden. I Finland har planeringen i fråga om vattenstatusen per avrinningsområde inte genomförts på det sätt som förutsätts i direktivet. Direktivet förutsätter också att vattenförvaltningsområden inrättas och att samarbete mellan myndigheterna i dessa områden upprättas. Till hjälp för planeringen skall

vattenstatusen bedömas också med avseende på sådana ekologiska faktorer som inte tidigare har beaktats i bruksklassificeringen av vattnen i Finland. I bedömningen av vattenstatusen inkluderas också nya skadliga ämnen. Allmänhetens deltagande har en viktig ställning i direktivets planeringssystem. Den nuvarande planeringen uppfyller inte heller på denna punkt de krav som ställs i direktivet.

I Finland har protokollet av vatten och hälsa i praktiken genomförts på basis av hälsoskyddslagen. Protokollet förutsätter dock ett planeringssystem med ett föreskrivet förfarande i vilket allmänheten kan delta. Det planeringssystem som hälsoskyddsmyndigheterna tillämpar motsvarar i sin nuvarande form inte protokollets krav.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen är en grundläggande lag om systemet för planering. Lagen är en ramlag enligt vilken närmare bestämmelser om myndigheternas verksamhet ges genom förordning. Genom lagen skapas inga direkta förpliktelser som gäller privata personer eller verksamhetsutövare. De förpliktelser som gäller verksamhetsutövare och medborgare och som behövs för att målen för planeringen skall kunna uppnås avgörs med stöd av annan lagstiftning.

Verkställigheten förutsätter att medlemsstaterna inrättar vattenförvaltningsområden för planeringen, utser en behörig myndighet samt ombesörjer övervakning, planering, deltagande och rapportering. I Finland utgörs planeringsområdena av vattenförvaltningsområden som motsvarar de avrinningsdistrikt som förutsätts i direktivet. Också protokollet om vatten och hälsa förutsätter regional planering. Om vattenförvaltningsområdena föreskrivs genom förordning av statsrådet. I lagen ges dessutom bestämmelser om de myndigheter som ansvarar för planeringen samt om myndighetssamarbetet.

Om de vattenförvaltningsområden som skall fungera som planeringsområden föreskrivs genom förordning. Fem nationella vattenförvaltningsområden skall inrättas.

Internationella förvaltningsområden är därutöver Torne älvs område tillsammans med Sverige och Tana älvs-Patsvik älvs område tillsammans med Norge. De regionala miljöcentralerna svarar för beredningen av ärendena inom sina respektive områden. Beredningen handhas i samråd med övriga myndigheter, aktörer och intressenter.

Syftet med den övervakning och planering som genomförs inom vattenförvaltningsområdena är att identifiera betydande grund- och ytvattenproblem i området, ställa upp mål för vattenstatusen samt, om detta är nödvändigt för att uppnå målen, planera de relevanta alternativa åtgärder som behövs. När måluppfyllelsen bedöms skall också de förefintliga verksamheter som påverkar vattenstatusen beaktas samt de ändringar som gjorts genom byggande. Konstgjorda och kraftigt modifierade vattenförekomster samt övriga modifierade vattenförekomster vilka inte kan återställas i naturligt tillstånd skall anges i förvaltningsplanerna. Miljömålen för dessa förekomster bestäms på annat sätt än miljömålen för vattenförekomster i naturligt tillstånd.

I förvaltningsplanen skall framläggas en miljörapport enligt Europaparlamentets och rådets direktiv om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (2001/42/EG; SMB-direktivet) samt vissa andra åtgärder. Förvaltningsplanen skall ses över vart sjätte år.

Genom förordning som ges med stöd av lagen utfärdas närmare föreskrifter bland annat, om grunderna för karakteriseringen och klassificeringen av vattnen samt om uppställandet av mål. Genom förordning föreskrivs också närmare om övervakningen inom vattenförvaltningsområdet. För övervakningen upprättas ett program i vilken beaktas den övervakning av vattenstatusen som olika aktörer ålagts.

De grundläggande utredningar som görs under år 2004 ligger till grund för planeringen av vattenvården. Utgångspunkten är sjöarnas och vattendragens naturliga förhållanden, vattenanvändningen, skyddsobjekten samt den mänskliga verksamhetens inverkan på vattenstatusen. I Finland är denna utgångspunkt bättre än i många andra europeiska länder. I internationell jämförelse har

Finland klarat sig bra i fråga om vatten- och miljöskydd. Trots detta har Östersjön och dess kustvatten, de flesta vattendragen, de små vattendragen med diffus belastning och grundvattnen i kusttrakterna försämrats till sin användbarhet.

Målet för det föreslagna vattenvårdssystemet är en vattenstatus där förändringen genom mänsklig verksamhet är ringa. I detta avseende avviker systemet från den nuvarande klassificeringen där vattnet betraktas som ett ämne som bedöms enligt dess användbarhet som råvatten för hushållsvatten, som fiskevatten eller som vatten för rekreation. Bruksklassificeringen kan sålunda inte som sådan jämföras med det nya klassificeringssystemet och på grundval av den kan inte heller några direkta slutsatser dras om vattens status i den mening som direktivet avser. I bägge systemen indelas vattnens kvalitet i hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig. Hög och dålig status i de båda klassificeringssystemen kan i stort sett anses motsvara varandra. Däremot kan denna slutsats inte dras beträffande de övriga klasserna.

Ett viktigt mål är att öka miljökunskapen samt samarbetet mellan myndigheter, intressenter och allmänheten. Arbetstidtabellen och planen för deltagande för den första förvaltningsplanen skall offentliggöras år 2006. En översikt över viktiga frågor i anslutning till skötseln av avrinningsområdena offentliggörs år 2007 och ett utkast till förvaltningsplan år 2008. I planerna skall beaktas de förpliktelser som rör vattenstatusen enligt protokollet om vatten och hälsa.

Både direktivet och protokollet om vatten och hälsa förutsätter att allmänheten informeras om de olika faserna i planeringen samt att deltagandet tryggas. Förvaltningsplanerna med tillhörande åtgärdsprogram skall utarbetas inom vattenförvaltningsområdena i samarbete med olika myndigheter och i tillräcklig växelverkan med olika parter. Information skall också ges om planernas olika skeden. Vid planeringen skall så stor öppenhet som möjligt eftersträvas. De regionala miljöcentralerna ser till att deltagandet genomförs och att de arbetsgrupper som behövs tillsätts. Dessutom skall alla ges möjlighet att ta del av beredningsunderlagen och bakgrundshandlingarna, samt beredas tillfälle att fram-

föra sin åsikt skriftligt eller elektroniskt. Deltagandet i beredningen av förvaltningsplanerna avses inledas redan under år 2004.

Om ett vattenförvaltningsområde sträcker sig in på flera miljöcentralers område skall förvaltningsplanen behandlas i en styrgrupp som leds av den samordnande regionala miljöcentralen.

Den första samordnade förvaltningsplanen skall offentliggöras senast den 22 december 2009. Förvaltningsplanen skall omfatta en redogörelse för de åsikter som framförts under beredningen, samt för hur åsikterna har beaktats i planen och för hur resultaten av de mellanstatliga förhandlingarna har påverkat planens innehåll och valet av alternativ.

Förvaltningsplanerna skall fastställas genom ett beslut av statsrådet och tillställas EU:s kommission. Alla åtgärder som ingår i åtgärdsprogrammen skall ha inletts senast i slutet av år 2012. Samma år skall kommissionen tillställas en mellanrapport om hur åtgärdsprogrammet har genomförts och följande förvaltningsplan börja beredas.

Under den första planperioden kommer bland annat en noggrannare inriktning av åtgärderna i skyddsprogrammet för Östersjön att läggas fram samt intensifierade åtgärder där målen för vattenskyddet fram till år 2005 inte har nåtts. Under den följande planperioden bedöms vattenstatusen fram till år 2021 och fortsättningsvis planeras effektivare insatser i de områden, där sådana krävs för att en god vattenstatus skall kunna uppnås. Genom att tillhandahålla vägledning på nationell nivå säkerställs att åtgärderna är enhetliga och effektiva.

Miljömålen och styrmedlen för att uppnå målen anges i förvaltningsplanen och det ingående åtgärdsprogrammet. Meningen är att förvaltningsplanerna i tillämpliga delar skall beaktas vid beslutsfattande av olika slag. Målen i förvaltningsplanerna skall ha inverkan på beslutsfattandet men inte vara direkt bindande. Förpliktelser som gäller verksamhetsutövare ges i annan lagstiftning, i tillstånd och i kommunala miljöskyddsföreskrifter.

Hushållsavloppsvattenutsläppen i glesbygden minskas genom åtgärder enligt statsrådets förordning om behandling av hushållsavloppsvatten. Belastningen från jordbruket

på grund- och ytvattnen kan minskas genom insatser enligt statsrådets förordning om begränsning av utsläpp i vattnen av nitrater från jordbruket (931/2000) samt genom åtgärder enligt jordbrukets miljöstödsystem. Den pågående miljöstödsperioden fortgår till slutet av år 2006. Under en pågående miljöstödsperiod är det mycket svårt att göra sådana ändringar i programmet som skulle ålägga jordbrukarna ytterligare åtgärdsförpliktelser. Att införa nya åtgärdsförpliktelser i programmet förutsätter även att programmet godkänns av EU:s kommission och övriga medlemsländer, samt nya förbindelser och avtal mellan finska staten och jordbrukarna.

I nästa miljöstödsprogram för jordbruket, som inleds år 2007, behöver fokus fortfarande ligga på vattenskyddet, varvid det skulle stöda genomförandet av ramdirektivet för vatten. Mer effektiva insatser skall sättas in i de områden där statusen definieras som sämre än god beroende på belastningen från jordbruket. Regleringen och stödjandet av vattenskyddet i fråga om växthusodling och frilandsodling av trädgårdsväxter skall bringas på samma nivå som för det övriga jordbruket.

Den diffusa belastningen från skogsbruket kan minskas genom åtgärder med stöd av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996). I fråga om skogsbrukets vattenskydd skall förpliktelser, anvisningar, rekommendationer och uppställda mål samt tillgänglig information i sin helhet omsättas i praktiken.

Propositionen innehåller nödvändiga ändringar i miljöskyddslagen och vattenlagen. Vid tillståndsprovning enligt dessa lagar skall beaktas det som framläggs i förvaltningsplanen om faktorer som anknyter till vattenstatus och vattenanvändning i projektets influensområde.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Verkningar för förvaltningen

Den vattenvårdsförvaltning som föreslås i lagen skall utgöras av aktuell forskning, utredningsarbete och planering. Vattenvårds-

förvaltningen kräver en större arbetsinsats och är mer krävande än vanligt på grund av dess regionala omfattning och många nivåer samt på grund av de åtgärderna som behöver vidtas för att organisera nära samarbete och deltagande inom vattenförvaltningsområdet och för att ta fram det material som behövs för deltagandet. Inom varje vattenförvaltningsområde skall en regional miljöcentral ansvara för att de uppgifter som samlas in, de mål som sätts och de åtgärder som planeras samordnas inom hela området. Den tidtabell på fyra år som gäller för upprättandet av en vattenförvaltningsplan och översynen av planerna vart sjätte år innebär att tillräckliga personalresurser måste avsättas för uppgiften på de regionala miljöcentralerna.

I arbetet utnyttjas miljöförvaltningens informationssystem som utvecklas för ändamålet. På Finlands miljöcentral upprättas under åren 2004—2006 ett register över strömfåror, ett register över avrinningsområden och ett register över bottenjur. Under samma tid uppdateras sjöregistret. Tillgången till uppgifter om vattenväxter och fiskbestånd samt till de uppgifter som behövs inom jord- och skogsbruket avses säkerställas. Insamlingen och den forbundna behandlingen av uppgifterna görs på de regionala miljöcentralerna. Fiskerimyndigheterna och vilt- och fiskeriforskningsinstitutet ansvarar för övervakningen av fiskbeståndet och produktionen av uppgifter om fiskbeståndet inom sina respektive områden. Upprättandet och upprätthållandet av dataregistreren förutsätter allokering av verksamhetsanslag för dessa uppgifter. Dessutom skall hälsoskyddsmyndigheternas uppgifter om hushållsvatten och badvatten utnyttjas.

För att skapa en enhetlig och mångsidig bild av vattenstatusen skall övervakningen intensifieras särskilt i områden med kraftig diffus belastning. För övervakningen av diffus belastning utnyttjas vissa områden med intensiv övervakning samt modellberäkningar. Antalet biologiska och kemiska kvalitetsfaktorer som tillämpas vid övervakningen ökar. Behovet av anslag för övervakning uppskattas öka, även om planeringen av övervakningen per vattenförvaltningsområde i viss mån sparar in på de nuvarande kostnaderna för övervakning.

De verkningar som verksamheten enligt den föreslagna lagen har för förvaltningen kan uppskattas i detalj först när planeringen och övervakningen av vattenvårdsförvaltningen inleds år 2006. I detta skede bedöms lagen inte ha några väsentliga verkningar på statsekonomi.

Verkningar för verksamhetsutövarna

Den föreslagna lagen medför inga direkta förpliktelser eller direkta ekonomiska verkningar för verksamhetsutövarna. I de förvaltningsplaner som tillsammans utarbetas uppnå en god vattenstatus. För att en god status skall kunna uppnås före utgången av år 2015 förutsätts att åtgärder sätts in för att förbättra vattenskyddsnivån. I detta skede kan målnivån bedömas utifrån målprogrammet för vattenskydd fram till år 2005 samt Finlands program för skydd av Östersjön. En noggrannare bedömning av om åtgärderna för att genomföra ramdirektivet är tillräckliga och av övriga eventuella kostnadseffekter kan göras först när jämförelsen av klassificeringssystemen för ytvatten i gemenskapens medlemsländer har gjorts under åren 2005 och 2006 samt när beslut har fattats om den nationella ekologiska klassificeringen och miljömålsuppställningen för den första planperioden.

I målen för vattenskyddet fram till år 2005 har uppskattats vilka kostnader aktörerna orsakar. De uppskattade årliga tilläggskostnaderna för att nå målen var sammanlagt cirka 142 miljoner euro, av vilket belopp huvuddelen kan hänföras till åtgärderna för att effektivisera behandlingen av avloppsvatten från tätorter och glesbygd.

I målen för vattenskyddet konstaterades att de skyddsåtgärder som gäller grundvattnen kan bedömas först efter att riskkartläggningar har gjorts. Vissa förekomster kräver kanske inga åtgärder. På andra håll kostar till exempel skydd av vägbankar cirka 170 000 euro per vägkilometer.

I statsrådets principbeslut om programmet för skydd av Östersjön inkluderades utöver handlingsprogrammet för vattenskydd fram till år 2005 sådana insatser inom olika områden som direkt påverkar Östersjön. Av de sammanlagda investeringar som insatserna

inom ramen för Östersjöprogrammet medför uppskattades största delen härröra från elimineringen av kväve i tätorter, 130 miljoner euro, höjandet av vattenskyddsnivån i glesbygden, 120—170 miljoner euro, förbättringen av tryggheten till havs och oljebekämpningen, 34—50 miljoner euro samt minskningen av utsläpp av näringsämnen från fiskodling, skogsbruk och vattentrafik, 12 miljoner euro. Enligt bedömning genomförs årliga insatser på sammanlagt 50—62 miljoner euro under 10—15 år.

Enligt programmet för skydd av Östersjön skall avtalen om specialstöd i anslutning till miljöstödet för jordbruket utökas och inriktas så att de minskar näringsbelastningen på Östersjön genom att antalet skyddszoner och våtmarker ökas särskilt i de sydliga och sydvästra kusttrakterna och genom att gödsel användningen effektiviseras och avvattningssystemen förbättras särskilt i Österbotten. För detta ändamål föreslogs att i statsbudgeten intas en nivåhöjning på 30,3 miljoner euro av det miljöstöd som delvis finansieras av EU. Nivåhöjningen skall enligt förslaget genomföras stegvis från och med år 2003 så att det når sitt fulla belopp år 2006.

Enligt programmet för skydd av Östersjön uppskattas kostnaderna för minskningen av näringsutsläppen från industrin särskilt för varje anläggning när tillståndsvillkoren angående dessa bestäms.

Målprogrammets kostnadsverkningar förändras oberoende av den föreslagna lagen, men deras mål stöder även målen för planeringen av vattenvården.

I förvaltningsplanerna inriktas de insatser som redan ingår i programmet för skydd av Östersjön regionalt. Motsvarande åtgärder behövs också på andra håll än i Östersjöns avrinningsområde. För att bevara och uppnå en god vattenstatus i insjöar och grundvatten förutsätts dessutom att kontrollen över utsläppen och användningen av fasta substanser, organiska ämnen och kemikalier är god.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Verkställigheten av ramdirektivet för vatten bygger på nuvarande förvaltning. De vattenförvaltningsområden som föreslås in-

rättas är nödvändiga för att ordna utredningar, planering och samarbete. Den föreslagna vattenvårdsförvaltningen skall i huvudsak skötas av de regionala miljöcentralerna. De regionala miljöcentralerna skall samarbeta med varandra och med områdets arbetskrafts- och näringscentraler, landskapsförbund, kommuner, skogscentraler, länsstyrelser och vattentjänstverk samt med de viktigaste industriföretagen, näringslivet, organisationerna, ägarna till vattenområdena och miljöorganisationerna i området.

Finlands miljöcentral skall svara för att ta fram och upprätthålla de datasystem som behövs samt för att sammanställa nationella rapporter. Miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet styr miljöcentralerna, och jord- och skogsbruksministeriet styr vilt- och fiskeriforskningsinstitutet.

Det har uppskattats att det under de följande åren på de fem samordnande miljöcentralerna kommer att behövas två årsverken till och på de åtta övriga miljöcentralerna behövs i samtliga ett ytterligare årsverke, dvs. sammanlagt aderton årsverken. Avsikten är att uppgifterna skall skötas genom att den nuvarande personalen omriktas.

4.3. Miljökonsekvenser

Genom den föreslagna lagen skapas ett förvaltningssystem som bygger på samarbete mellan myndigheterna, olika aktörer samt medborgarna och inom vilket planeringen av vattenvården sker. Målet för den föreslagna lagen är i enlighet med direktivet att utveckla vattenskyddet så att god ekologisk och kemisk status uppnås för ytvattenförekomsterna och god kvantitativ och kemisk status för grundvattenförekomsterna före utgången av 2015.

Förhållandena i de olika vattenförekomsterna beaktas vid målsättningen. För ytvatten som betecknas som kraftigt modifierade eller konstgjorda är målet en god ekologisk potential. Under de förutsättningar som anges i förslaget kan också lindrigare mål ställas upp eller så kan åtgärderna periodiseras så att målet uppnås senast år 2027.

I statsrådets principbeslut av den 19 mars 1998 om målen för vattenskyddet fram till år 2005 beaktades det utkast till ramdirektiv för

vatten som då behandlades i EU:s organ, och i statsrådets principbeslut av den 26 april 2002 om åtgärder för skydd av Östersjön beaktades på motsvarande sätt det ramdirektiv som redan då var i kraft. De mål som framläggs i dessa beslut förutsätter att vattenskyddet effektivteras i områden med mycket vattenpåverkande, förändrande verksamhet. Områden av denna typ finns särskilt i kusttrakterna i södra, sydvästra och västra Finland.

Finlands miljöcentral har gjort en mellanbedömning av hur målprogrammet för vattenskyddet har genomförts enligt läget år 2000. Enligt bedömningen har insatserna för vattenskyddet huvudsakligen framskridit enligt planerna, men särskilt vattenskyddet i anslutning till jord- och skogsbruket och behandlingen av avloppsvatten från glesbebyggelsen måste effektiviseras.

I åtgärdsprogrammet i anslutning till förvaltningsplanen läggs de åtgärder fram som behövs för att uppnå miljömålen för vatten vården. Bevarandet eller uppnåendet av en god status förutsätter att utsläppen i de mest förorenade områdena ytterligare minskas.

4.4. Verkningsförmedling

Målet är att planeringen av vattenvården skall vara öppen och medge deltagande. Den regionala miljöcentralen skall fastställa en tidtabell och ett arbetsprogram för hur utarbetandet av förvaltningsplanen skall ske tre år innan förvaltningsplanen skall vara klar. En översikt över de väsentliga frågorna angående skötseln av avrinningsområdet skall presenteras två år innan förvaltningsplanen skall vara klar. Ett år innan förvaltningsplanen skall vara klar skall ett utkast till förvaltningsplan presenteras. Handlingarna skall finnas framlagda till påseende i kommunerna och skall publiceras också i elektronisk form. Alla skall ha möjlighet att påverka utarbetandet av förvaltningsplanen genom att framföra sin åsikt i olika faser av beredningen. Ändring i statsrådets beslut om förvaltningsplanen får sökas av den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt kan påverkas av beslutet samt en registrerad förening eller stiftelse vars syfte är främjande av miljöskydd eller naturvård och vars verksamhetsområde be-

rörs av förvaltningsplanen.

5. Beredningen av ärendet

5.1. Beredning av propositionen

Ärendet har beretts av en kommitté på bred bas som miljöministeriet tillsatte den 14 februari 2001. I kommittén har ingått representanter för miljöministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, miljöutställningsverket, de regionala miljöcentralerna, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Finlands Kommunförbund, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter, Finlands naturskyddsförbund, Helsingfors universitet och högsta förvaltningsdomstolen. Kommittén avgav sitt betänkande till miljöministeriet den 14 april 2004.

Behovet av andra ändringar i vattenlagen till följd av ramdirektivet för vatten bereds av en vattenlagskommitté som justitieministeriet tillsatte den 22 mars 2000 med uppgift att bereda en helhetsreform av vattenlagen.

Miljöministeriet tillsatte den 2 december 1998 en styrgrupp med representanter från de centrala myndigheterna för att leda beredningen av verkställigheten av ramdirektivet. Styrgruppen för verkställandet av ramdirektivet för vatten har hört intressentgrupper under beredningen av ärendet.

För beredningen har dessutom tillsatts flera sakkunniggrupper och pilotgrupper. Sakkunniggrupper har tillsatts för att utveckla klassificeringen av vattendragens ekologiska status, klassificeringen och övervakningen av grundvattnen, typindelningen, klassificeringen och övervakningen av kustvattnen samt kontroller och ekonomiska analyser av vattenanvändningen. Pilotgrupperna för verkställandet verkar inom Vuoksens avrinningsområde och Västra Finlands område. EU:s vägledning prövas i Ule älv.

De föreslagna lagarna har varit på en omfattande remiss. Inalles 48 kommentarer lämnades av statsförvaltningen, sammanslutningar, forskningsinstitutioner och intresseorganisationer. Om förslaget har dessutom anordnats ett utfrågnings- och diskussionsmöte den 5 mars 2004. Strävan har varit att beakta utlåtandena och de synpunkter och åsikter som framfördes vid mötet i förslaget.

Beredningen av de förordningar som skall utfärdas med stöd av den föreslagna lagen har inletts.

5.2. Beredningen av protokollet om vatten och hälsa

Initiativet till ett instrument om vatten och hälsa föddes på rekommendation av WHO:s i den europeiska miljö- och hälsokommittén (EEHC) som en del av förberedelserna inför den tredje europeiska ministerkonferensen för miljö och hälsa. WHO:s regionkommitté för Europa och ECE ombads utarbeta förslaget vidare i syfte att antingen ta fram rekommendationer eller en rättsligt bindande handling genom vilken det skulle vara möjligt att förebygga, begränsa och minska förekomsten av vattenrelaterade sjukdomar i Europas område. Förhandlingarna mellan regeringarna inleddes år 1998 med Ungern som ordförandeland.

Under den första förhandlingen mellan regeringarna i februari 1998 var strävan att lösa frågan om handlingens rättsligt bindande natur. Under förhandlingarna beslöt medlemsländerna i WHO och ECE samt EG:s kommission att inleda arbetet med att upprätta en rättsligt bindande handling, dvs. ett protokoll till ECE:s konvention om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar. Avgörande betydelse för beslutet hade de östeuropeiska ländernas uppfattning att endast en handling som är bindande kan främja förbättringen av situationen. En bindande handling är ett bevis på verklig förbindelse till saken och viktig även med tanke på nationell lagstiftning och internationell finansiering.

Protokollutkastet bereddes därutöver vid två regeringskonferenser år 1998, varefter utkastet slutligt godkändes i Slovenien i februari 1999 vid ett föreberedande möte på hög tjänstemannanivå mellan regeringarna inför Londonkonferensen. Protokollet godkändes och lades fram för undertecknande vid europeiska ministerkonferensen om miljö och hälsa i London den 17 juni 1999. Protokollet undertecknades på Londonkonferensen av 35 länder.

De undertecknande länderna höll sitt första möte i Budapest i november 2000. Mötet fokuserade på att planera förberedelserna och arbetsprogrammet inför det första mötet mellan parterna. Eftersom protokollet antogs träda i kraft tidigast i början av 2003 beslöts att förberedelserna gällande de tekniska frågorna görs inom den ECE:s gränsvattendragskonvention underställda arbetsgruppen för vatten och hälsa tills protokollet träder i kraft.

Arbetsgruppen för vatten och hälsa har träffats två gånger, i november 2001 och oktober 2002. Vid mötena har behandlats ärenden såsom utvecklingen av kontrollsystem och system för tidig varning, rapporteringssystemen gällande både vattensektorn och sjukdomsförekomsterna och framför allt rapporteringen av de framsteg som gjorts i fråga om målen i protokollet. Också en mekanism för uppföljning av hur protokollet följs har utvecklats, förutom en anvisning för icke-parter deltagande och protokollets arbetsordning.

De undertecknande ländernas andra möte hölls i juli 2003. Vid mötet sågs ratificeringsläget över för en bedömning av om protokollet kan antas träda i kraft i tillräckligt god tid före den tredje ministerkonferensen om miljö och hälsa som hålls i juni 2004.

Efter att 16 länder har ratificerat protokollet kallar sekretariatet dessa länder till en förhandling där man kommer överens om arrangerandet av möte mellan parter.

Ratificeringen av protokollet har beretts av en för social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, jord- och skogsbrukministeriet, utrikesministeriet och justitieministeriet gemensam arbetsgrupp där även representanter för Folkhälsoinstitutet och Finlands miljöcentral har ingått. Ikraftträdandet av protokollet har varit på remiss tillsammans med övriga utkast till denna regeringens proposition. Inga anmärkningar om ratificeringen av protokollet har ingått i utlåtandena.

Utkastet till regeringens proposition har sänts till Ålands landskapsregering. Godkännandet av Ålands lagting enligt 59 § 2 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) söks i normal ordning.

DETALJMOTIVERING

1. Protokollet om vatten och hälsa och förhållandet till finsk lagstiftning

Artikel 1. *Mål.* Målet med protokollet är att på alla lämpliga nivåer främja skyddet av både individuell och kollektiv hälsa inom ramen för en hållbar utveckling genom att utveckla vattenvården samt förebygga, begränsa och minska vattenrelaterade sjukdomar.

Protokollets mål ingår i hälsoskyddslagen, lagen om vattentjänster och miljöskyddslagen. Hälsoskyddslagens syfte är att upprätthålla och främja befolkningens och individens hälsa samt att förebygga, undanröja och minska sådana i livsmiljön förekommande faktorer som kan orsaka sanitär olägenhet. Syftet med lagen om vattentjänster är att trygga vattentjänster som, till skäliga kostnader, ger tillgång till tillräckligt med hygieniskt och även i övrigt oklanderligt hushållsvatten samt sådan avloppshantering som är ändamålsenlig med avseende på hälso- och miljöskyddet. Syftet med miljöskyddslagen är bland annat att förebygga och hindra förorening av miljön och främja ett hållbart utnyttjande av naturresurserna.

Artikel 2. *Definitioner.* I artikeln definieras följande i protokollet förekommande begrepp: vattenrelaterade sjukdomar, dricksvatten, grundvatten, inneslutna vatten, gränsöverskridande vatten, vattenrelaterade sjukdomars gränsöverskridande konsekvenser, gränsöverskridande inverkan, hygienisering, gemensamma system, plan för vattenvård, allmänheten, offentligt organ, lokal, konventionen, konventionsparternas möte, part och parternas möte.

Artikel 3. *Tillämpningsområde.* Enligt denna artikel gäller protokollets bestämmelser för sött ytvatten, grundvatten, flodmyningar, kustvatten som används för rekreation, fiskproduktion i vattenbruk eller produktion och fångst av skaldjur, inneslutna vatten som är allmänt tillgängliga för badande, vatten som avskiljs, transporteras, renas eller tillhandahålls och avloppsvatten som insamlas, transporteras, renas och bortskaffas

eller återanvänds.

Enligt artikeln hör till protokollets tillämpningsområde bland annat. (d) kustvatten som används för rekreation, (e) inneslutna vatten som är allmänt tillgängliga för badande, (f) vatten som avskiljs, transporteras, renas eller tillhandahålls och (g) avloppsvatten som insamlas, transporteras, renas och bortskaffas eller återanvänds.

Artikel 4. *Allmänna bestämmelser.* Artikeln innehåller allmänna bestämmelser om åtgärder för att förebygga, kontrollera och minska vattenrelaterade sjukdomar.

Enligt stycke 2 punkt (a) skall parterna säkerställa att rent dricksvatten tillhandahålls i tillräcklig omfattning. Åtgärderna skall inbegripa skydd av vattenresurser som används såsom källa för dricksvatten, rening av vatten och inrättande, förbättring och underhåll av gemensamma system.

Enligt 5 § i lagen om vattentjänster skall kommunen utveckla vattentjänsterna inom sitt område i överensstämmelse med samhällsutvecklingen samt i samarbete med vattentjänstverken inom sitt område utarbeta och uppdatera sådana planer för utvecklandet av vattentjänsterna som täcker dess område. Enligt 6 § i lagen skall kommunen, om behovet hos en större grupp av invånare eller sanitära skäl eller miljöskäl kräver det, se till att åtgärder vidtas för inrättande av ett vattentjänstverk som motsvarar behovet, utvidgande av vattentjänstverkets verksamhetsområde eller tryggande av tillgången till andra behövliga tjänster i samband med vattenförsörjning och avloppshantering. Vattentjänstverket ombesörjer inom sitt av kommunen godkända verksamhetsområde distribution av hushållsvatten samt avledande och behandling av avloppsvatten. Enligt lagen skall vattentjänstverket se till att det hushållsvatten som verket levererar uppfyller kvalitetskraven i hälsoskyddslagen.

Enligt 17 § i hälsoskyddslagen skall hushållsvatten vara oskadligt för hälsan och också i övrigt lämpligt för det avsedda ändamålet. Därtill skall vattentäkter och anläggningar som levererar hushållsvatten planeras, förläggas, byggas och skötas så att det ovan

nämnda kravet uppfylls. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skall regelbundet övervaka kvaliteten på vatten som distribueras av anläggningar som levererar hushållsvatten.

Med stöd av miljöskyddslagen övervakas att utsläpp av avloppsvatten inte orsakar olägenhet eller annars är till skada för användningen av hushållsvatten. I 8 § i miljöskyddslagen förbjuds förorening av grundvatten och med stöd av 28 § krävs miljötillstånd för att inleda verksamhet som medför risk för förorening. Användningen av vattenresurserna skyddas dessutom bland annat genom tillståndssystemet enligt vattenlagen samt planläggningssystem enligt markanvändnings- och bygglagen.

Enligt stycke 2 punkt (b) skall parterna ombesörja en hygienisering vars standard är tillräckligt hög för att skydda människors hälsa och miljön och enligt punkt (c) skall vattenresurser som används såsom källa för dricksvatten skyddas mot förorening och utsläpp av farliga substanser. De förpliktelser som enligt 5 och 6 § i lagen om vattentjänster åläggs kommunen gäller även avloppstjänster. Enligt 28 § i miljöskyddslagen krävs miljötillstånd för avledning av avloppsvatten om avloppsvattnet från de invånare som är anslutna till avloppet motsvarar personekvivalenten 100. Tillstånd krävs även för avledning av en mindre volym avloppsvatten i omgivningen än detta om avledningen kan orsaka förorening av sjöar, vattendrag eller små fåror. Enligt 103 § i miljöskyddslagen får avledande av hushållsavloppsvatten inte leda till förorening av miljön. Utsläpp av sanitetsavloppsvatten och annat än en ringa mängd hushållsavloppsvatten i vattendrag eller marken förutsätter att avloppsvattnet renas. Enligt 22 § i hälsoskyddslagen får förvaring, insamling, transport, behandling och återanvändning av avfall samt ledning och rening av avloppsvatten inte orsaka sanitär olägenhet. Av avlopp får inte heller uppkomma sanitär olägenhet. För förebyggande av sanitära olägenheter ges i 30 § bestämmelser om toaletter i bostäder och andra vistelseutrymmen.

Enligt stycke 2 punkt (d) i artikeln skall parterna på ett tillfredsställande sätt förebygga vattenrelaterade sjukdomar som beror på

att vatten använts för rekreation. Enligt 29 § i hälsoskyddslagen skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten regelbundet övervaka en allmän siminrättnings, simhalls eller badstrands vattenkvalitet, och den kan förbjuda nyttjandet av en allmän bassäng eller badstrand för dess ändamål, om dess vatten inte uppfyller de hygieniska kvalitetskrav som ställs med stöd av 32 § i samma lag. Betydelsen av användningen för rekreation beaktas även vid tillståndsprövningen enligt miljöskyddslagen och vattenlagen.

Parterna skall enligt stycke 2 punkt (e) i artikeln skapa system för att övervaka förekomsten av vattenrelaterade sjukdomar och reagera på konstaterade eller möjliga förekomster och spridningen av dessa sjukdomar. Enligt 20 § i hälsoskyddslagen skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten regelbundet övervaka kvaliteten på hushållsvatten och i fall av en epidemi vidta åtgärder för förhindrande av att sjukdomen sprids och anmäla därom vidare till Folkhälsoinstitutet. Folkhälsoinstitutet följer på förordnande av social- och hälsovårdsministeriet (Social- och hälsovårdsministeriets anvisning nr 1/021/97) vatteneidemi- och sjukdomar som orsakas av dessa. Enligt lagen om folkhälsoinstitutet (828/1981) är Folkhälsoinstitutets allmänna uppgift att främja befolkningens hälsa och förebygga sjukdomar.

I stycke 5 i artikeln föreskrivs att parterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att skapa rättsliga och administrativa ramar för att förebygga, kontrollera och minska vattenrelaterade sjukdomar. Dessutom skall myndigheterna enligt stycke 6 beakta åtgärdernas potentiella inverkan på folkhälsan. I Finland utövas enligt 4 § i hälsoskyddslagen den högsta ledningen och styrningen av den allmänna planeringen av och tillsynen över hälsoskyddet av social- och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral styr verkställigheten av och tillsynen över hälsoskyddslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Enligt 5 § styr och övervakar länsstyrelsen hälsoskyddet inom länets område och enligt 6 § är kommunens uppgift att främja och övervaka hälsoskyddet inom sitt område. Tillsynsmyndigheter enligt lagen om vattentjänster är den regionala miljöcentralen samt

den kommunala hälsoskyddsmyndigheten och den kommunala miljövårdsmyndigheten. Kommunen godkänner verksamhetsområdet för vattentjänstverket i sitt område.

I artikel 4 stycke 7 i protokollet bestäms om hur konsekvenserna för folkhälsan vid bedömningen av gränsöverskridande miljökonsekvenser skall beaktas. Finland är konventionspart i den s.k. Esbokonventionen (FördrS 67/1997) om miljökonsekvensbedömningar i ett gränsöverskridande sammanhang, vilkens föreskrifter har beaktats vid beredningen av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Enligt 2 § i lagen avses med miljökonsekvenser även verkningar på människor hälsa. I 3 kap. i lagen ges bestämmelser om bedömningen av gränsöverskridande miljökonsekvenser.

Artikel 5. *Principer och synsätt.* Denna artikel tar upp de principer och synsätt som parterna särskilt skall följa när de vidtar åtgärder för att genomföra protokollet. De uppräknade principerna är försiktighetsprincipen, principen att förorenaren betalar samt principerna i FN:s stadga och folkrätten enligt vilka staterna har en suverän rätt att utnyttja sina egna resurser men också ansvaret för att verksamheten inte orsakar skador på miljön i andra stater eller områden. Dessa principer ingår bland annat i miljöskyddslagen och hälsoskyddslagen.

Enligt artikeln skall de vattenvårdande åtgärderna vidtas på lägsta lämpliga administrativa nivå, vattenresurserna vårdas så att kommande generationers behov tryggas, vattnets sociala, ekonomiska och miljömässiga värden beaktas, en effektiv användning av vatten främjas och uppkomsten av vattenrelaterade sjukdomar förebyggas genom preventiva åtgärder. Vattenresurserna bör i största möjliga utsträckning vårdas på ett integrerat sätt på basis av avrinningsområden med beaktande av den sociala och ekonomiska utvecklingen och skyddet av naturliga ekosystem. I artikeln betonas tillgången till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser avseende vatten och hälsa, skyddet av känsliga befolkningsgrupper samt tryggandet av tillräcklig tillgång till vatten för hela befolkningen i både kvalitets- och kvantitetshänseende. Dessutom skall tillbörlig vikt fästas vid lokala problem och behov

jämte kunnande när protokollet genomförs. Enligt hälsoskyddslagen baserar sig den lokala övervakningen av hälsoskyddet på det arbete som utförs i kommunerna. Genom den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen skapas ett särskilt planeringssystem för vatten som genomförs inom vattenförvaltningsområdena.

Enligt punkt (e) i artikeln skall förebyggande åtgärder vidtas för att undvika vattenrelaterade sjukdomar och för att skydda vattenresurser som används som källa för dricksvatten. Förhindrandet av förorening av vatten baserar sig på ett tillståndsförfarande enligt miljöskyddslagen samt på förbudet mot att förorena grundvattnet. Enligt 8 § i hälsoskyddslagen skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten på förhand bereda sig på att vidta behövliga beredskaps- och försiktighetsåtgärder i syfte att förebygga, klarlägga och undanröja sanitära olägenheter i samband med exceptionella situationer. Enligt 17 § i lagen skall en anläggning som levererar hushållsvatten planeras, förläggas, byggas och skötas så att hushållsvattnet är oskadligt för hälsan. Föreskrifter om anmälningsförfarandet för en anläggning som levererar hushållsvatten finns i 18 §. Därutöver skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten enligt 20 § i lagen regelbundet övervaka kvaliteten på hushållsvatten och kan vid behov förplikta en verksamhetsidkare att kontrollera vattenkvaliteten eller utfärda föreskrifter om att vattnet skall behandlas för att förebygga sanitära olägenheter. Enligt 13 § skall en verksamhetsidkare göra en anmälan till hälsoskyddsmyndigheten om bland annat en för allmänt bruk avsedd simhall, badstrand, siminrättning eller badanläggning. För att förebygga sanitära olägenheter kan hälsoskyddsmyndigheten med stöd av 15 § utfärda nödvändiga föreskrifter eller förbjuda verksamheten på platsen i fråga.

Enligt punkt (f) i artikeln bör de vattenvårdande åtgärderna vidtas på lägsta lämpliga administrativa nivå. Enligt hälsoskyddslagen svarar kommunen inom sitt område för uppgifter som hör till hälsoskyddet, såsom övervakning av hushålls- och badvatten, och länsstyrelsen styr och övervakar hälsoskyddet inom länets område medan den högsta ledningen över tillsynen utövas av social-

och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral svarar för verkställigheten av och tillsynen över lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Enligt lagen om miljöförvaltningen (55/1995) främjar Finlands miljöcentral och de regionala miljöcentralerna bland annat hållbart nyttjande av naturtillgångarna och miljövård samt sörjer för nyttjandet och vården av vattentillgångarna. Miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet styr miljöförvaltningen i ärenden som faller inom deras respektive verksamhetsområden. Genom den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen sammankopplas miljöhälsovårdens verksamhet som gäller vatten med planeringen i vattenförvaltningsområdena.

I artikel 5 punkt (h) förutsätts att en effektiv användning av vatten främjas via ekonomiska instrument och genom ökad upplysning. I 18 § i lagen om vattentjänster föreskrivs att avgifterna för vattentjänster skall vara sådana att det på lång sikt är möjligt att täcka vattentjänstverkets investeringar och kostnader. I avgiftens storlek kan beaktas behovet av att reglera vattenförbrukningen, och avgifterna skall efter behov vara sådana att de främjar en sparsam förbrukning av vatten och minskning av mängden avloppsvatten samt förebygger att skadliga ämnen leds in i avlopp. I lagen om miljöförvaltning förutsätts att miljömedvetenheten skall ökas. Finlands miljöcentrals uppgift är att särskilt upprätthålla och utveckla informationssystemen inom sitt verksamhetsområde samt producera utbildnings- och informationstjänster.

I artikel 5 punkt (i) i protokollet framhävs tillgången till information och allmänhetens deltagande i beslutsfattandet. I Finland är myndighetshandlingar enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet offentliga om inte något annat föreskrivs särskilt. Föreskrifterna om rätten till information och myndigheternas skyldigheter syftar till öppenhet och en god informationshantering i myndigheternas verksamhet samt till att ge enskilda människor och sammanslutningar möjlighet att övervaka den offentliga maktutövningen och användningen av offentliga medel, att fritt bilda sig åsikter samt påverka sådant beslutsfattande som avser offentlig maktutövning samt att bevaka sina

rättigheter och intressen. Förutom det ovan nämnda innehåller social- och hälsovårdsministeriets förordningar och beslut om hushållsvatten och badvatten en informationskyldighet och lagen om vattentjänster har en föreskrift om upplysningsplikt. Folkhälsainstitutet producerar, bedömer och förmedlar information om befolkningens hälsa till medborgarna och aktörerna inom hälsovården.

Artikel 6. *Mål och beräknade tidpunkter för målens uppnående.* För att uppnå målen i protokollet strävar parterna efter att trygga tillgången till dricksvatten och tillhandahållandet av hygienisering för alla inom ramen för integrerade vattenvårdssystem. Artikeln räknar upp de nationella och/eller lokala mål som var och en av parterna skall ställa upp och offentliggöra i syfte att förebygga vattenrelaterade sjukdomar.

Enligt artikeln skall parterna ställa upp och offentliggöra målen och ange beräknade tidpunkter för när dessa mål skall ha uppnåtts senast inom två år från att ha blivit part. För att främja uppnåendet av målen skall parterna inrätta arrangemang för att samordna de behöriga myndigheternas arbete, utarbeta gränsöverskridande, nationella och/eller lokala planer för vattenvård med beaktande av allmänhetens deltagande och framförda åsikter samt skapa ett ramverk för att övervaka och genomföra kvalitetskraven på dricksvatten.

Enligt 1 § i lagen om vattentjänster är lagens syfte att trygga vattentjänster som, till skäligen kostnader, ger tillgång till tillräckligt med hygieniskt och även i övrigt oklanderligt hushållsvatten samt sådan avloppshantering som är ändamålsenlig med avseende på hälso- och miljöskyddet. I 6 § i denna lag åläggs kommunen skyldighet att ordna vattentjänsterna i enlighet med detta syfte. Kommunen har enligt 5 § även en allmän skyldighet att utveckla vattentjänsterna. Vattentjänstverket ombesörjer enligt 9 § vattentjänsterna inom sitt verksamhetsområde i överensstämmelse med samhällsutvecklingens behov. Kommunen är skyldig att i samarbete med vattentjänstverken inom sitt område utarbeta och uppdatera sådana planer för utvecklandet av vattentjänsterna som täcker dess område.

I målen enligt artikel 6 i protokollet ingår

enligt stycke 2 punkt (a) dricksvattnets kvalitet och enligt punkt (b) minskning av förekomsten av vattenrelaterade sjukdomar. Dessutom skall parterna enligt artikel 6 stycke 5 punkt (c) inrätta och upprätthålla ett rättsligt och institutionellt ramverk för övervakning och genomförande av kvalitetskraven för dricksvatten. Enligt 17 § i hälsoskyddslagen skall vatten som är avsett att nyttjas som hushållsvatten vara oskadligt för hälsan och också i övrigt lämpligt för det avsedda ändamålet. Enligt 20 § i lagen skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten regelbundet övervaka kvaliteten på hushållsvatten och kan vid behov utfärda förpliktelser och bestämmelser för kontroll av vattenkvaliteten. Bestämmelser om kvaliteten på och kontrollen av hushållsvatten finns i social- och hälsovårdsministeriets förordningar (461/2000 och 401/2001).

Enligt stycke 2 punkt (e) i artikeln omfattar parternas mål prestationsnivåer för gemensamma system och andra vatten- och avloppstjänstsystem och enligt punkt (f) tillämpning av allmänt vedertagna metoder i vattentjänsterna. Bestämmelser om planering, förläggning, byggande och skötsel av anläggningar som levererar hushållsvatten samt om anmälningsförfarandet i fråga om anläggningar finns i 17 och 18 § i hälsoskyddslagen. Enligt 28 § skall även en allmän siminrättning, simhall, badstrand, badanläggning, bastu eller annat motsvarande område eller motsvarande anläggning planeras, utrustas, underhållas och skötas så att de som vistas där inte utsätts för sanitär olägenhet.

Enligt stycke 2 punkt (j) i artikeln omfattar parternas mål även kvaliteten hos vatten som bland annat utnyttjas som badvatten. I Finland har bestämmelserna om kvaliteten på och kontrollen av vattnet på allmänna badstränder med stöd av hälsoskyddslagen skrivits in i social- och hälsovårdsministeriets beslut (292/1996 och 41/1999).

Enligt stycke 2 punkt (k) omfattar parternas mål tillämpandet av allmänt vedertagna metoder för vården av inneslutna vatten som vanligen är tillgängliga för badande. I Finland skall enligt 28 § i hälsoskyddslagen en för allmänt bruk avsedd siminrättning, simhall, badinrättning, bastu eller annan motsva-

rande inrättning planeras, utrustas, underhållas och skötas så att de som vistas där inte utsätts för sanitär olägenhet. Enligt 32 § kan social- och hälsovårdsministeriet utfärda närmare föreskrifter och anvisningar om de hygieniska kvalitetskraven på och den regelbundna övervakningen av en allmän siminrättnings, simhalls, badstrands och badanläggnings samt allmän rekreations-, rehabiliterings-, massage- och motsvarande allmänna bassängs vatten. Social- och hälsovårdsministeriets författning (315/2002) har närmare bestämmelser om kvalitetskraven på och kontrollundersökningarna av bassängvatten i simhallar och badanläggningar.

Enligt stycke 5 punkt (a) i artikeln skall parterna för uppnåendet av målen inrätta nationella eller lokala system för samordning av de behöriga myndigheternas arbete. I Finland föreskrivs i 2 kap. i hälsoskyddslagen om de behöriga myndigheterna och deras uppgifter. Lagens 47 § gäller information från annan myndighet och 48 § handräckning.

Enligt protokollets artikel 6 stycke 5 punkt (b) skall parterna utarbeta planer för vattenvård i gränsöverskridande sammanhang, företrädesvis på grundval av avrinningsområden och grundvattenbildningar. Ett motsvarande krav på upprättande av förvaltningsplaner för internationella avrinningsområden innefattas i ramdirektivet för vatten vars verkställande som bäst pågår i Finland.

Artikel 7. *Granskning och bedömning av framsteg.* Parterna skall enligt stycke 1 punkt (a) samla in och utvärdera uppgifter om sina framsteg i riktning mot att uppnå de mål som anges i artikel 6 och enligt punkt (b) om indikatorer som mäter hur vattenrelaterade sjukdomar har förebyggts. Enligt stycke 2 skall uppgifterna och utvärderingen offentliggöras regelbundet och enligt stycke 3 skall resultatet av de vatten- och utsläppsprover som utförts i syfte att samla in uppgifterna vara tillgängliga för allmänheten. Var och en av parterna skall bedöma hur målen har uppnåtts och offentliggöra en bedömning av framstegen (stycke 4). Enligt stycke 5 skall en kortfattad rapport om de uppgifter som samlats in och en bedömning av framstegen inges till protokollsekretariatet, på basis av vilka parternas möte utvärderar hur genomfö-

randet av protokollet har skett (stycke 6). Parterna kan för detta ändamål använda rapporter som behandlar information som tagits fram för andra internationella fora.

Finland har varit med om att utveckla WHO:s informationssystem för miljöhälsa där syftet är att skapa ett indikatorsystem och på så sätt samla in information om bland annat kvaliteten på och kontrollen av hushållsvatten och badvatten samt uppgifter om vattenepidemier inom Europa. En rapport om arbetet bereds till miljö- och hälsoministrarnas möte år 2004.

I Finland samlas information om vattenrelaterade epidemier som sprids via hushållsvatten in åt Folkhälsoinstitutet enligt en föreskrift av social- och hälsovårdsministeriet. Folkhälsoinstitutet rapporterar årligen informationen till Livsmedelsverket som har ansvaret för att samla in och rapportera information om epidemier till WHO. De författningar och beslut om hushålls- och badvatten som utfärdats med stöd av hälsoskyddslagen innefattar förpliktelser om att informera och rapportera om vattenkvaliteten till EG:s kommission.

Enligt stycke 4 i artikeln strävas genom granskningar och bedömningar efter att förbättra målen mot bakgrund av vetenskaplig och teknisk kunskap. I Finland grundar sig föreskrifterna om kvaliteten på och kontrollen av hushålls- och badvatten på rådets direktiv (98/83/EG och 76/160/EEG). Direktiven anpassas efter vetenskapens och teknikens utveckling och om nödvändiga förändringar besluts enligt kommittéförfarande.

Artikel 8. *Reaktionssystem.* Parterna skall enligt artikel 8 stycke 1 punkt (a) införa ett nationellt och/eller lokalt system för kontroll och tidig varning i syfte att identifiera förekomster och tillbud av vattenrelaterade sjukdomar (i), för att meddela myndigheterna (ii) och allmänheten (iii) samt för att ge rekommendationer och information om avhjälpan åtgärder (iv). Enligt stycke 1 punkterna (b) och (c) skall dessa beredningsplaner förberedas i tid och myndigheterna skall ha kapacitet att reagera i enlighet med dem. Enligt stycke 3 skall en part inom tre år från att ha blivit part ha infört de system för övervakning och tidig varning samt beredningsplaner som avses i denna artikel.

I Finland skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten enligt 8 § i hälsoskyddslagen i samarbete med övriga myndigheter och inrättningar på förhand bereda sig på att vidta behövliga beredskaps- och försiktighetsåtgärder i syfte att förebygga, klarlägga och undanröja sanitära olägenheter i samband med olyckor och motsvarande händelser. Lagens 20 § handlar mer ingående om övervakningen av hushållsvatten, föreskrifterna om användningen av vatten samt förebyggandet av vattenburna sjukdomar och 29 § om regelbunden övervakning av badvatten. Enligt 51 § i lagen har den kommunala hälsoskyddsmyndigheten, och i situationer som avses i 52 § länsstyrelsen eller social- och hälsovårdsministeriet, rätt att utfärda föreskrifter som är nödvändiga för att avhjälpa eller förebygga uppkomsten av sanitär olägenhet.

Artikel 9. *Allmänhetens medvetenhet, utbildning, fortbildning, forskning, utveckling och information.* Enligt stycke 1 i denna artikel skall parterna främja allmänhetens medvetenhet om vattenvård, folkhälsa samt om användning och skydd av vattenresurser. Enligt stycke 2 skall de instanser som ansvarar för vattenvård, tillhandahållande av vatten och hygienisering samt folkhälsovård förstå vikten av och de grundläggande principerna i varandras arbete. Enligt styckena 3 och 4 skall parterna uppmuntra utbildning och främja forskning och utveckling för att förebygga, begränsa och minska vattenrelaterade sjukdomar, samt utveckla integrerade informationssystem bland annat för att tillhandahålla information till behöriga myndigheter.

Enligt artikel 9 stycke 1 punkt (a) i protokollet skall parterna inom alla sektorer öka allmänhetens medvetenhet om vattenvårdens och folkhälsans betydelse och om deras inbördes förhållande. I Finland syftar lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet till öppenhet och god informationshantering i myndigheternas verksamhet. Enligt lagen är myndighetshandlingar offentliga, om inte något annat föreskrivs särskilt. Folkhälsoinstitutet som lyder under social- och hälsovårdsministeriet följer befolkningens hälsa och de faktorer som inverkar på denna samt producerar, bedömer och tillhandahåller information om befolkningens hälsa till aktö-

terna inom hälsovården och medborgarna, och medverkar inom sin sektor i fortbildning och kompletterande utbildning samt i expert- och serviceuppgifter. Folkhälsoinstitutet för bland annat ett register över smittsamma sjukdomar och samlar information om vattenepidemier samt bistår kommunernas hälsoskyddsmyndigheter i arbetet med att klarlägga epidemier.

Enligt stycke 2 punkt (b) skall parterna främja utvecklingen av integrerade informationssystem bland annat för att tillhandahålla de behöriga myndigheterna information. I Finland har ett elektroniskt rapporteringssystem för kvalitetskrav och kontrollundersökningar tagits fram för insamling av resultaten från kontrollundersökningar av vatten från anläggningar som nämns i 16 § i förordningen om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten (461/2000) för de kommunala myndigheternas, länsstyrelsernas, social- och hälsovårdsministeriets samt Folkhälsoinstitutets behov. Insamlingen av kvalitetsinformation enligt det nya systemet inleddes i början av 2002. Under de senaste åren har ett motsvarande elektroniskt insamlingssystem tillämpats på resultaten från kontrollundersökningarna av badvatten i kommunerna som via länen tillställs Folkhälsoinstitutet.

Artikel 10. *Information till allmänheten.* Enligt stycke 1 i denna artikel skall parterna inom ramen för sin lagstiftning offentliggöra information som innehas av myndigheterna om fastställandet av mål och tidpunkten för uppnåendet av dessa mål, om utarbetandet av planer för vattenvård, om systemen för kontroll och tidig varning samt om beredskapsplanerna samt om främjandet av allmänhetens medvetenhet samt om utbildning, fortbildning, forskning, utveckling och informationsgivning. Enligt styckena 2 och 3 skall den information som innehas av myndigheterna göras tillgänglig för allmänheten inom rimlig tid och den skall kunna granskas kostnadsfritt och kopieras till en rimlig kostnad. I styckena 4 och 5 nämns även de omständigheter under vilka en myndighet inte är skyldig att offentliggöra information eller göra informationen tillgänglig för allmänheten.

I Finland är syftet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999)

att öka öppenheten i myndigheternas verksamhet och förbättra allmänhetens möjlighet att få information om frågor som är under behandling hos myndigheterna. Lagen förpliktar myndigheterna att i sin dokument- och informationsadministration tillämpa en god informationshantering. Lagens 6 kap. handlar om skyldigheten att iaktta sekretess. En myndighetshandling skall sekretessbeläggas om det i offentlighetslagen eller i någon annan lag föreskrivs att den skall sekretessbeläggas eller en myndighet med stöd av lag har föreskrivit att den skall vara sekretessbelagd eller om handlingen innehåller uppgifter för vilka tystnadsplikt föreskrivs genom lag. I 24 § räknas de sekretessbelagda myndighetshandlingarna upp. Om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter föreskrivs i 59 § i hälsoskyddslagen.

Artikel 11. *Internationellt samarbete.* Parterna skall samarbeta och vid behov hjälpa varandra i internationella åtgärder till stöd för målen i protokollet och på begäran vid genomförandet av nationella och lokala planer.

Artikel 12. *Gemensamma och samordnade internationella åtgärder.* Parterna skall främja internationellt samarbete vid utvecklandet av gemensamt överenskomna mål, utarbetandet av indikatorer för i artikel 7 angivna ändamål, införandet av gemensamma eller samordnade system för kontroll och tidig varning, beredskapsplaner och reaktionssystem, avvärjandet av förekomster av vattenrelaterade sjukdomar eller allvarlig fara för sådana, utvecklingen av integrerade informationssystem och databaser, utbytet av information och erfarenheter, kontakterna till behöriga myndigheter som gäller förebyggande av vattenrelaterade sjukdomar samt frågor som gäller information till allmänheten.

Enligt punkt (a) skall parterna främja internationellt samarbete vid utvecklandet av de i artikel 6 nämnda målen. De nationella föreskrifterna om kvaliteten på och kontrollen av badvatten och hushållsvatten bygger på rådets direktiv 98/83/EG och 76/160/EEG som medlemsländerna gemensamt utarbetat. Anpassandet av direktivens bilagor till vetenskapens och teknikens utveckling grundar sig på kommittéförfarande.

Enligt punkt (e) skall parterna främja även utvecklingen av integrerade informationssy-

stem och databaser. För närvarande rapporteras de nationella sammandragen av kvaliteten på och kontrollen av badvatten och hushållsvatten regelbundet med hjälp av gemensamma informationssystem till Europeiska kommissionen för utvärdering. Europeiska kommissionen strävar efter att utveckla rapporteringen om vatten tillsammans med representanter för medlemsländerna.

Artikel 13. *Samarbete avseende gränsöverskridande vatten.* I de fall parter gränsar till samma gränsöverskridande vattendrag skall de följa bestämmelserna om internationellt samarbete och internationella åtgärder i protokollet samt särskilt utbyta information, sträva efter att införa samordnade vattenvårdsplaner, system för kontroll och tidig varning samt beredskapsplaner samt anpassa sina avtal om gränsöverskridande vatten till detta protokoll. Samarbetet och hjälpen mellan parterna i konventionen bygger när det gäller gränsöverskridande verkningar på konventionens bestämmelser.

Finland har avtal om gränsvattensamarbete med alla de länder det har gemensam gräns med: överenskommelsen angående gränsvattendragen mellan Finland och Ryssland (FördrS 26/1965), gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige (FördrS 54/1971) och överenskommelsen angående en finsk-norsk gränsvattenkommission mellan Finland och Norge (FördrS 32/1981). Efter att alla ovan nämnda stater har ratificerat protokollet kommer dess bestämmelser att täcka det gränsvattensamarbete som faller under överenskommelserna. Bestämmelserna i protokollet kommer likaså att beaktas när gränsvattenöverenskommelserna förnyas. För förnyandet av den finsk-svenska gränsälvsöverenskommelsen tillsatte jord- och skogsbruksministeriet en arbetsgrupp vars tidsfrist utgick i slutet av 2001.

Artikel 14. *Internationellt stöd till nationella åtgärder.* Enligt denna artikel skall parterna när de samarbetar och hjälper varandra överväga hur de bäst kan främja utarbetande av planer för vattenvård, planer för förbättring av tillhandahållande av vatten och hygienisering, ordnande av projektfinansiering och ett effektivt genomförande av projekt, system för kontroll och tidig varning, beredskapsplaner, reaktionsberedskap, utarbetande

av lagstiftning, utbildning, forskning, nätverksamhet och kvalitetssäkring av övervakningen.

I Finland bygger de nationella bestämmelserna om kvaliteten på och kontrollen av badvatten och hushållsvatten på rådets direktiv som utarbetas i samråd mellan Europeiska unionens medlemsländer genom försorg av Europeiska unionens råd och Europaparlamentet. Genom kommittéförfarande anpassas direktiven så att de motsvarar vetenskapens och teknikens utveckling.

Artikel 15. *Granskning av överensstämmelse med protokollet.* Enligt denna artikel skall parterna vid sitt första möte besluta om de åtgärder enligt vilka bedömningen av hur bestämmelserna i protokollet har följts sker. Granskningen görs på grundval de bestämmelser om granskning och utvärdering av framstegen som finns i artikel 7. Dessa åtgärder täcker inte rättsliga arrangemang eller arrangemang som bygger på hörande. Avsikten med dessa arrangemang för utvärdering är att göra det möjligt för allmänheten att följa hur avtalet verkställs.

Artikel 16. *Möten mellan parterna.* Enligt artikel 16 i protokollet skall parterna sammanträda regelbundet för att bedöma genomförandet av protokollets olika faser och för att diskutera frågor som hänför till tillämpandet av protokollet. Det första mötet skall sammankallas senast 18 månader efter att protokollet har trätt i kraft. Därefter skall parterna sammanträda regelbundet minst vart tredje år och i den mån det är möjligt i samband med konventionsparternas möte. Parterna kan sammanträda även annars om parterna beslutar om detta vid ett ordinarie möte eller på skriftlig begäran av en part. Hittills har ett möte mellan undertecknarna av protokollet ordnats i Budapest den 2–3 november 2000. Också Finland deltog i mötet.

Vid mötena mellan parterna utvärderas framstegen i protokollets genomförande på grundval av de redogörelser som tillhandahållits av parterna. Med hjälp av redogörelserna granskar parterna hur enskilda avtalsartiklar har genomförts i de nationella lagstiftningarna och planerna och vilka problem som eventuellt hänför sig till genomförandet. Granskningen gäller alla riktlinjer och metoder för att förebygga, kontrollera och minska

vattenrelaterade sjukdomar samt de beslut om allmänhetens tillgång till information, deltagande och rätt att söka ändring som faller inom tillämpningsområdet för protokollet samt ett eventuellt behov av nya bestämmelser i avtalet.

Artikel 17. *Sekretariatet.* Enligt artikel 17 i protokollet ombesörjer exekutivsekreteraren för den ekonomiska kommissionen för Europa och regionchefen för Världshälsoorganisationens regionala kontor för Europa bland annat förberedelserna för och sammankallandet av mötena samt vidarebefordran av rapporter och övriga handlingar till parterna. Exekutivsekreteraren för den ekonomiska kommissionen för Europa och regionchefen för Världshälsoorganisationens regionala kontor för Europa kommer överens om sin arbetsfördelning i en samförståndsfröklaring och informerar parternas möte härom.

Artikel 18. *Ändringar av protokollet.* Enligt artikel 18 i protokollet har samtliga parter rätt att föreslå ändringar av protokollet. Förslag till ändringar skall behandlas vid ett möte mellan parter. Förslaget skall före mötet lämnas in i skriftlig form till sekretariatet som skall meddela parterna förslaget och distribuera det för påseende till dem minst nittio dagar före mötet.

Ändringar av protokollet skall antas enhälligt. Depositarien av protokollet skall distribuera den antagna ändringen till samtliga parter för godkännande. Ändringen träder i kraft för de parter som godkänt den när nittio dagar förflutit efter den dag depositarien har mottagit ett meddelande om att ändringen har godkänts av minst två tredjedelar av parterna. Efter den dag som avses ovan träder ändringen av protokollet i kraft för de övriga parterna på den nittionde dagen efter det att vederbörande part har deponerat sitt instrument för godkännande hos depositarien.

Artikel 19. *Rösträtt.* Varje part har en röst vid mötet. Dessutom har regionala organisationer för ekonomisk integration rösträtt när det gäller ärenden som faller inom deras respektive behörighetsområde. Organisationerna har lika många röster som de som medlemmar har stater som är parter. Organisationerna utövar inte sin rösträtt om medlemsstaterna utövar sin och vice versa.

Artikel 20. *Twistelösning.* Artikel 20 i pro-

tokollet innehåller bestämmelser om metoder för lösning av tvister om det uppstår tvist mellan två eller flera parter om tolkningen eller tillämpningen av protokollet. Parterna skall i första hand eftersträva en lösning genom förhandling eller någon annan metod för att lösa tvisten som de väljer. Om tvisterna inte kan lösas genom förhandling, och parterna i tvisten båda är konventionsparter i konventionen om skydd och användning av gränsöverskridande vatten och internationella sjöar (71/1996), kan tvisten hänskjutas till avgörande enligt bestämmelserna i konventionen, om parterna i tvisten har godkänt ett eller båda av konventionens förfaranden såsom sinsemellan tvingande. I detta fall kan tvisten hänskjutas till internationella domstolen eller lösas genom skiljedomsförfarande. I övriga fall skall tvisten läggas fram för internationella domstolen, om inte parterna kommer överens om skiljedomsförfarande eller någon annan form av tvistelösning.

Tillämpandet av de ovan nämnda tvingande tvistelösningsmetoderna förutsätter att bägge tvisteparterna i förväg har gett sitt samtycke till att tvisterna hänskjuts till ett eller båda av dessa organ. Samtycket är frivilligt. Samtycket kan lämnas till depositarien av protokollet när som helst efter att konventionen har trätt i kraft för parten i fråga. Om parterna har godkänt båda av de tvingande tvistelösningsmetoderna hänskjuts tvisten till internationella domstolen.

Finland har erkänt internationella domstolens jurisdiktion såsom bindande ipso facto och utan särskild överenskommelse i förhållande till varje stat som godkänner samma förpliktelse under förutsättning av reciprocitet (utrikesministeriets meddelande FördrS 29/1958). Samtycket gäller även tvister som avses i denna artikel. Finland har inte gett sitt samtycke till att tvister hänskjuts till skiljedomsstol i samband med antagandet av konventionen om skydd och användning av gränsöverskridande vatten och internationella sjöar (FördrS 71/1996) och har inte heller för avsikt att ge sitt samtycke nu.

Artikel 20 i protokollet avser avgörandet av tvister mellan parterna om tolkningen eller tillämpningen av konventionen i internationella domstolen eller genom skiljedom i de fall en lösning inte kan nås förhandlingsvä-

gen. Det är inte obligatoriskt att godkänna de tvingande tvistelösningsmetoderna. Eftersom Finland lämnat en allmän behörighetsförklaring angående internationella domstolen och denna förklaring utan särskild anmälan omfattar även de tvister som uppkommer till följd av detta protokoll, innebär bestämmelsen inte till denna del några nya förpliktelser för Finland som skulle kräva samtycke av riksdagen. Finland avser inte heller att förbinda sig till att tillämpa skiljedomsförfarande. Sålunda innehåller artikel 20 i konventionen inte bestämmelser som förutsätter riksdagens samtycke. Om Finland senare önskar erkänna skiljedomstolens behörighet, måste särskilt samtycke inbegäras av riksdagen för detta.

Artikel 21. *Undertecknande*. Protokollet stod öppet för undertecknande i London den 17 och 18 juni 1999 vid den tredje ministerkonferensen om miljö och hälsa för medlemsstaterna i Förenta Nationernas ekonomiska kommission för Europa och i Världshälsoorganisationens regionkommitté för Europa samt för stater som har rådgivande status vid den ekonomiska kommissionen för Europa i enlighet med den resolution som antogs av Förenta Nationernas ekonomiska och sociala råd den 28 mars 1947. Därefter stod protokollet öppet för undertecknande i Förenta Nationernas högkvarter i New York fram till den 18 juni 2000. Protokollet kan även undertecknas av organisationer för regional ekonomisk integration bestående av suveräna medlemsstater i kommissionen och till vilka deras medlemsstater har överfört behörighet i frågor som ingår i tillämpningsområdet för detta protokoll. Protokollet har undertecknats av 36 stater innan regeringen lämnade sin proposition. Även Europeiska gemenskapen har anslutit sig till protokollet.

Artikel 22. *Ratificering, godtagande, godkännande och anslutning*. Artikel 22 i protokollet innehåller sedvanliga bestämmelser om ratificering, godtagande och godkännande av protokollet samt om anslutning till detta. Stater som inte är ovan i artikel 21 avsedda stater får ansluta sig till protokollet.

En organisation som blir part i protokollet utan att någon av dess medlemsstater är part i det skall vara bunden av alla förpliktelser enligt protokollet. Om en stat som är medlem

i en organisation för ekonomisk integration samtidigt själv är part, skall organisationen och dess medlemsstater besluta om vilket ansvar var och en skall ha för att fullgöra sina åtaganden enligt protokollet. I sådana fall av överlappande behörighet skall organisationen och dess medlemsstater inte samtidigt utöva sina rättigheter enligt protokollet. Organisationen skall uppge omfattningen av sin behörighet i sina instrument för ratificering, godtagande, godkännande och anslutning. Före april månad 2004 har protokollet ratificerats av 11 stater: Albanien, Azerbajdzjan, Tjeckiska republiken, Estland, Ungern, Luxemburg, Norge, Rumänien, Ryssland, Slovakien och Ukraina.

Artikel 23. *Ikraftträdande*. Protokollet träder i kraft den nionde dagen efter det att det sextonde instrumentet för ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning deponerades hos Förenta Nationernas generalsekreterare. Ett instrument som deponeras av en regional organisation för ekonomisk integration skall inte räknas som ett sådant instrument. För de stater eller organisationer som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till detta protokoll efter att dessa sexton instrument deponerades träder protokollet i kraft nittio dagar efter deponeringen.

Artikel 24. *Frånträädande*. En part kan frånträda protokollet tidigast tre år efter att protokollet trädde i kraft för parten. Därefter kan parten frånträda protokollet när som helst. Frånträdet sker genom ett skriftligt meddelande om saken till depositarien och det träder i kraft nittio dagar från den dag då depositarien tog emot meddelandet.

Artikel 25. *Depositarie*. Förenta Nationernas generalsekreterare är depositarie för protokollet.

Artikel 26. *Giltiga texter*. Giltiga texter för detta protokoll är avtalets engelska, franska, tyska och ryska texter.

2. Lagförslagen

2.1. Lag om vattenvårdsförvaltningen

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Syfte*. I den föreslagna lagen föreskrivs om för vattenvårdsförvaltningen nödvändiga

åtgärder. Syftet med lagen är framför allt att verkställa de centrala förpliktelser om vattenvårdsförvaltningen som ingår i ramdirektivet för vatten. I enlighet med direktivet skall i lagen föreskrivas om vattenförvaltningsområdena och samarbetet mellan de regionala miljöcentralerna inom dessa områden, om det internationella samarbetet, om utredandet av faktorer som påverkar vattnens status, om de allmänna målen för vattenstatusen, om karakteriseringen och klassificeringen av vattnen samt om planeringen av vattenvården, åtgärdsprogrammen och allmänhetens deltagande i vattenvårdsförvaltningen.

Med vattenvård avses allmänt i lagen planmässig myndighetsverksamhet i syfte att bevara och förbättra ytvattens och grundvattnens kvalitativa och kvantitativa status. I fråga om ytvatten omfattar kvalitativ status förutom kemisk status även ekologisk status. I vattenvården ingår en integrerad analys av olika användarintressen i fråga om vattnen. I vattenvården beaktas även skyddet av den akvatiska miljön, ett hållbart främjande av vattenanvändningen som grundar sig på långsiktigt skydd av vattenresurser, användningen för rekreation, vattentjänsterna och anknytande ekonomiska analyser samt mildrandet av effekterna av översvämningar och torka till den del dessa hör samman med vattnens kvalitet och användbarhet.

I lagen föreskrivs om vattenvårdsförvaltningen genom att ramar skapas för vattenvården inom vilka verksamheten skall ske. Lagens syfte är sålunda inte att ålägga verksamhetsutövarna och medborgarna nya materiella förpliktelser. Lagen innehåller bemyndiganden att utfärda förordningar.

Enligt paragrafen är det allmänna syftet med vattenvårdens olika åtgärder att skydda, förbättra och återställa vattnen så att ytvattens och grundvattnens status inte försämras och att deras status åtminstone är god. Vattenvården motsvarar sålunda till sin grund målen i artikel 1 i ramdirektivet för vatten.

Även om utgångspunkten för den föreslagna lagen är att verkställa gemenskapslagstiftningen, tillämpas arrangemangen på vattenskyddet och planeringen av vattenvården på nationell nivå. Följaktligen kan utredningarna i anslutning till vattenvårdsförvaltningen utnyttjas även vid annat beslutsfattande. Ge-

nom lagen genomförs också andra på internationella förpliktelser baserade arrangemang. De nationella åtgärder som är nödvändiga för det samarbete som förutsätts i protokoll om vatten och hälsa genomförs som en del av den övriga vattenvårdsförvaltningen.

I samband med den föreslagna vattenvårdsförvaltningen behandlas våtmarkerna på samma sätt som i ramdirektivet för vatten endast till den del som de står i direkt kontakt med ytvattens ekosystem eller grundvattnen och skyddet av dessa är nödvändigt som en del av vattenskyddet.

2 §. *Definitioner.* I paragrafen definieras vissa för tillämpningen av lagen centrala begrepp som till sina detaljer avviker från definitionerna i vattenlagen.

Enligt paragrafens 1 punkt avses med ytvatten vatten på markytan. Sådana vatten är sjöar och vattendrag samt små fåror, såsom bäckar och diken, samt kustvatten och territorialvatten. Ytvatten granskas som en ekologisk helhet. Med ytvatten avses även ett tidvis vattentäckt område som ingår i en ekologisk helhet. Sådana är till exempel mad, svämäng och svämskog.

Definitionen motsvarar annars definitionen i direktivets artikel 2.1 men omfattar inte vatten i övergångszon. Dessa nämns inte särskilt eftersom bräckvattnet i Östersjön i sin helhet kan anses vara vatten i övergångszon.

Enligt 2 punkten avses med grundvatten vatten som finns under markytan i den mätade zonen och som står i direkt kontakt med mark- eller berggrunden. Formuleringen avviker från vattenlagens definition av grundvatten, men motsvarar till stor del den tolkning som omfattas i praktiken. Definitionen motsvarar direktivets artikel 2.2.

I 3 punkten definieras kustvatten så som det definieras i direktivets artikel 2.7 med undantag av avgränsningen av vatten i övergångszon på landsidan. I en flodmynning eller ett delta går gränsen mot kustvattnet på det ställe där vattnets biologiska egenskaper blir marina.

Enligt 4 punkten avses med ytvattenförekomst en avgränsad och betydande del av ytvatten. Förteckningen skall ses som en förteckning på exempel. Endast de ytvatten som med avseende på uppnåendet av målen i

direktivet anses vara avgränsade och betydande blir föremål för en bedömning. Definitionen motsvarar direktivets artikel 2.10.

Begreppet ytvattenförekomst anknyter till planeringen av vattenvården. En vattenförekomst ses som ett område på vilket planeringen av vattenvården inriktas. Förekomstens regionala omfattning kan preciseras per förvaltningsplansperiod (härefter planperiod).

Liksom ytvattenförekomst definierades ovan, definieras grundvattenförekomsterna i 5 punkten. Definitionen motsvarar direktivets artikel 2.11 och 2.12. Med grundvattenförekomst avses på motsvarande sätt sådana förekomster av grundvatten som medger en betydande ström av grundvatten eller uttag av betydande mängder grundvatten. Förekomsten har betydelse endast för förvaltningsplanen på samma sätt som en ytvattenförekomst.

I 6 punkten i paragrafen definieras avrinningsområde. Definitionen motsvarar direktivets artikel 2.13. Definitionen på ett avrinningsområde har betydelse närmast när de regionala gränserna för vattenförvaltningsområdena enligt 3 § anges.

3 §. *Vattenförvaltningsområde.* I paragrafen ges bestämmelser om vattenförvaltningsområdena, som i direktivets artikel 2 motsvaras av avrinningsdistrikt. Ett vattenförvaltningsområde är ett område som inrättas för genomförandet av utrednings- och planeringsarbetet i enlighet med direktivet. Vattenförvaltningsområdet skall inte utgöra ett administrativt område. Om förvaltningsplanerna för vattenförvaltningsområdena och samarbetet mellan myndigheterna inom respektive områden ges bestämmelser i 11 och 14 § i den föreslagna lagen.

Vattenförvaltningsområdena anges i enlighet med 6 § genom förordning av statsrådet. Det avses bildas fem nationella vattenförvaltningsområden. Den föreslagna lagen gäller landskapet Åland endast till den del den gäller verkställigheten av protokollet om vatten och hälsa i lagen. Verkställigheten av ramedirektivet för vatten sköter landskapet Åland självständigt. De internationella vattenförvaltningsområdena är två. Ett vattenförvaltningsområde är ett område som anges enligt gränserna för ett eller flera avrinnings-

områden. Kustvattnen och grundvattenförekomsterna hänförs till det närmaste eller lämpligaste vattenförvaltningsområdet eftersom kustvattnen inte kan indelas efter avrinningsområden, och grundvattenförekomsterna inte nödvändigtvis följer avrinningsområdenas gränser. Grunderna för avgränsningen av ett vattenförvaltningsområde motsvarar direktivets artikel 3.1.

I enlighet med direktivets artikel 3.3 andra stycket definieras även ett internationellt vattenförvaltningsområde i denna paragraf. Internationella vattenförvaltningsområden är avrinningsområden som sträcker sig in på en annan gemenskapsstats territorium eller en EES-stats område. Sådana områden är Torne älvs avrinningsområde tillsammans med området på den svenska sidan samt Tana älvs avrinningsområde tillsammans med området på norskt territorium. Artikel 3.5 i direktivet förpliktar dessutom medlemsstaterna att sträva efter ett lämpligt samarbete med stater utanför gemenskapen. Finlands skall sålunda beakta direktivets mål även i sitt gränsvattendragssamarbete med Ryssland.

4 §. *Myndigheter.* Enligt paragrafens 1 mom. hör ledningen och övervakningen av verkställigheten av denna lag till miljöministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet inom deras respektive verksamhetsområden. Miljöministeriet svarar även för den rapportering till gemenskapens kommission som förutsätts i direktivet. Finlands miljöcentral sköter av ministerierna separat ålagda uppgifter. Till Finlands miljöcentralers uppgifter hör bland annat sakkunniguppgifter i samband med karakteriseringen av ytvattnen, övervakningen av enhetligheten när det gäller klassificeringen av ytvattnen samt fastställandet av referensförhållanden för ytvattnen. Finlands miljöcentral skall bedriva ett nödvändigt samarbete med de regionala miljöcentralerna och övriga myndigheter. Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet verkar som sakkunnig i särskilda uppgifter som hänförs till fiskbeståndet på det sätt som jord- och skogsbruksministeriet särskilt bestämmer härom.

Enligt 2 mom. är vattenförvaltningsområdets regionala miljöcentraler de faktiska myndigheter som svarar för verkställandet av lagen. Sålunda tillsätts inga nya myndigheter

för vattenförvaltningsområdena. Arrangemanget motsvarar kravet i direktivets artikel 3.2 på att en behörig myndighet skall utses. Arbetskrafts- och näringscentralens fiskerienhet har i uppgift att inom sitt verksamhetsområde svara för produktionen av information om fiskbeståndet med avseende på verkställigheten av lagen.

Enligt 3 mom. har alla statliga och kommunala myndigheter en allmän skyldighet att medverka i vattenvårdsförvaltningen. Skyldigheten att delta avser för statens del även dess verk. Momentet gäller även landskapsförbunden. Bestämmelsen avser en allmän förpliktelse att samarbeta, utan att myndigheterna för den skull åläggs nya uppgifter som de inte redan nu sköter i enlighet med någon annan lag.

5 §. *De regionala miljöcentralernas uppgifter.* I paragrafen finns samlat de regionala miljöcentralernas uppgifter. Om uppgifterna ges noggrannare bestämmelser i 7—16 §.

I paragrafens 1 mom. 1—5 punkten föreskrivs om vissa grundläggande utredningar som miljöcentralerna skall göra eller låta göra i fråga om sitt eget verksamhetsområde i vattenförvaltningsområdet. Utredningarna skall gälla påverkan av mänsklig verksamhet på vattnen och grundvattnen i området. Dessutom skall miljöcentralerna göra ekonomiska analyser av vattenanvändningen. Utredningarna baserar sig på artikel 5.1 i direktivet.

Miljöcentralen skall enligt paragrafens 1 mom. 4 punkt samla in uppgifter om områden som enligt gemenskapslagstiftningen skall skyddas. Uppgifterna om dessa områden skall samlas in ur olika myndigheters befintliga register.

Miljöcentralerna skall dessutom enligt 1 mom. 5 punkten samla in uppgifter om områden avsedda för uttag av hushållsvatten. Med hushållsvatten avses vatten som tas ut för omedelbart bruk av människor, såsom dricksvatten, enligt vad som föreskrivs i hälsoskyddslagen. Insamlingen av uppgifterna grundar sig på direktivets artikel 7.1. I bestämmelsen avses områden där vatten uttas för att användas som dricksvatten eller i vilka uttag av dricksvatten har planerats. I praktiken avses med dessa områden viktiga eller andra grundvattenområden som lämpar sig

att utnyttjas för vattenförsörjning, dvs. områden som enligt miljöförvaltningens klassificering av grundvattenområden hör till så kallade grundvattenområden av klass I. Dessutom avses i bestämmelsen även områden som nyttjas för uttag av ytvatten då vattnet tas för att användas som dricksvatten. Insamlingen av nödvändig information om områden avsedda för uttag av hushållsvatten görs i samarbete med miljömyndigheterna, hälsoskyddsmyndigheterna och vattentjänstverken. De uppgifter om hushållsvattnet som Folkhälsoinstitutet med stöd av 16 § 3 mom. i social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten (461/2000) tillställer EG-kommissionen utnyttjas vid insamlingen av den information som förutsätts i direktivet. Dessutom utnyttjas den information som vattentjänstverkens kontroller enligt 15 § i lagen om vattentjänster ger. Miljömyndigheterna anvisar de områden där hälsoskyddsmyndigheternas och vattentjänstverkens uppgifter behövs.

Enligt momentets 6—8 punkt skall miljöcentralerna dessutom sköta klassificeringen av vattnens status jämte övervakningen av vattenstatusen inom sitt verksamhetsområde, samt i anslutning till detta ta fram ett övervakningsprogram. Dessutom skall de regionala miljöcentralerna upprätta den förvaltningsplan och det åtgärdsprogram om vilka bestämmelser ges i 11—13 §.

Enligt momentets 9 punkt skall de regionala miljöcentralerna sköta andra av miljöministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet ålagda uppgifter som är nödvändiga för vattenvårdsförvaltningen.

Enligt 2 mom. i paragrafen bistår Finlands miljöcentral med sakkunskap i utredningsarbetet. På detta sätt eftersträvas att utredningarna på riksnivå blir enhetliga. Om det noggrannare innehållet och utarbetandet av utredningarna föreskrivs mer ingående genom förordning av statsrådet (10 §).

Finlands miljöcentral skall dessutom föra register över de områden som avses i 1 mom. 4 punkten. Registerföringen över de områden för uttag av hushållsvatten som avses i 1 mom. 5 punkten verkställs separat i samband med den lagstiftningsreform av kontrollförfarandet som kommer att inledas av social- och

hälsovårdsministeriet. Upprättandet av register grundar sig på artikel 6.1 och 6.2 i direktivet.

6 §. *Statsrådets förordning om vattenförvaltningsområden.* Enligt paragrafen skall bestämmelser om vattenförvaltningsområdena ges genom förordning av statsrådet. I förordningen kan ingå även en förteckning över de kommuner som ingår i vattenförvaltningsområdet. Ett vattenförvaltningsområde består av ett eller flera avrinningsområden enligt artikel 3.1 i direktivet. Bestämmelser om den samordnande regionala miljöcentralen inom vattenförvaltningsområdet ges också genom förordning. Detta behövs för att samordna åtgärderna inom vattenförvaltningsområdet. Närmare bestämmelser om den samordnande regionala miljöcentralens uppgifter finns i 14 och 16 §. Kraven i bilaga I till direktivet verkställs genom förordning.

2 kap. Vattens status

7 §. *Karakterisering av vatten.* Enligt paragrafen indelas ytvattnen i typer enligt sina geografiska och naturvetenskapliga egenskaper för organiseringen av vattenvårdsplaneringen. Karakteriseringen av vattnen ligger till grund också för klassificeringen av vattenstatusen.

Enligt bilaga II till direktivet kan karakteriseringen av ytvattnen göras antingen enligt s.k. system A eller system B. I system A baseras typindelningen endast på geografiska och geologiska deskriptorer. I Finland är denna indelningsgrund inte tillräckligt noggrann, varför karakteriseringen skall bygga på system B. Vid typindelningen beaktas då även andra faktorer och kombinationer av faktorer, som behövs för att de för typerna karakteristiska biologiska referensförhållandena skall kunna identifieras på ett pålitligt sätt. En sådan faktor är till exempel vattens humushalt. Med system B skall enligt direktivet uppnås minst samma differentieringsnivå som med system A. Enligt punkt 1.3 i bilaga II till direktivet skall medlemsstaterna för varje typ för identifiering anvisa ett referensområde vars vattenstatus är opåverkad eller i det närmaste opåverkad. Om ett sådant referensområde inte kan anges kan även modellberäkningar eller expertbedömningar

utnyttjas.

Om grunderna för typindelningen samt om fastställandet av typspecifika referensförhållanden samt om valet av referensområden skall enligt 10 § föreskrivas genom statsrådets förordning. Miljöcentralerna identifierar typerna för vattenförvaltningsområdets ytvatten som en del av förvaltningsplanen. Informationen om ytvattentyperna i vattenförvaltningsområdet framläggs som en del av förvaltningsplanen enligt 11 §.

För typindelningen kan ytvattnen behandlas som helheter. Direktivet utgår ifrån att sjöar, älvar och åar samt kustvatten behandlas som olika typer. I Finland är särskilt de stora insjösystemen helheter som består av älvar, åar och sjöar. I sådana fall kan typerna vid behov behandlas som en helhet. Förfarandet konstateras även i det inledande stycket till punkt 1.1 i bilaga II till direktivet.

Konstgjorda och kraftigt modifierade ytvattenförekomster skall identifieras enligt karaktéristika för den typ som de närmast motsvaras av. Konstgjorda ytvattenförekomster har byggts av människan. Kraftigt modifierade ytvatten har modifierats kraftigt fysiskt genom åtgärder som människan vidtagit. För dessa förekomster hittas nödvändigtvis inte en typ som motsvarar dem. Förekomsterna identifieras i detta fall separat. Bedömningen av konstgjorda och kraftigt modifierade ytvatten grundar sig på punkt 1.1 v i bilaga II till direktivet.

På motsvarande sätt karakteriseras grundvattnen. Grundvattnen indelas dock inte i särskilda typer. Grundvattenförekomster som används eller skall användas för vattenförsörjning identifieras enligt läge, och karakteriseras enligt mark- och bergrunden i det område där grundvattnet bildas. Närmare bestämmelser om karakteriseringen av grundvattnen ges genom förordning av statsrådet.

8 §. *Klassificering av vatten enligt status.* I paragrafen föreskrivs om de allmänna grunderna för klassificering av vattenstatus. Klassificeringen skall ligga till grund för de mål som ställs upp för vattenstatusen enligt 21 §. Klassificeringen av vattnen genomförs ytterst inom ramen för förvaltningsplanen enligt 11 §.

Enligt 1 mom. klassificeras ytvattnen gent-

emot referensförhållandena i förhållande till hur kraftig påverkan av den mänskliga verksamheten har varit. Klassificeringen grundar sig på ekologiska och kemiska variabler. Bestämmelser om detta ges genom förordning av statsrådet varvid för ytvattens del beaktas punkterna 1.1, 1.2 och 1.4 och för grundvattens del punkterna 2.1, 2.3 och 2.5 i bilaga V till direktivet.

Statusen bedöms utifrån de ekologiska variablerna och de kemiska variablerna enligt gemenskapens lagstiftning på så sätt att statusen anges enligt den som är sämst.

Enligt 2 mom. klassificeras ytvattnen i fem klasser enligt ekologiska variabler. Statusen hos samtliga typer jämförs med typens referensförhållande, ett helt eller närmast helt ostört tillstånd, som utgör grunden för hög status.

I punkt 1.2 i bilaga V till direktivet anges de normativa definitionerna för klassificeringen av ekologisk status vilka avses fastställas som sådana genom förordning. Enligt dessa definitioner uppvisar värdena på de biologiska kvalitetsfaktorerna vid god status små av mänsklig verksamhet framkallade förändringar. Härvid kan enligt direktivet till exempel en mindre ökning i förekomstfrekvensen av och intensiteten i algbloomningen förekomma och fiskbeståndet kan uppvisa tecken på störningar i fråga om fortplantningen hos en enskild art så att vissa generationer helt kan saknas. Vid måttlig ekologisk status uppvisar värdena för de biologiska kvalitetsfaktorerna i måttlig omfattning förändringar framkallade av mänsklig verksamhet. Enligt direktivet kan då till exempel algbloomningen under sommarmånaderna vara långvarig och en måttligt stor andel av de fiskarter som är kännetecknande för typen kan saknas.

Vid otillfredsställande status förekommer det relativt stora förändringar i värdena på de biologiska kvalitetsfaktorerna och de biologiska samhällena har förändrats väsentligt. Vid dålig status förekommer allvarliga förändringar så att en stor del av de biologiska samhällena som vanligen förknippas med de ostörda förhållandena för typerna i fråga saknas.

När det gäller fiskbeståndet bedöms de förändringar som beror på belastning eller änd-

ringar genom mänsklig verksamhet såsom byggande i vattendrag. Förändringar i fiskbeståndet genom fiske eller fiskevårdande åtgärder inverkar inte på bedömningen av den ekologiska statusen.

Bedömningen av verkningarna av byggande i vattendrag och reglering sker i ekologiska variabler. Den ekologiska klassificeringen genomförs på basis av tillgänglig information om biologiska variabler och fysikalisk-kemiska variabler som stöder dessa. I den ekologiska klassificeringen beaktas även nationella skadliga ämnen och de kvalitetsnormer som ställts upp för dessa om vilka särskilt föreskrivs genom statsrådets förordning. Förordningen utfärdas med stöd av miljöskyddslagen.

Till en början och under den första planperioden görs den ekologiska klassificeringen av ytvattens status enligt tillgänglig information. Klassificeringen görs av de regionala bruksklassificeringen av vattenkvaliteten. När vattnets bruksklassificering är god för fiske, rekreation och råvattenuttag har vattnet ett gott fiskbestånd och användningen av vattnet begränsas inte av riklig vattenväxlighet eller algbloomning. Med dessa biologiska egenskaper har vattnet ofta även en god ekologisk status. Även vatten vars användbarhet begränsas av till exempel hög humushalt eller frodig växlighet kan ha god ekologisk status, om dessa faktorer är karakteristiska för vattnet och inte har framkallats av människan. Även om mätningen av de biologiska variablerna inte är tillräcklig, kan vattenstatusen uppskattas genom en expertbedömning utifrån observationer och fysikalisk-kemiska resultat.

Enligt bilaga V till direktivet bedöms jämförbarheten hos de olika ländernas biologiska övervakningssystem med hjälp av en ekologisk kvalitetskvot (EQR) som räknas ut på basis av de biologiska variablerna. Beräkningen av ekologiska kvalitetskvoter är en förhållandevis ny metod som inte i stor omfattning har tillämpats i något land. I Finland begränsas valet av platser för denna s.k. interkalibrering avsevärt av bristen på biologiskt observationsmaterial. Endast på ett fåtal platser finns det täckande information om sammansättningen av och strukturen på

växtplankton, bottendjur, vattenväxter och fiskbestånd under de olika årstiderna och under tillräckligt många år. Bedömningen av ekologisk status kommer att utvecklas när erfarenheter fås, liksom också de övervakningsprogram genom vilka material för bedömningsprocessen tas fram. Under de kommande åren kan bättre kunskap om den ekologiska kvalitetskvoten förväntas fås även genom ny vetenskaplig forskning.

För klassificeringen av kraftigt modifierade och konstgjorda ytvatten beskrivs för vattenförekomsten i fråga en maximal ekologisk potential som förekomstens status kan relateras till. Vid klassificeringen av kraftigt modifierade och konstgjorda ytvatten används inte klassen hög status.

Enligt 3 mom. bygger de kemiska variablerna på vilken koncentration vattnet har av de farliga ämnen som avses i direktivet. Kemisk status definieras på gemenskapsnivå enligt för dessa ämnen godkända miljökvalitetsnormer.

Enligt 4 mom. indelas grundvattnen enligt kvantitativa och kemiska egenskaper i hög och dålig status. Om grunderna för klassificeringen föreskrivs på samma sätt som om klassificeringen av ytvattnen genom en förordning av statsrådet med stöd av miljöskyddslagen.

9 §. *Övervakning*. Enligt 1 mom. skall samtliga regionala miljöcentraler inom respektive vattenförvaltningsområde ordna övervakningen av ytvattnen och grundvattnen så att den ger en mångsidig och sammanhållen helhetsbild av vattnens status. För övervakningen kan inhämtas information genom egenkontrollen i samband med tillstånd enligt vattenlagen och miljöskyddslagen. Dessutom skall information samlas in ur forskningsanstaltens forskning samt till exempel ur vattenanvändarnas kontroll av vattenkvaliteten i samband med användningen. Miljöcentralerna har dessutom en skyldighet att komplettera övervakningen med egna undersökningar om den övriga informationen inte är tillräcklig. Arbetskrafts- och näringslivscentralernas fiskerienheter samt vilt- och fiskeriforskningsinstitutet svarar för övervakningen inom sina respektive verksamhetsområden.

På grundval av informationen i övervak-

ningsprogrammen skall det vara möjligt att bedöma hur de för vattnens ekologiska, kemiska och kvantitativa status uppställda målen har uppnåtts eller till vilken del de inte har uppnåtts. Övervakningsprogrammet skall utvecklas så att det regionalt är tillräckligt täckande och i fråga om de biologiska definitionerna tillräckligt mångsidigt. Behovet att utveckla övervakningsprogrammet skall beaktas i de beslut som gäller övervakningen.

Enligt 2 mom. skall de regionala miljöcentralerna ta fram ett separat övervakningsprogram vari de undersökningar och kontroller samt den övervakning som genomförs i området beaktas. Syftet med programmet är att säkra att de olika åtgärderna är ändamålsenliga. På detta sätt förhindras överlappande åtgärder och säkras att övervakningen är tillräckligt täckande. Godkännandet av övervakningsprogrammet är inte ett förvaltningsbeslut med rättslig verkan. Miljöcentralerna skall göra upp programmet i samarbete med fiskerimyndigheterna och de olika aktörerna inom området. Övervakningsprogrammen för vattnen skall samordnas inom vattenförvaltningsområdena. Övervakningsprogrammen för vattnen läggs fram som en del av förvaltningsplanerna.

Då övervakningsprogrammet utarbetas skall skydd av akvatiska miljöer samt miljöer och arter som är direkt beroende av vatten tas i beaktande enligt kraven i gemenskapslagstiftningen.

Den riksomfattande övervakningen skall i tillämpliga delar utvecklas så att den blir en del av övervakningsprogrammet. Miljöministeriet, Finlands miljöcentral, Havsforskningsinstitutet och Geologiska forskningscentralen skall ansvara för utvecklandet av den övervakning de sköter samt samordnandet med övervakningsprogrammen. Närmare bestämmelser om hur övervakningen skall ordnas och om innehållet i programmet ges genom förordning av statsrådet enligt 10 §.

Övervakningsskyldigheten och övervakningsprogrammet bygger på direktivets artikel 8, och i statsrådets förordning skall kraven i direktivets artikel 8.1 beaktas. I förordningen beaktas dessutom innehållskraven enligt punkt 1.3 i bilaga V till direktivet beträffande den kontrollerande övervakningen och den operativa övervakningen av ytvatt-

nens och grundvattnets kvantitativa och kemiska status. Dessutom beaktas den tidtabell som förutsätts i artikel 8.2.

10 §. *Statsrådets förordningar om vattnens status.* I paragrafen föreskrivs samlat om bemyndigandet att utfärda förordningar i anslutning till 2 kap. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om grunderna för typindelningen av ytvattnen samt om fastställandet av för respektive typ karakteristiska referensförhållanden och valet av referensområden, om karakteriseringen av grundvattnen, om det närmare innehållet i utredningarna om vattenstatusen och vattenanvändningen samt om den ekonomiska analysen av vattentjänsterna och om utarbetandet av dessa olika utredningar, om övervakningen av vattnen och övervakningsprogrammen samt om grunderna för klassificeringen av ytvattnen och grundvattnen. Definitionen av vattentjänster i artikel 2.38 i direktivet motsvarar de tjänster vattentjänstverken producerar. I den ekonomiska analysen av vattentjänstverken skall beaktas prognoserna för behovet av vattenförsörjning på lång sikt.

Enligt 2 mom. kan närmare bestämmelser om omständigheter motsvarande dem i 1 mom. 1—5 punkten dessutom utfärdas genom förordning av statsrådet om det behövs för genomförandet av ramdirektivet för vatten. Genom momentet säkerställs det formella beaktandet av kraven för verkställandet av ramdirektivet om bemyndigandet i 1 mom. är otillräckligt.

3 kap. **Förvaltningsplan och åtgärdsprogram**

11 §. *Förvaltningsplan.* Enligt 1 mom. skall förvaltningsplaner utarbetas för vattenförvaltningsområdena. I förvaltningsplanen skall ett sammandrag av åtgärdsprogrammet läggas fram. Förvaltningsplanen är sålunda en helhet som består av en bedömning av vattnens status samt en del som upptar de åtgärder genom vilka de allmänna målen för statusen bedöms kunna uppnås. Förvaltningsplanen skall utarbetas vart sjätte år och den första planen skall vara färdig senast den 22 december 2009.

Förvaltningsplanen, som är en samman-

fattning och ett rapporteringsdokument, utgör vattenförvaltningsområdets centrala faktaunderlag och den skall enligt 1 mom. 1 punkten innehålla basuppgifterna om vattenförvaltningsområdet och enligt 2 punkten uppgifter om aspekter som anknyter till vattenstatusen och vattenanvändningen inom vattenförvaltningsområdet, såsom karakterisering och klassificering av vattnen.

Förvaltningsplanen innehåller i lätt användbar form generell information om yt- och grundvattnens status, viktiga former av vattenanvändning, viktiga faktorer som inverkar på vattenstatusen, skyddsområden som direkt är beroende av vatten och om åtgärder genom vilka vattenstatusen har förbättrats och avses förbättras under planperioden. Informationen i förvaltningsplanen, som vart sjätte år uppdateras i samarbete med olika instanser inom området, är till omfattande nytta vid beredning av ärenden och utveckling av områden.

Enligt 3 punkten i momentet skall planen uppta även de ändringar som gjorts i förhållande till tidigare planer och enligt 4 punkten genomförda åtgärder, genomförda temporära kompletterande åtgärder samt en bedömning av påverkan genom exceptionella förhållanden.

Enligt 5 punkten skall förvaltningsplanen innehålla en bedömning av uppnåendet av miljömålen enligt 4 kap. Enligt 6 punkten skall förvaltningsplanen innehålla en redogörelse om de åsikter som framförts under beredningen och om förhandlingarna mellan stater samt om hur åsikterna och förhandlingarna har beaktats i planen och om deras inverkan på valet av alternativ. Punkten motsvarar de krav som framställs i SMB-direktivet.

För miljörapporten gäller enligt 2 mom. i paragrafen vad som föreskrivs om denna i SMB-direktivet. Till riksdagen kommer inom kort att lämnas regeringens proposition med förslag till en lag genom vilka förfarandena i SMB-direktivet sätts i kraft. I samband härmed avses en ändring av hänvisningsbestämmelsen i den nu föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen göras. Miljörapporten läggs fram som en separat del av förvaltningsplanen och rapporten skall närmast innehålla de betydande miljökonsekvenserna,

målen och de behandlade olika alternativen i fråga om genomförandet av förvaltningsplanen.

Enligt 3 mom. skall myndigheterna och andra instanser avgiftsfritt ge miljöcentralerna sådan information de förfogar över och som de regionala miljöcentralerna behöver för att göra förvaltningsplan. Betydande kostnader som orsakas av behandlingen av uppgifter som överlämnas med tanke på förvaltningsplanen skall ersättas. Med kostnader orsakade av behandlingen av uppgifter avses bland annat kostnader för uppgörandet av regionala sammandrag. Förutom statliga och kommunala myndigheter skall närmast vissa verk såsom vattentjänstverken överlämna information. Bestämmelsen gäller inte privata instanser.

De regionala miljöcentralerna skall precisera sitt behov av information. Uppgifterna om verksamhet som leder till diffus belastning utgör en sammanfattning av uppgifterna gällande ett avrinningsområde eller dess delar och informationsbehovet gäller inte enstaka bostadshus eller jord- eller skogsbruksfastigheter. Då myndigheterna överlämnar information skall de föreskrifter som gäller om uppgifters offentlighet och datasekretess beaktas. Myndigheterna skall dock överlämna informationen utan hinder av sekretessbestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Andra än lägenhetsspecifika uppgifter skall dessutom överlämnas utan hinder av lagen om lantbruksnäringsregistret (1515/1994).

Om det närmare innehållet i förvaltningsplanerna föreskrivs enligt 20 § genom förordning av statsrådet. Genom förordningen bestäms sålunda om de detaljerade innehållskrav som gäller förvaltningsplanen enligt bilaga VII till direktivet.

12 §. *Åtgärdsprogram*. Enligt 1 mom. skall ett åtgärdsprogram upprättas för uppnåendet av de miljömål som ställts upp för vattenförvaltningsområdet med beaktande av de ekonomiska analyser som gjorts. Åtgärdsprogrammet görs enligt behov upp så att det gäller antingen ett eller flera avrinningsområden. De olika tryck på avrinningsområdena som åsamkas genom mänsklig verksamhet utgör en grund för att bedöma olika områden på olika sätt. De gemensamma åtgärder som

gäller olika avrinningsområden kan läggas fram i ett program.

Åtgärdsprogrammet skall behandlas som en del av förvaltningsplanen och sammanfattningen av programmet utgör en del av förvaltningsplanen.

Åtgärdsprogrammet skall enligt 2 mom. 1 punkten innehålla de grundläggande åtgärderna för vatten vården, såsom de krav lagstiftningen ställer på vatten- och miljöskyddet. De grundläggande åtgärderna omfattas av åtgärder i syfte att uppfylla gemenskapslagstiftningens krav om vatten- och miljöskydd. I åtgärdsprogrammet kan sålunda framföras åsikter om vilken belastningsnivå, inklusive byggande i vattendrag och reglering, som är befogad i avrinningsområdet när miljötillstånd justeras. Även tidtabellen för justeringen av tillstånd skall beaktas.

Enligt momentets 2 punkt skall programmet även uppta kompletterande åtgärder, såsom övriga administrativa och ekonomiska styrmedel, avtal, restaurering av vattendrag samt utbildnings- och forskningsprojekt. De kompletterande åtgärderna är åtgärder i syfte att aktivt förbättra vattenstatusen. Sådana åtgärder kan till exempel vara olika stödsystem samt miljöförvaltningens restaureringsprojekt gällande sjöar och vattendrag samt utbildnings- och forskningsprojekt. Miljöförvaltningen har uppskattat att restaurering behövs i sammanlagt cirka 1 500 sjöar och vattendrag. Vid planeringen övervägs även angelägenhetsordningen för dessa objekt i behov av restaurering.

Enligt momentets 3 punkt skall dessutom särskilda åtgärder för exceptionella situationer ingå. Enligt 4 punkten skall åtgärdsprogrammet därutöver innehålla alternativa kombinationer av åtgärder. Granskningen av alternativen genomförs som en del av den miljörapport som förutsätts i SMB-direktivet.

Åtgärdsprogrammet är en sammanfattning av åtgärder enligt gällande praxis i områden där vattenstatusen är god eller hög eller där en god status bedöms uppnås senast 2015 och där inga särskilda hot bedöms riktas mot bevarandet eller uppnåendet av denna status. I övriga områden bedöms en effektiv kombination av grundläggande och kompletterande åtgärder för att åtminstone god status skall bevaras eller uppnås.

Om det närmare innehållet i åtgärdsprogrammet bestäms genom förordning av statsrådet enligt 20 §. Genom förordningen verkställs kraven i bilaga VI i direktivet om de åtgärder som skall ingå i åtgärdsprogrammet.

13 §. *Beredning av förvaltningsplan.* Enligt paragrafen skall de regionala miljöcentralerna vid angiven tidpunkt göra upp nödvändiga dokument om beredningen, vilka utnyttjas även när beredningen delges enligt 15 §. Enligt 1 punkten skall en tidtabell och ett arbetsprogram göras upp minst tre år före början av den period som planen avser. Enligt 2 punkten skall en översikt över väsentliga frågor göras upp två år innan planperioden börjar och ett utkast till förvaltningsplan skall finnas ett år innan planperioden börjar. Förpliktelsen att upprätta beredningsdokument och en tidtabell grundar sig på artikel 14.1 i direktivet. Den första förvaltningsplanen skall upprättas så att den träder i kraft senast den 22 december 2009.

14 §. *Samarbete vid beredning av förvaltningsplan.* Enligt paragrafen skall de regionala miljöcentralerna ombesörja ett tillräckligt samarbete med de olika myndigheterna och intressenterna inom sina verksamhetsområden i förvaltningsplanens olika beredningsfaser. För detta ändamål skall det per miljöcentral finnas samarbetsarbetsgrupper som vid behov kan tillsättas även per avrinningsområde. Samarbetsgrupperna skall behandla utgångspunkterna för planeringen, de väsentliga konsekvenserna av mänsklig verksamhet, uppställandet av mål och bedömningen av åtgärdsalternativen.

Samarbetspartner är till exempel kommunerna i egenskap av dels olika myndighetsinstanser, dels planläggare och entreprenörer, arbetskrafts- och näringslivscentralerna i sin egenskap av landsbygds- och arbetskraftsmyndigheter och jordbruksmyndigheter, landskapsförbunden, Forststyrelsen, Geologiska forskningscentralen, skogscentralerna i egenskap av övervakare och främjare av skogsbruket samt länsstyrelserna i egenskap av hälsoskyddsmyndigheter. Sådana samarbetspartner är även vattentjänstverken och industrianläggningarna i sin egenskap av vattenanvändare och borttransportör och behandlare av avloppsvatten, fiskeområdena, de olika näringarna och deras organisationer,

miljöorganisationerna, ägarna till vattenområdena samt användarna av vattnen, såsom fiskare och båtfolk. Det är viktigt att de myndigheter är med i samarbete som i tillämpliga delar skall beakta de godkända förvaltningsplanerna i sin verksamhet.

De regionala miljöcentralerna ombesörjer ordnandet av övervakningen av ytvattnen och grundvattnen samt beredandet av förvaltningsplanerna och de program som ingår i dessa inom sina respektive verksamhetsområden. För samordnandet av miljöcentralernas arbete skall vattenförvaltningsområdena enligt 2 mom. ha en styrgrupp med representanter från den regionala miljöcentralen samt arbetskrafts- och näringscentralens fiskerienhet.

Styrgruppen har inte myndighetsuppgifter, utan samtliga regionala miljöcentraler är behöriga inom sitt område. Ansvaret för styrgruppens verksamhet innehas av en av vattenförvaltningsområdets miljöcentraler, vilken utses genom förordning enligt 6 §. Miljöcentralen styr samordningen av teknisk karaktär i styrgruppen. Arbetskrafts- och näringscentralens fiskerienhets representant utses av jord- och skogsbruksministeriet. Om styrgruppens sammansättning beslutar miljöministeriet. Samarbetet med arbetskrafts- och näringscentralernas fiskerimyndigheter skall vara tätt eftersom dessa ansvarar för att skaffa och producera information om fiskerihushållningen enligt fiskerilagen.

Genom internationella överenskommelser kan dessutom ges bestämmelser om samordningen inom internationella vattenförvaltningsområden enligt 3 mom. Sådana arrangemang avses göras med Sverige och Norge.

15 §. *Deltagande och information.* Enligt 1 mom. skall den regionala miljöcentralen bereda olika parter möjlighet att ta del av de i 13 § avsedda beredningsdokumenten och att uttrycka sin åsikt om dessa skriftligt eller elektroniskt. Beredningsdokumenten är offentliga handlingar. Bakgrundsdokumentet är anknytning till beredningsdokumenten är likaså offentliga handlingar om till dem inte hör information som enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är sekretessbelagd.

Enligt 2 mom. skall miljöcentralerna publicera en kungörelse om att beredningsdoku-

menten finns framlagda till påseende. Kungörelsen skall sättas upp på kommunernas anslagstavlor. Beredningsdokumenten skall även läggas fram till påseende och de skall publiceras elektroniskt. Beredningsdokumenten hålls till påseende i kommunen till den del de har verkningar på kommunens område. Miljöcentralen inbegär dessutom nödvändiga utlåtanden. Sådana kan inbegäras till exempel av respektive kommun, arbetskrafts- och näringslivscentralen, skogscentralen samt länsstyrelsen.

Paragrafens 3 mom. utgör en särskild föreskrift om hur utkastet till förvaltningsplan skall delges i tillägg till det som föreskrivs i 1 och 2 mom. De regionala miljöcentralerna skall publicera information om utkastet till förvaltningsplan samt om den samordnade förvaltningsplanen i en tidning som utkommer i området. Vid behov skall även informationsmöten ordnas där saken presenteras och vid vilka allmänheten kan framföra sin åsikt.

16 §. *Handläggning av förvaltningsplan.* Enligt 1 mom. behandlas förvaltningsplanerna i styrgruppen. Miljöcentralerna skall gemensamt säkerställa att planerna är samordnade och kommensurabla samt att de framläggs som en enda plan. Verksamheten leds av den samordnande regionala miljöcentralen. Åtgärdsprogrammen, som hör till förvaltningsplanen, skall också samordnas.

Enligt 2 mom. skall den samordnande regionala miljöcentralen tillställa miljöministeriet det utkast till förvaltningsplan för vattenförvaltningsområdet som behandlats i styrgruppen.

Miljöministeriet skall genom tillräcklig vägledning säkerställa att förvaltningsplanerna görs upp på ett enhetligt sätt.

17 §. *Statsrådets godkännande av förvaltningsplaner.* Statsrådet godkänner förvaltningsplanerna vid ett allmänt sammanträde. Beslutet ges efter anslag. Anslagsförfarandet är ett etablerat delgivnings sätt i tillstånds ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen. Om förfarandet finns bestämmelser även i markanvändnings- och bygglagen samt i naturvårdslagen.

Det är nödvändigt att förvaltningsplanerna godkänns av statsrådet vid ett allmänt sammanträde dels för att fastställa förvaltnings-

planerna nationellt, dels för att planerna indirekt berör flera olika förvaltningsområden. Genom statsrådets beslut är det möjligt att genomföra den nödvändiga samordningen av förvaltningsplanerna. Statsrådet har tidigare ställt upp riksomfattande mål för vattenskyddet. De godkända förvaltningsplanerna tillställs gemenskapens kommission som en rapportering enligt direktivet.

Enligt 3 mom. informeras de regionala miljöcentralerna om att förvaltningsplanerna har godkänts, och dessa skall i sin tur inom sitt område vidarebefordra informationen till kommunerna och de myndigheterna som har hörts i tidigare faser av behandlingen. De regionala miljöcentralerna skall kungöra godkännandet av förvaltningsplanen på kommunens anslagstavla enligt lagen om offentliga kungörelser (34/1925). Dessutom skall de i tillräcklig utsträckning informera om godkännandet av förvaltningsplanen i dagstidningar. Meddelandet om godkännandet skall offentliggöras i dagstidningarna på ett tillräckligt effektivt sätt med beaktande av sakens betydelse och omfattning så att de olika parterna kan anses bli informerade om saken. Den godkända förvaltningsplan som gäller kommunens område skall finnas till påseende i kommunen.

Miljöministeriet publicerar de godkända förvaltningsplanerna elektroniskt.

Om delgivandet av statsrådets beslut i ett internationellt vattenförvaltningsområde kan bestämmelser ges i ett internationellt avtal som är bindande för Finland.

18 §. *Ändringssökande.* Ändring i statsrådets beslut får sökas hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag. Besväret skall närmast grunda sig på att det vid beredningen av förvaltningsplanen har förekommit fel i förfarandet eller att planen inte innehåller de omständigheter som lagen eller förordningen förutsätter. Däremot gäller ändringssökandet inte synpunkter som lagts fram i planen om de olika åtgärdernas effektivitet. När statsrådet fattar beslut om förvaltningsplanen kan det samtidigt besluta om att eventuella besvär inte skjuter upp iakttagandet av beslutet.

Besvärsmått har den på vars rätt, skyldighet

eller fördel beslutet kan inverka. Partsbegreppet i bestämmelsen motsvarar begreppet part i förvaltningsprocesslagen. På grundval av detta tillkommer besvärsmått ägare till ett vattenområde, ägare till en strand, företag som belastar eller annars inverkar på vattnens status samt olika aktörer vars verksamhet inom ett grundvattenområde kan inverka på dess status. En förutsättning för besvärsmåtten är att dessa olika parter kan påvisa att förvaltningsplanen och de omständigheter som framläggs i den kan inverka på dem i deras egenskap av part. Därigenom kan besvärsmått inte uppkomma till exempel endast på basis av allemansrätten. Besvärsmått har även respektive kommun och myndigheter som bevakar allmänt intresse på vars intresse förvaltningsplanen kan ha inverkan.

Besvärsmått har dessutom en sådan registrerad lokal eller regional förening eller stiftelse vars syfte är att främja miljöskydd eller naturvård och vars verksamhetsområde förvaltningsplanen gäller. För en förenings eller stiftelses del motsvarar bestämmelsen kraven i den konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och rättslig prövning i miljöfrågor som inicks i Århus 1998.

19 §. *Översyn.* Enligt paragrafen skall förvaltningsplanerna med tillhörande åtgärdsprogram ses över vart sjätte år. På översynen tillämpas motsvarande procedurbestämmelser som de som tillämpades när planen godkändes första gången.

20 §. *Statsrådets förordning om förvaltningsplan och åtgärdsprogram.* I paragrafen föreskrivs om bemyndigandet att utfärda förordningar med avseende på hela kapitlet. Genom förordning av statsrådet ges närmare bestämmelser om upprättandet av förvaltningsplan och åtgärdsprogram, tidsfristerna för upprättandet och anordnandet av samarbete i anknytning till beredandet av förvaltningsplanen. Dessutom kan genom förordning ges närmare bestämmelser om de uppgifter som skall läggas fram i förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet. Sådana uppgifter kan vara till exempel uppgifter om vattenförvaltningsområdet och vattenanvändningen eller vattenstatusen såsom information om karakteriseringen av vattenförekomsterna i vattenförvaltningsområdet.

Genom förordning kan föreskrivas även om uppställandet av miljömål.

4 kap. Miljömål i förvaltningsplanen

21 §. *Miljömål vid planeringen av vattenvården.* Paragrafen är en allmän bestämmelse om förvaltningsplanerna som upptar de mål enligt vilka förvaltningsplanerna skall utarbetas och åtgärder i åtgärdsprogrammet dimensioneras. Genom paragrafen verkställs bestämmelserna om miljömål i direktivets artikel 4.1. Målen kan omfatta regionalt eller lokalt överenskomna åtgärder till vilka alla parter har förbundit sig.

Paragrafens 1 mom. 1 punkt är en allmän bestämmelse som gäller målen för yt- och grundvattenförekomsternas status. Målet är att vattnens nuvarande status inte försämrats och att deras status är åtminstone god.

I momentets 2 punkt anges som mål för konstgjorda och kraftigt modifierade ytvattenförekomster att vattnens status inte försämrats och att de har minst god ekologisk potential och god kemisk status. Med ekologisk potential avses sådan status som är möjlig att uppnå.

Enligt 3 punkten skall ytvattenförekomster skyddas och vårdas aktivt genom att förbättrande och återställande åtgärder vidtas. Åtgärder skall då planeras så att de konkret gäller för vattenförekomsterna på så sätt att de i 1 och 2 punkten avsedda målen kan uppnås senast år 2015. Detsamma gäller för grundvattnen enligt 4 punkten. Med tanke på vattenuttaget skall dessutom det kvantitativa målet särskilt beaktas i fråga om grundvattnen. Grundvattenuttaget skall i kvantitativt hänseende vara i balans med grundvattenbildningen.

I 5 punkten preciseras de mål som gäller för att minska ämnen som förorenar grundvattenförekomster. Målet är att förhindra att koncentrationerna av skadliga ämnen väsentligt och varaktigt ökar. Det är nödvändigt att ingripa i föroreningsförloppet även om grundvattnets kvalitet inte har blivit sämre. Grundvattnets status skall förbättras successivt tills förekomstens vattenstatus är god.

Enligt 2 mom. skall för de vatten som enligt föreskrift skall skyddas ett sådant särskilt mål ställas upp som målet för skyddet av

området förutsätter. Till exempel sätts målet för vattenstatusen i ett skyddat fågelvatten så att skyddet av området som fågelvatten är befogat, även om den naturliga vattenstatusen hos motsvarande typ skulle kräva något annat. Den nivå på vattenstatusen som skyddet förutsätter skall uppnås senast år 2015.

I 3 mom. föreskrivs om exceptionella situationer eller olyckor till följd av vilka vattenstatusen faktiskt försämras så att målen inte kan uppnås. En situation av detta slag kan uppstå till exempel på grund av oförutsedd torka eller urlakning till följd av en exceptionell översvämning. Däremot är en naturlig och regelbunden översvämning inte en sådan situation som avses i bestämmelsen. Det gäller sålunda en övermäktig situation, som inte kan påverkas med till buds stående medel. I detta fall kan inte heller vattenstatusen anses strida mot målen. Situationen skall klarläggas särskilt i förvaltningsplanen enligt 11 § 5 punkten och de åtgärder som skall vidtas för att förbättra situationen i åtgärdsprogrammet enligt 12 §.

22 §. *Konstgjorda och kraftigt modifierade vattenförekomster.* Enligt paragrafen kan en del av vattenförekomsterna betecknas som konstgjorda eller kraftigt modifierade i förvaltningsplanen. Miljömålen för dessa vattenförekomster ställs upp separat enligt god ekologisk potential. Paragrafen är i enlighet med direktivets artikel 4.3.

Enligt 1 mom. kan en vattenförekomst betecknas som konstgjord eller kraftigt modifierad om den genom mänsklig verksamhet har förändrats fysiskt och återställandet av förändringarna i syfte att uppnå god ekologisk status har väsentliga skadliga verkningar på miljön eller för olika intressen beträffande vattenanvändningen enligt momentets 1—5 punkt.

Enligt 2 mom. är en förutsättning för betecknandet dessutom att den nytta vattenförekomstens konstgjorda eller kraftigt modifierade särdrag medför inte på grund av tekniska eller ekonomiska skäl rimligen kan uppnås på något annat sätt som utgör ett betydligt bättre alternativ för miljön. Vid den jämförelse av fördelar som avses i bestämmelsen skall inte endast vattenmiljön beaktas, utan miljön i sin helhet.

Enligt 3 mom. skall en vattenförekomst be-

tecknas som konstgjord eller kraftigt modifierad i förvaltningsplanen, varvid miljömålen för denna förekomst samtidigt särskilt ställs upp. Miljömålen skall ställas upp separat för kemisk status och ekologisk status.

23 §. *Avvikelse från miljömål på grund av ett viktigt projekt.* Paragrafen är en särskild bestämmelse som gäller nya viktiga projekt som leder till förändringar hos vattenförekomster och enligt vilken avvikelser från miljömålen i 21 § kan göras när ett nytt projekt förändrar en vattenförekomst så att god ekologisk status för en ytvattenförekomst eller god status för en grundvattenförekomst inte kan uppnås. Bestämmelsen tillämpas inte på ytvattnets kemiska status. Med ytvatten avses även konstgjorda och kraftigt modifierade ytvatten.

En förutsättning för avvikelse är enligt 1 mom. 1 punkten att projektet ur allmänt intresse är mycket viktigt eller att det på ett betydande sätt främjar hållbar utveckling, människors hälsa eller människors säkerhet. Enligt 2 punkten är en ytterligare förutsättning att alla till buds stående åtgärder för att förhindra olägenheter har vidtagits och enligt 3 punkten att den nytta som eftersträvas inte kan uppnås på något annat tekniskt eller ekonomiskt skäligt sätt som utgör ett betydligt bättre alternativ för miljön än genom förändring av vattenförekomsten.

Paragrafens 1 mom. avser endast sådana projekt som leder till fysiska förändringar i en vattenförekomst och till följd av vilka god ekologisk status eller god ekologisk potential inte kan uppnås. Projektet skall i detta fall vara särskilt viktigt ur allmänt intresse och dess syfte vara att betydande nytta åstadkoms genom en modifiering av vattenförekomsten. En ytterligare förutsättning är att alla till buds stående åtgärder för att förebygga olägenheter har vidtagits och att den nytta som uppnås genom modifieringen av vattenförekomsten inte kan uppnås med andra tekniskt och ekonomiskt rimliga medel.

Paragrafens 2 mom. gäller projekt som leder till fysiska förändringar eller föroreningar. Bestämmelsen gäller för ekologisk status, men endast i fråga om försämring från hög status till god. Projektet skall vara ett hållbart utvecklingsprojekt, förutom att det skall uppfylla de förutsättningar som nämns i 1 mom.

Med ett hållbart utvecklingsprojekt avses ett projekt vars verkningar är positiva med beaktande av miljöeffekterna i sin helhet samt ekonomiska och sociala influenser. Föreskrifter om bedömningen av projekts konsekvenser finns i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

I förvaltningsplanen skall enligt 3 mom. i paragrafen klarläggas att förutsättningarna enligt paragrafen föreligger eller att de uppkattas uppfyllas samt redogöras för de förändringar projektet medför för vattenförekomsten och dess status.

Bestämmelsen innebär inte en särskild förutsättning för beviljande av tillstånd vid tillståndsprovning enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen. Paragrafen grundar sig på artikel 4.7 i direktivet.

24 §. *Lindring av miljömål.* Enligt paragrafen kan för vissa vattenförekomster i förvaltningsplanen uppställas mål som avviker från de i 21 § avsedda miljömålen. Paragrafen motsvarar direktivets artikel 4.5.

Enligt bestämmelsen förutsätts för mindre stränga miljömål att de förändringar som drabbat vattenförekomsten genom mänsklig verksamhet eller förekomstens naturliga förhållanden är sådana att de förhindrar att strängare miljömål uppnås. Det kan även vara fråga om att uppnåendet av dessa mål på grund av tekniska eller ekonomiska skäl annars inte är rimligt. Tillämpandet av bestämmelsen förutsätter dessutom att kraven både i 1 och 2 mom. uppfylls.

25 §. *Stegvist uppnående av målen.* Enligt paragrafen kan de i 21 § uppställda tidsfristerna förlängas i förvaltningsplanen om det är möjligt att uppnå målen endast stegvis. Paragrafen är i enlighet med direktivets artikel 4.4.

Enligt 2 mom. 1 punkten förutsätts det för förlängning av tidsfristen att det av tekniska eller ekonomiska skäl är omöjligt att förbättra vattenförekomstens status under planperioden eller övermäktigt till följd av de naturliga förhållandena, och enligt 2 punkten att vattenförekomstens status inte ytterligare försämras. Förlängningen av tidsfristen jämte orsaker skall framläggas i förvaltningsplanen.

Enligt 2 mom. i paragrafen kan tidsfristen förlängas med sammanlagt högst två planpe-

rioder.

26 §. *Statsrådets förordning om miljömål.* Enligt paragrafen kan närmare bestämmelser om miljömålen i 4 kap. ges genom förordning av statsrådet. Den föreslagna lagen innehåller bestämmelserna om miljömål enligt direktivets artikel 4, men genom förordning kan vid behov närmare bestämmelser om tekniska omständigheter i anknytning till målen ges.

5 kap. Särskilda bestämmelser

27 §. *Sanitära olägenheter orsakade av vatten.* I paragrafen föreskrivs om vissa preciserande åtgärder som är nödvändiga för verkställandet av protokollet om vatten och hälsa. I 1 mom. hänvisas till bestämmelserna i hälsoskyddslagen om förebyggandet av sanitära olägenheter. I hälsoskyddslagen finns bestämmelser bland annat om kvaliteten på badvatten och hushållsvatten, vilka uppgifter behövs även för förvaltningsplanen.

Enligt 2 mom. kan social- och hälsovårdsministeriet genom förordning ge bestämmelser om, hur hälsoskyddsmyndigheterna skall förfara så att den information som samlas in med stöd av hälsoskyddslagen integreras i förvaltningsplanen.

28 §. *Beaktande av förvaltningsplanen.* Enligt paragrafen skall statliga och kommunala myndigheter i tillämpliga delar ta hänsyn till de av statsrådet godkända förvaltningsplanerna i sina beslut och planer samt vid åtgärder som rör vattenstatusen. Paragrafen är en allmän bestämmelse och innebär en allmän skyldighet för myndigheterna att inom ramen för sin behörighet verka för att målen i förvaltningsplanerna uppnås. Myndigheternas egentliga beslutsfattande grundar sig således på annan materiell lagstiftning i fråga om vars tillämpande förvaltningsplanerna skall beaktas såsom material som annars anknyter till beslutsfattandet.

Om beaktandet av förvaltningsplanerna kan ges närmare bestämmelser någon annanstans i lag. Propositionen innehåller förslag till ändring av de bestämmelser i miljöskyddslagen och vattenlagen som gäller tillståndsprovning. Beslutsfattandet enligt dessa lagar hänför sig direkt till vattnens status varför det

är nödvändigt att särskilt precisera förvaltningsplanens betydelse vid tillståndsprövning. Tillämpandet av paragrafen blir aktuellt när de första förvaltningsplanerna har godkänts i slutet av år 2009.

29 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har godkänts och fastställts.

Den första förvaltningsplanen skall utarbetas senast den 22 december 2009. Ikraftträdandet av lagen och utarbetandet av den första förvaltningsplanen bygger på artiklarna 24 och 13.6 i direktivet.

2.2. Miljöskyddslagen

19 §. *Kommunala miljöskyddsföreskrifter.* Till paragrafens 2 mom. skall fogas en ny punkt 7 enligt vilken kommunen kan utfärda miljöskyddsföreskrifter i syfte att förbättra vattnens status i de fall föreskrifterna är nödvändiga enligt förvaltningsplanen enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen. Förutsättningen att föreskrifterna skall vara nödvändiga ger möjligheter att överväga influensen av olika styrmedel.

Den föreslagna bestämmelsen ändrar inte det gällande utgångsläget, enligt vilket det inte är obligatoriskt för kommunen att utfärda miljöskyddsföreskrifter.

46 §. *Kontrollvillkor.* Enligt det nya 2 mom. skall övervakningsprogrammet enligt 9 § i lagen om vattenvårdsförvaltningen och de behov av övervakning som där nämns beaktas då kontrollvillkor meddelas. Detta kan gälla dels faktorer, dels området som skall övervakas. Kontrollen bygger inte heller då endast på övervakningsprogrammet, utan kontrollen skall vara nödvändig för att verksamhetens konsekvenser skall kunna klarläggas. När villkor för kontroll meddelas skall dessutom hänsyn fästas vid förvaltningsplanerna och planperioderna.

I bestämmelsen konstateras dessutom att uppgifterna om kontrollen av verksamhetens konsekvenser kan utnyttjas vid övervakningen av vattenstatusen enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen. Uppgifterna om kontrollen sammanfogas härvid med annan övervakning som myndigheterna utför.

Nuvarande 2 mom. blir 3 mom. och nuvarande 3 mom. blir 4 mom.

50 §. *Inverkan av vissa planer och program.* Till paragrafen skall fogas ett nytt 2 mom. Miljömålen för vattenvården är inte som sådana en förutsättning eller ett hinder för beviljandet av tillstånd. Miljömålen inverkar närmast på hur betydelsen av den förorening av miljön som följer av verksamheten skall bedömas. Myndigheterna skall bedöma konsekvenserna av verksamheten genom att jämföra dem med miljömålen. Dessutom skall hänsyn fästas vid till exempel bestämmelserna om konstgjorda eller kraftigt modifierade vatten, den särskilda bestämmelsen om nya projekt som gäller modifiering av vattenförekomsternas status samt möjligheten till mindre stränga miljömål. Förvaltningsplanen inverkar inte direkt på förutsättningarna för beviljandet av tillstånd.

52 §. *Tillståndsbeslutets innehåll.* Det föreslås att 4 mom. kompletteras med en ny mening enligt vilken det av ett tillståndsbeslut skall framgå hur förvaltningsplanerna enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen har beaktats. Bestämmelsens syfte att säkerställa att målen för förvaltningsplanen beaktas när tillstånd beviljas. Planen inverkar inte som sådan direkt på förutsättningarna för beviljandet av tillstånd eller uppställandet av enskilda tillståndsvillkor.

55 §. *Tillståndets giltighet och justering.* Det föreslås att 2 mom. ändras så att målen i förvaltningsplanerna samt planperioderna beaktas i villkoren för justering av tillstånd som gäller tillsvidare eller för viss tid. När tiden för justering bestäms bör strävan vara att de vattenskyddande åtgärderna har inverkan under planperioden i fråga.

65 §. *Inskrivning i datasystemet.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att momentet specificerar de olika fall som skall inskrivas i datasystemet. Bestämmelsen gäller annan än miljötillståndspliktig verksamhet. I fråga om innehållet är 2 punkten den nya punkten enligt vilken anmälan om användning av farliga ämnen som föreskrivs om i en förordning av statsrådet skall göras för inskrivning i datasystemet för miljövarsinformation. Dessa ämnen kan vara särskilt de i ramdirektivet för vatten avsedda farliga ämnena dvs. s.k. prioriterade ämnen, men vid behov kan på motsvarande sätt föreskrivas om användningen av nationella ämnen. Föreskriftens syfte är

att tillräckligt med information om vem som använder ämnena skall kunna fås för att det skall vara möjligt att bedöma vilka åtgärder det är nödvändigt att vidta lokalt.

92 §. *Rätt att anhängiggöra ärenden.* I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. enligt vilket de regionala miljöcentralerna skall ha rätt att anhängiggöra ärenden som gäller utfärdandet av miljöskyddsföreskrifter, om det är fråga om åtgärder i syfte att förbättra eller skydda vattnens status. Anhängiggörande kan komma i fråga om kommunen inte har vidtagit åtgärder för att utfärda dylika föreskrifter. Den regionala miljöcentralens anhängiggörande skall utgå från ett behov som framställs i förvaltningsplanen och från att föreskrifterna bedöms ha inverkan på vattnens status. Eftersom föreskrifterna skall vara nödvändiga med tanke på vattnens status, kan kommunen till följd av anhängiggörandet även fatta ett helt eller delvis nekande beslut. Beslutet kan då grunda sig på att föreskriften inte kan anses vara ett nödvändigt medel inom ett visst område. Förvaltningsplanen innebär sålunda inte som sådan en förpliktelse att tillämpa de föreskrifter som avses i planen, utan behovet av föreskrifter för ett konkret och avgränsat område bedöms separat till följd av anhängiggörandet.

96 §. *Besvär rätt.* Paragrafens 4 mom. föreslås bli ändrat så att en ny mening tillfogas enligt vilken den regionala miljöcentralen kan anföra besvär över kommunens beslut att utfärda miljöskyddsföreskrifter. Den regionala miljöcentralens besvär rätt är till en del flertydig i 96 och 97 § i den gällande lagen. Eftersom frågan dock gäller kommunalbesvär är det nödvändigt att för tydlighetens skull föreskriva att miljöcentralen kan söka ändring i kommunens beslut. Besvär kan inlämnas endast om beslutets lagenlighet. Då kan besväret grunda sig på att utfärdandet av föreskriften enligt förvaltningsplanen är ett nödvändigt och viktigt medel.

2.3. Vattenlagen

2 kap. Allmänna stadganden om byggande i vattendrag

11 a §. Det föreslås att till vattenlagen fogas en ny 2 kap. 11 a § enligt vilken förvalt-

ningsplanerna enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen skall beaktas vid tillståndsprovning. Bestämmelsen innebär att informationen i förvaltningsplanen om det vattendrag som är föremål för projektet inverkar på bedömningen av projektets nytta, olägenheter och skador. Bestämmelsen innebär således inte att förvaltningsplanen som sådan direkt inverkar på förutsättningarna för tillståndsbeviljandet eller att planen åsidosätter intresseavvägningen enligt 2 kap. 6 § i vattenlagen. Till sitt mål motsvarar bestämmelsen det föreslagna tillägget 50 § 2 mom. i miljöskyddslagen.

14 a §. Det föreslås att en ny 14 a § skall fogas till vattenlagens 2 kap. vilken delvis ersätter 14 § 2 mom. i den gällande lagen. Samtidigt preciseras den etablerade praxisen i samband med utfärdandet av kontrollvillkor så att bestämmelserna i så stor utsträckning som möjligt motsvarar den gällande 46 § i miljöskyddslagen och som den nu föreslås ändras. Den föreslagna paragrafen motsvarar i hög grad den praxis som gäller för ärenden enligt vattenlagen.

I 1 mom. ges bestämmelser om den allmänna grunden för uppställande av kontrollskyldighet. Behovet av kontrollskyldighet beror på projektets typ. I allmänhet är det nödvändigt att utfärda kontrollvillkor i projekt där det gäller ändring av vattenståndet i ett vattendrag eller ändring av vattnets fria lopp eller omfattande uttag av vatten. När kontrollskyldighet åläggs skall övervakningsprogrammet enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen och övriga kontrollskyldigheter beaktas på samma sätt som enligt miljöskyddslagen.

Enligt mom. 2 kan i tillståndet beslutas om kontrollen i sin helhet. Bestämmelsen kan ges även så att saken löses delvis i tillståndet. I övriga delar skall en särskild kontrollplan upprättas för kontrollen. Samtidigt bestäms att kontrollplanen skall godkännas av den regionala miljöcentralen. Om det dock är fråga om kontroll i anslutning till fiskerihushållning skall kontrollplanen godkännas av arbetskrafts- och näringslivscentralen. Kontrollskyldigheten kan genomföras till exempel som egenkontroll eller samordnad recipientkontroll mellan flera verksamhetsutövare. Den samordnade kontrollen kan bestå av

separata kontrollskyldigheter enligt vattenlagen och miljöskyddslagen. Ärenden som gäller samordnad recipientkontroll skall dock beslutas separat för varje verksamhetsutövare.

Enligt 3 mom. skall ett ärende som gäller en separat kontrollplan handhas enligt förvaltningslagen (434/2003) och beslutet ges efter anslag. Kontrollskyldigheten kan ändras vid behov. Om ett tillståndsärende för ett projekt som skall kontrolleras anhängiggörs till exempel på grund av justeringen av tillståndet kan miljötillståndsverket avgöra ärendet om kontrollen på nytt oberoende av att en separat kontrollplan tidigare har godkänts i ärendet. Bestämmelsen motsvarar annars motsvarande bestämmelse i miljöskyddslagen

Enligt 4 mom. får rättelse sökas i separata beslut som gäller kontrollprogram genom rättelseyrkande. Rättelseyrkandet riktas till miljötillståndsmyndigheten i vars beslut vidare ändring får sökas hos Vasa förvaltningsdomstol. Bestämmelsen motsvarar gällande praxis enligt vilken i tillståndsbeslutet konstateras att meningsskiljaktigheter i fråga om kontrollprogrammet avgörs av miljötillståndsverket.

16 kap. **Handläggning av ansökningsärenden i miljötillståndsverket**

23 a §. Till paragrafen skall fogas en ny mening enligt vilken det av tillståndsbeslutet skall framgå hur förvaltningsplanen enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen har beaktats. Bestämmelsen motsvarar den ändring som föreslås i miljöskyddslagens 52 §.

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har godkänts och fastställts.

Genom 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen preciseras att den nya 2 kap. 14 a § tillämpas på bestämmelser om kontroll som getts före ikraftträdandet av lagen. Föreskriften gäller tillståndspliktigt byggande enligt 2 kap. och andra projekt som avses i 3–9 kap. i vattenlagen om kontrollskyldighet åläggs i tillståndet. Sålunda kan rättelseyrkan framställas t.ex. gällande den regionala miljöcentralens beslut om ändring av kontrollplan.

Enligt 3 mom. kan den regionala miljöcen-

tralen separat ansöka om att en bestämmelse om kontroll läggs till i ett gällande tillstånd, om en sådan bestämmelse inte finns i beslutet. På utfärdandet av bestämmelsen tillämpas 2 kap. 14 a § och således skall när bestämmelsens nödvändighet avgörs hänsyn tas till de övervakningsprogram som avses i lagen om vattenvårdsförvaltningen. I praktiken är förutsättningen för att ålägga en ny kontrollskyldighet sålunda att konstruktionen eller användningen av denna hela tiden medför sådana konsekvenser för vattendragen som inte kan anses vara ringa. Behovet skall klarläggas när övervakningsprogrammet görs upp.

2.4. **Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om vatten och hälsa till 1992 års konvention om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar**

I 95 § i Finlands grundlag förutsätts att bestämmelser i internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen skall sättas i kraft inom staten genom en särskild ikraftträdandelag. Bestämmelser i internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen skall sättas i kraft genom en blankettlag eller blandad promulgationslag även då det är nödvändigt att se över det materiella innehållet i den nationella lagstiftningen med anledning av förpliktelsen. Propositionen innehåller ett förslag till blankettlag.

1 §. Genom bestämmelsen i 1 § i lagförslaget skall de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen sättas i kraft. För de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen redogörs nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordningen.

2 §. Lagförslagets 2 § hänför sig till verkställandet av artikel 6 stycke 2 i protokollet. Bestämmelsen är till sin natur temporär. Paragrafen föreslås intas i lagen ifall protokollet inom de närmaste åren skulle träda i kraft internationellt och samtidigt bli bindande för Finland.

Enligt protokollets artikel 6 stycke 3 skall samtliga parter fastställa och offentliggöra de

mål som anges i stycke 2 i artikeln och datum för när dessa mål skall ha uppnåtts inom två år från att ha blivit part. Det är sannolikt att tidsfristen på två år kommer att löpa ut för Finlands del innan de första förvaltningsplanerna enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen godkänns. Av denna orsak föreslås att i 2 § i ikraftträdandelagen för protokollet tas med en sakbestämmelse i avsikt att säkra att Finland fastställer de första målen och beräknade tidpunkterna för målens uppnående enligt bestämmelserna i protokollet. Därefter skall målen och de beräknade tidpunkterna för målens uppnående fastställas enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen.

Enligt 1 mom. i paragrafen bereds och delges de i protokollets artikel 6 stycke 2 angivna målen och beräknade tidpunkterna för målens uppnående på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen innan de första förvaltningsplanerna enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen (/) godkänns. Härvid följs vid beredningen bland annat förfarandet i 41 § i förvaltningslagen med möjligheter till inflytande. Vid behov skall även bestämmelserna om utredning och hörande iakttas i ärendet.

Enligt 2 mom. skall social- och hälsovårdsministeriet godkänna de i 1 mom. avsedda målen och beräknade tidpunkterna för målens uppnående. Ett sådant beslut kan inte anses ha direkt inverkan på någons rätt, skyldighet eller fördel, varför det i saken inte föreligger ett överklagbart beslut. Ministeriet skall därför enligt 48 § i förvaltningslagen bifoga beslutet en upplysning om att beslutet inte kan överklagas. Beslutet delges som vanlig delgivning enligt 54, 55, 65 och 66 § i förvaltningslagen.

3 §. Närmare bestämmelser kan ges genom förordning av statsrådet.

4 §. Om ikraftträdandet av lagen bestäms genom förordning av republikens president. Lagen avses träda i kraft samtidigt som protokollet träder i kraft för Finlands del.

3. Ikraftträdande

Lagen om vattenvårdsförvaltningen, lagen om ändring av miljöskyddslagen och lagen om ändring av vattenlagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att de har godkänts och fastställts. Protokollet om vat-

ten och hälsa träder internationellt i kraft 90 dagar från den dag då det sextonde ratificerings-, godkännande- och anslutningsinstrumentet har deponerats hos FN:s generalsekreterare. Före april månad 2004 har protokollet ratificerats av 11 stater: Albanien, Azerbajdzjan, Tjeckiska republiken, Estland, Ungern, Luxemburg, Norge, Rumänien, Ryssland, Slovakien och Ukraina. Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som protokollet träder i kraft för Finlands del.

Protokollet innehåller bestämmelser som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. För att förslaget till ikraftträdandelaag i propositionen skall träda i kraft i landskapet Åland måste därför fås godkännande av Ålands lagting enligt 59 § 2 mom. i självstyrelselagen.

4. Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordningen

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen skall riksdagen godkänna sådana statsfördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Bestämmelser som av annan anledning kräver riksdagens godkännande är bland annat internationella förpliktelser som binder riksdagens budgetmakt (till exempel GrUU 45/2000 rd). I praktiken har sådana förpliktelser ansetts utgöras närmast av bestämmelser som åsamkar staten direkta utgifter.

Enligt grundlagsutskottets tolkning anses en bestämmelse höra till området för lagstiftningen om den gäller utövande eller inskränkning av någon grundläggande frihet eller rättighet som är tryggad i grundlagen, om bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter, om det enligt grundlagen skall föreskrivas i lag om den fråga som bestämmelsen avser, om det finns gällande bestämmelser i lag om

den fråga som bestämmelsen avser eller om det enligt rådande uppfattning i Finland skall föreskrivas om frågan i lag. En bestämmelse i en internationell förpliktelse hör på dessa grunder till området för lagstiftningen oberoende av om den står i strid eller överensstämmelse med en bestämmelse som utfärdats genom lag i Finland (GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

Protokoll om vatten och hälsa är ett så kallad blandavtal, dvs. ett avtal med delad behörighet. Avtalet innehåller således bestämmelser som hör till såväl EG:s som medlemsländernas behörighet. I propositionen föreslås därför att riksdagen godkänner protokollet till de delar som det hör till Finlands behörighet. EG har för avsikt att i samband med deponeringen av anslutningsinstrumentet avge en förklaring enligt artikel 22 stycke 4 i protokollet om vatten och hälsa till 1992 års konvention om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar. Kommissionens förslag om gemenskapens ingående av protokollet (KOM(2001) 483 slutlig) innehåller ett utkast till förklaring om behörighetsfördelningen mellan gemenskapen och dess medlemsländer. Enligt utkastet till förklaring meddelar EG att den med stöd av fördraget om upprättandet av EG och särskilt dess artikel 174.4 har behörighet att ingå internationella avtal och sätta i kraft förpliktelser med anledning av dessa genom vilka uppnåendet av följande mål främjas: att bevara, skydda och förbättra miljön, att skydda människors hälsa, att utnyttja naturresurserna varsamt och rationellt samt att främja åtgärder på internationell nivå för att lösa regionala eller globala miljöproblem. Dessutom avser EG enligt utkastet till förklaring meddela att den redan har utfärdat bestämmelser som är bindande för alla dess medlemsstater i alla de frågor som hör till tillämpningsområdet för detta protokoll.

Artikel 2 i protokollet innehåller definitioner som är viktiga för tillämpningen av protokollet. En avtalsbestämmelse av detta slag som indirekt inverkar på tolkningen och tillämpningen av de övriga materiella avtalsbestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen hör också själv till detta (GrUU 6/2001 rd). På samma grunder hör

även bestämmelserna om tillämpningsområdet i protokollets artikel 3 och definitionerna i artikel 4 stycke 3 till området för lagstiftningen.

Artikel 4 i protokollet gäller allmänna bestämmelser om åtgärder som konventionsparterna skall vidta för att verkställa protokollet. Enligt stycke 2 i artikeln skall samtliga parter trygga ett tillräckligt tillhandahållande av hälsosamt dricksvatten och en tillräckligt effektiv hygienisering, skydda vattenresurser som används som källa för dricksvatten mot förorening samt skapa effektiva system för att förebygga och övervaka vattenrelaterade sjukdomar. Enligt stycke 4 i artikeln skall parterna bedöma effekterna av åtgärderna i stycke 2 med avseende på människors hälsa, vattenresurser och hållbar utveckling. Parterna skall enligt stycke 5 skapa rättsliga, administrativa och ekonomiska ramar i syfte att förebygga, kontrollera och minska vattenrelaterade sjukdomar. I Finland ingår bestämmelser om de åtgärder som avses i artikelns stycke 2 och de rättsliga och administrativa ramarna i artikelns stycke 5 i flera olika lagar. Skyddet av yt- och grundvattenresurserna mot utsläpp från industrier och tätorter och de olycksrisker som deras verksamheter medför grundar sig på miljöskydds- och kemikalielagstiftningen. Syftet med vattenlagen är att förhindra att vattenanvändningen åsamkas olägenheter genom byggande i vattendrag och uttag av vatten. Dessutom eftersträvas att på förhand motverka risker som gäller vattenresurserna genom styrning av markanvändningen. Enligt hälsoskyddslagen övervakas särskilt vattenanvändningen och de risker som kan åsamkas vattenanvändningen. Syftet med lagen om vattentjänster är att för användarna trygga tillgången på tillräckligt med hygieniskt och även i övrigt oklanderligt hushållsvatten samt sådan avloppshantering som är ändamålsenlig med avseende på hälso- och miljöskyddet. De omständigheter som avses i stycke 4 i artikeln beaktas i beslutsfattande som gäller vatten enligt vattenlagen, hälsoskyddslagen, lagen om vattentjänster och miljöskyddslagen. Dessutom ingår bestämmelser om den övergripande bedömning av vattenanvändningen som avses i stycke 4 i den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen. Eftersom

styckena 2, 4 och 5 i artikeln gäller angelägenheter om vilka i Finland bestäms genom lag hör bestämmelsen till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 4 stycke 6 i protokollet skall parterna ålägga de myndigheter som överväger att vidta sådana åtgärder eller godkänner andras åtgärder som kan ha en betydande inverkan på miljön i de vatten som hör till protokollets tillämpningsområde att beakta dessa åtgärders eventuella inverkan på folkhälsan. I Finland innehåller hälsoskyddslagen, vattenlagen, lagen om vattentjänster, miljöskyddslagen samt den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen bestämmelser i enlighet med vilka de nationella myndigheterna i sina beslut om vattenanvändningen beaktar konsekvenserna för folkhälsan på det sätt som förutsatts i artikeln. I fråga om omfattande projekt kan det dessutom bli aktuellt med tillämpningen av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning enligt vilken med miljökonsekvenser även avses verkningar för människors hälsa. I Finland föreskrivs genom lag om den angelägenhet som avses i artikelns stycke 6 varför bestämmelsen hör till området för lagstiftningen.

Enligt stycke 7 skall i de fall en part är part till konventionen om bedömning av gränsöverskridande miljökonsekvenser och dess myndigheter genomför åtgärder enligt konventionen dessa åtgärder vara i överensstämmelse med stycke 6. Syftet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning är att främja bedömningen och ett enhetligt beaktande av miljökonsekvenser vid planering och beslutsfattande och samtidigt öka medborgarnas tillgång till information och deras möjligheter till medbestämmande. Om de angelägenheter som avses i artikelns stycke 7 finns bestämmelser i gällande lag varför bestämmelsen hör till området för lagstiftningen.

Protokollets artikel 4 stycke 9 innehåller bestämmelser som gäller tolkningen av protokollet samt företrädet i fråga om protokollet och konventionen samt övriga internationella förpliktelser. Bestämmelser av detta slag inverkar på tolkningen av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen, och de hör som sådana därför själva till området för lagstiftningen.

Protokollets artikel 5 innehåller bestämmelser om de principer och synsätt som parterna skall iakttä vid genomförandet av protokollet. I artikeln avsedda principer är bland annat försiktighetsprincipen och principen att förorenaren betalar. Dessutom skall bland annat vattenvårdande åtgärder vidtas på lägsta lämpliga administrativa nivå, vattenresurserna vårdas så att kommande generationers behov tryggas, en effektiv användning av vatten främjas och förekomsten av vattenrelaterade sjukdomar undvikas genom förebyggande åtgärder. I artikeln nämns även tryggandet av tillgången till information samt allmänhetens rätt att delta och söka ändring i beslut som gäller vatten och hälsa, skyddet av känsliga befolkningsgrupper samt tryggandet av tillräckliga vattenresurser både i kvantitativt och kvalitativt hänseende för hela befolkningen. De principer och synsätt som avses i artikeln ingår i miljöskyddslagen, hälsoskyddslagen samt lagen om vattentjänster. Dessutom föreskrivs i vattenlagen särskilt om principen om mångsidigt utnyttjande av vattnen. I de nämnda lagarna ingår även rätten att bli hörd i saken samt möjligheten att söka ändring. Om de angelägenheter som avses i artikeln föreskrivs i Finland genom lag varför bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

Artikel 6 i protokollet innehåller bestämmelser om mål och beräknade tidpunkter för målens uppnående med avseende på vattentjänsterna. Enligt stycke 1 i artikeln skall parterna för att uppnå protokollets mål sträva efter att trygga tillgången till dricksvatten och hygienisering för alla inom ramen för integrerade användnings-, vård- och skyddssystem för vatten där målet är en hållbar användning av vattenresurserna, skydd av vattenecosystem och en sådan kvalitet på vattnet som inte utsätter människors hälsa för fara. Parterna skall sålunda när vattentjänsterna anordnas beakta utöver omständigheter som inverkar på vattentjänsternas tillgänglighet och vattenkvaliteten även vattenskyddsaspekter. För uppnåendet av protokollets mål skall parterna enligt stycke 2 uppställa och offentliggöra nationella och/eller lokala mål och prestationsnivåer i syfte att förebygga vattenrelaterade sjukdomar. När parterna uppställer målen enligt stycke 2 skall de yt-

terligare enligt stycke 5 i artikeln inrätta nationella eller lokala ordningar för samordning mellan behöriga myndigheter samt utveckla gränsöverskridande nationella och/eller lokala användnings-, vård- och skyddsplaner för vatten, helst enligt avrinningsområden eller grundvattenbildningar. Dessutom skall parterna enligt stycke 5 inrätta och upprätthålla ett rättsligt och institutionellt ramverk för övervakning och upprätthållande av kvalitetskraven på dricksvatten. Om de angelägenheter som avses i artikel 6 föreskrivs i Finland i lagen om vattentjänster, i hälsoskyddslagen och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt i miljöskyddslagen. Dessutom innehåller den föreslagna lagen om vattenvårdsförvaltningen bestämmelser om en förvaltningsplan genom vilken det integrerade planeringssystem för vattenanvändningen som förutsätts i protokollet genomförs. Eftersom bestämmelserna i artikeln gäller sådana omständigheter om vilka i Finland föreskrivs genom lag eller genom bestämmelser med stöd av lag hör bestämmelserna till området för lagstiftningen.

Protokollets artikel 8 innehåller bestämmelser om ett reaktionssystem. Parterna skall enligt artikel 8 införa nationella och/eller lokala system för kontroll och tidig varning för att fastställa förekomster eller tillbud av vattenrelaterade sjukdomar, för att informera myndigheterna och allmänheten samt för att ge rekommendationer och information om förebyggande åtgärder. Enligt artikeln skall dessutom beredskapsplanerna för avvärjande av vattenrelaterade sjukdomar ha tagits fram i tid och myndigheterna skall ha nödvändig kapacitet för att reagera enligt dem. I Finland finns bestämmelser om den omständighet som bestämmelsen avser i hälsoskyddslagen som föreskriver om övervakning av hushållsvatten, föreskrifter om användningen av vatten samt förebyggande av vattenburen sjukdom samt regelbunden övervakning av badvatten. Med stöd av dessa bestämmelser övervakar de kommunala hälsoskyddsmyndigheterna kvaliteten på vattnen och vidtar vid behov de i lagen förutsatta åtgärderna för att förhindra och förebygga observerade sanitära olägenheter. Dessutom har hälsoskyddslagen en särskild bestämmelse om beredskap för exceptionella situationer som hänför sig

till det reaktionssystem som artikeln förutsätter. Eftersom det om den angelägenhet som avses i artikelns bestämmelse finns gällande bestämmelser i lag hör bestämmelsen till området för lagstiftningen.

Protokollets artikel 10 innehåller bestämmelser om information till allmänheten. Enligt stycke 1 i artikeln skall parterna inom ramen för sin lagstiftning göra sådan information tillgänglig för allmänheten som myndigheterna innehar och som behövs för den offentliga diskussionen om uppställande av mål, tidpunkter för uppnående av målen, utveckling av användnings-, vård- och skyddssystem för vatten, system för kontroll och tidig varning, upprättande, utveckling och upprätthållande av beredskapsplaner samt ökande av allmänhetens medvetenhet, utbildning, fortbildning, forskning, utveckling och information. Enligt stycke 2 skall parterna försäkra sig om att myndigheterna på begäran gör nödvändig information om genomförandet av protokollet tillgänglig för allmänheten inom rimlig tid i enlighet med nationell lagstiftning. Enligt stycke 3 i artikeln skall parterna se till att informationen kostnadsfritt är allmänt tillgänglig för insyn vid godtagbara tidpunkter och att allmänheten erbjuds tillräckliga möjligheter att få kopior av sådan information till rimlig kostnad. Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och andra upptagningar offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Principen om offentlighet ingår även i 1 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Enligt 9 § i denna lag har var och en rätt att ta del av en offentlig myndighetshandling (som myndigheten innehar). Dessutom skall uppgifter ur en offentlig handling enligt 14 § 4 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet ges så snart som möjligt, dock senast inom två veckor efter att myndigheten har mottagit begäran om att få ta del av handlingen. Enligt 18 § 1 mom. i lagen skall en myndighet för att införa och genomföra god informationshantering se till att dess handlingar och datasystem samt uppgifterna i dem är behörigen tillgängliga, användbara, skyddade och integrerade samt sörja för även andra omständigheter som påverkar kvaliteten på uppgifterna. Även i förvaltningslagen

föreskrivs om delgivning av handlingar. Enligt 54 § 3 mom. i lagen skall en handling delges i original eller kopia. Om det till en handling som skall delges har fogats handlingar som tillkommit vid ärendets behandling och som inte kan överlämnas till mottagaren, skall myndigheten bereda mottagaren tillfälle att ta del av dem hos myndigheten eller stämningssmannen. Eftersom det om de omständigheter som bestämmelserna i artikeln avser finns gällande bestämmelser i lag hör bestämmelserna till området för lagstiftningen

Artikel 10 stycke 4 och 5 i protokollet innehåller bestämmelser om undantag i fråga om myndigheternas informationsskyldighet. Enligt stycke 4 förpliktar inte protokollet myndigheterna att offentliggöra information eller göra den tillgänglig för allmänheten, om myndigheterna inte innehar informationen, om begäran om informationen är uppenbart orimlig eller för allmänt formulerad eller om den avser information som ännu inte är färdigställd eller myndigheternas interna handlingar, varvid avslaget ges med stöd av nationell lagstiftning och allmän praxis. Enligt stycke 5 i artikeln är en myndighet inte tvungen att offentliggöra eller delge information, om röjandet av informationen kan inverka skadligt på den konfidentiella karaktären hos myndighetens verksamhet i de fall den nationella lagstiftningen föreskriver om sekretess, eller på internationella förhållanden, landets försvar eller allmänna säkerhet. Informationsskyldighet föreligger inte heller i de fall offentliggörandet av informationen kan inverka skadligt på rättvisans gång, en persons möjlighet att få en rättvis rättegång eller myndigheternas möjlighet att göra utredningar av straffrättslig eller disciplinär natur, på kommersiell eller industriell information som skall hemlighållas, på industriella rättigheter och upphovsrättigheter, på sekretessen för personuppgifter och/eller filer med personuppgifter, på tredje parts rätt i de fall denne har tillhandahållit inbegärd information utan att vara juridiskt förpliktad till det eller på miljön. Grunderna för avslag skall tolkas snävt med beaktande av det allmänna intresse som hör samman med offentliggörandet och huruvida den information som betts om anknyter till utsläpp i naturen.

Enligt 13 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall en begäran om att få ta del av innehållet i en myndighetshandling (som myndigheten har) individualiseras tillräckligt noggrant så att myndigheten kan utreda vilken handling den avser. Lagen innehåller även bestämmelser om myndigheternas informationsskyldighet i ärenden som inte är slutbehandlade. Utgångsläget är att myndigheterna inte är skyldiga att lämna ut uppgifter i ärenden som ännu behandlas. Informationsskyldigheten avseende ärenden som ännu behandlas gäller dock enligt lagens 19 § handlingar av vilka framgår att en lagstiftningsreform har inletts eller kommer att inledas samt uppgifter om uppdraget, tidsfristen och den beredningsansvariga. Dessutom gäller informationsskyldigheten planer, utredningar och avgöranden som är under beredning och gäller allmänt betydelsefulla frågor. Om grunderna för de avgifter myndigheterna uppbär föreskrivs på lagnivå och närmare genom bestämmelser på lägre nivå. I Finland föreskrivs om sekretessbelagda handlingar som myndigheterna innehar i 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Förteckningen i artikel 10 stycke 5 i protokollet som gäller de grunder på vilka myndigheter får neka att lämna ut information svarar i sak mot bestämmelserna i 24 § i den nämnda lagen. Eftersom det om de angelägenheter som avses i bestämmelserna i artikeln finns gällande bestämmelser i lag hör bestämmelserna till området för lagstiftningen.

Artikel 15 i protokollet gäller granskning av överensstämmelse med protokollet. Formuleringen i artikeln är mycket vanlig och motsvarande bestämmelser i internationella miljöskyddsavtal har i allmänhet inte ansetts höra till området för lagstiftningen (jfr till exempel Kyotoprotokollet till Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändring, RP 26/2002 rd). Formuleringen i artikeln ligger nära den i artikel 15 i konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Vid möten mellan de undertecknande länderna har också mekanismer för allmänhetens deltagande tagits upp motsvarande dem som beslutats om med stöd av artikel 15 i Århuskonventio-

nen. I det här skedet är det svårt att avgöra om protokollets övervakningsmekanism, trots protokollets allmänna formulering av artikel 15, innehåller element vilka måste anses höra till lagstiftningens område

Artikel 20 i protokollet innehåller bestämmelser om tvistlösning mellan parter som gäller tolkningen eller tillämpningen av protokollet. Enligt stycke 1 i artikeln skall parterna i första hand eftersträva en lösning genom förhandling eller någon annan metod för att lösa tvisten som de väljer. Enligt stycke 2 i artikeln kan tvisten lösas enligt konventionens bestämmelser om tvistlösning, om tvisten inte kan lösas genom förhandling och parterna i tvisten båda är parter i konventionen om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar och om parterna i tvisten har godkänt en eller bägge av konventionens förfaranden som tvingande med avseende på varandra. I övriga fall kan tvisten läggas fram för Internationella domstolen, om inte parterna kommer överens om skiljedomsförfarande eller någon annan form av tvistelösning. Tillämpningen av de bindande tvistlösningsmetoderna enligt stycke 2 i artikeln förutsätter att båda parterna i tvisten på förhand har gett sitt samtycke till att tvister hänskjuts till ett eller båda av dessa organ. Det är inte obligatoriskt att godta de bindande tvistlösningsmetoderna. Eftersom Finland har lämnat en allmän behörighetsförklaring angående Internationella domstolen och denna förklaring utan särskild anmälan omfattar även tvister som uppkom-

mer till följd av denna konvention, innebär bestämmelsen inte till denna del några nya förpliktelser för Finland som kunde kräva samtycke av riksdagen. Finland har inte heller för avsikt att förbinda sig till användningen av skiljedom. Detta betyder att artikel 20 inte innehåller bestämmelser som kräver riksdagens samtycke. Om Finland senare önskar erkänna skiljedomstolens behörighet måste särskilt samtycke inbegäras av riksdagen för detta.

Med stöd av vad som anförts ovan innehåller protokollet inte bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 95 § 2 mom. Godkännandet av protokollets bestämmelser kan sålunda ske med enkel majoritet och lagförslaget om sättrandet i kraft av protokollet kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner det i London den 17 juni 1999 upprättade protokollet om vatten och hälsa till 1992 års konvention om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar till den del det hör till Finlands behörighet.

Eftersom protokollet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag för godkännande:

1.

Lag**om vattenvårdsförvaltningen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

I denna lag föreskrivs om vattenvårdsförvaltningen och om därmed sammanhängande utredningsarbete, om samarbete och deltagande inom vattenförvaltningsområdena samt om internationellt samarbete i fråga om vattenvårdsförvaltningen. De allmänna målen för vattenvårdsförvaltningen är att skydda, förbättra och återställa vattnen så att ytvattens och grundvattnens status inte försämras samt att deras status är åtminstone god.

Syftet med denna lag är att vid vattenvårdsförvaltningen hänsyn skall tas inte bara till vattnens kvalitet utan även till att vattentillgången är tillräcklig och vattenanvändningen hållbar samt till vattentjänsterna och den ekonomiska analysen av dessa, till över- och undersvämningsskyddet och tillgången på vatten för rekreation, till de sjukdomar som sprids via vatten samt till skyddet av akvatiska ekosystem och sådana terrestra ekosystem och våtmarker som står i direkt kontakt med dem.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *ytvatten* vatten på markytan, kustvatten och territorialvatten,

2) *grundvatten* vatten som finns under markytan i den mättade zonen och som står i direkt kontakt med mark- eller berggrunden,

3) *kustvatten* ytvatten som finns innanför den linje på vilken varje punkt befinner sig på ett avstånd av en sjömil från närmaste punkt på den baslinje från vilken bredden av territorialvattnet mäts och som på någon punkt gränsar till en älv eller å,

4) *ytvattenförekomst* en avgränsad och betydande del av ytvattnen, såsom en sjö, ett vattenmagasin, en bäck, å, älv eller kanal, en del av en bäck, å, älv eller kanal eller en kustvattensträcka,

5) *grundvattenförekomst* en avgränsad förekomst av vatten sådan i porös och genomsläpplig mark- eller berggrund som medger en betydande ström av grundvatten eller uttag av betydande mängder grundvatten,

6) *avrinningsområde* ett område från vilket all ytvattenavrinning sker till havet via en sjö, bäck, å, älv eller ett delta.

3 §

Vattenförvaltningsområde

Ett vattenförvaltningsområde består av ett eller flera avrinningsområden. En kustvattensträcka och en grundvattenförekomst hör till det angränsande vattenförvaltningsområde som är lämpligast. Av avrinningsområden som sträcker sig in på en annan stats territorium bildas ett internationellt vattenförvaltningsområde så som särskilt föreskrivs om detta.

4 §

Myndigheter

Miljöministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet leder och övervakar inom sina ansvarsområden verkställigheten av

denna lag. För verkställigheten av denna lag fullgör Finlands miljöcentral av miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet ålagda uppgifter samt vilt- och fiskeriforskningsinstitutet av jord- och skogsbruksministeriet ålagda uppgifter.

De regionala miljöcentralerna sköter uppgifter enligt denna lag inom sina respektive verksamhetsområden. Arbetskrafts- och näringscentralernas fiskerienheter sköter inom sina verksamhetsområden uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av denna lag.

De statliga och kommunala myndigheterna inom vattenförvaltningsområdena deltar inom sina verksamhetsområden i den vattenvårdsförvaltning som avses i denna lag.

5 §

De regionala miljöcentralernas uppgifter

De regionala miljöcentralerna har till uppgift att inom sina vattenförvaltningsområden

- 1) karakterisera vattnen,
- 2) utreda den mänskliga verksamhetens inverkan på vattnen,
- 3) göra ekonomiska analyser av vattenanvändningen,
- 4) samla in uppgifter om sådana områden som bestäms genom förordning av statsrådet och som enligt gemenskapslagstiftningen skall skyddas,
- 5) samla in nödvändiga uppgifter om områden avsedda för tagande av hushållsvatten,
- 6) bereda klassificeringen av vattnen enligt status,
- 7) ordna övervakningen av vattnen och utarbeta ett övervakningsprogram,
- 8) bereda förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet,
- 9) fullgöra andra uppgifter som ålagts av miljöministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet med avseende på vattenvårdsförvaltningen.

Finlands miljöcentral ger de regionala miljöcentralerna sakkunnighjälp de åligganden som nämns fråga om de i 1 mom. nämnda uppgifterna, samt för register över de uppgifter som avses i 1 mom. 4 punkten.

6 §

Statsrådets förordning om vattenförvaltningsområden

I fråga om vattenförvaltningsområdena och den samordnande regionala miljöcentralen i ett vattenförvaltningsområde utöver vad som bestäms i denna lag utfärdas nödvändiga bestämmelser genom förordning av statsrådet.

2 kap.

Vattnens status

7 §

Karakterisering av vatten

Med tanke på vattenvårdsförvaltningen skall ytvattnen indelas i typer enligt geografiska och naturvetenskapliga karakteristika. I fråga om grundvattnen anges läget och gränserna för viktiga och andra grundvattenområden som lämpar sig för vattenförsörjning, samt den allmänna karaktären hos mark- och berggrunden i grundvattenområdena. Vid karakteriseringen kan vattnen granskas som helheter.

8 §

Klassificering av vattnens status

Yt- och grundvattnen klassificeras på grundval av hur stor förändringen till följd av mänsklig verksamhet är. Ytvattenklasserna grundar sig på ekologisk och kemisk status enligt den status som är sämst.

Ytvattnets ekologiska status är hög, god, måttlig, otillfredsställande eller dålig. Klassificeringen görs gentemot referensförhållanden. Referensförhållandet för kraftigt modifierade och konstgjorda ytvattenförekomster är maximal ekologisk potential, och gentemot denna indelas förekomsterna på motsvarande sätt i god, måttlig, otillfredsställande och dålig status.

Ytvattnets kemiska status är god, om den uppfyller alla miljökvalitetsnormer för skad-

liga ämnen enligt gemenskapslagstiftningen, särskilt anges genom förordning.

Grundvattnet klassificeras enligt kemiska och kvantitativa egenskaper i god och otillfredsställande status.

9 §

Övervakning

Inom vattenförvaltningsområdena skall övervakningen av ytvattnen och grundvattnen ordnas så att den ger en sammanhållen och mångsidig helhetsbild av vattnens status.

De program för vattenövervakning som de regionala miljöcentralerna har utarbetat skall samordnas inom respektive vattenförvaltningsområde och bifogas förvaltningsplanen. Vid utarbetandet av övervakningsprogrammet skall i tillämpliga delar beaktas den övervakning som ankommer på verksamhetsutövarna enligt någon annan lag.

10 §

Statsrådets förordningar om vattnens status

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om

1) typindelningen av ytvattnen på grundval av geografiska och naturvetenskapliga egenskaper, bedömningen av konstgjorda och kraftigt modifierade ytvatten samt fastställandet av specifika referensförhållanden för ytvattentyper och valet av referensområden,

2) karakteriseringen av grundvattnen,

3) det närmare innehållet i och utförandet av analyser av vattenstatus och vattenanvändning samt ekonomiska analyser av vattentjänster,

4) övervakningen och programmet för övervakning av vatten,

5) grunderna för klassificering av yt- och grundvattnen.

Närmare bestämmelser om omständigheter motsvarande dem i 1 mom. kan dessutom utfärdas genom förordning av statsrådet, om det behövs för genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättandet av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

3 kap.

Förvaltningsplan och åtgärdsprogram

11 §

Förvaltningsplan

För vattenförvaltningsområdet skall upprättas en förvaltningsplan. I förvaltningsplanen skall sammanfattningsvis ingå

1) information om vattenförvaltningsområdet,

2) uppgifter om karakteriseringen, klassificeringen och miljömålen gällande vattenförekosterna i vattenförvaltningsområdet samt om andra aspekter som anknyter till vattenstatusen och vattenanvändningen,

3) förändringar i planen jämfört med tidigare planer,

4) genomförda åtgärder, genomförda temporära kompletterande åtgärder samt en bedömning av påverkan genom exceptionella omständigheter,

5) en bedömning av uppnåendet av de i 4 kap. avsedda miljömålen och en redogörelse för valet av alternativ,

6) en redogörelse om de åsikter som framförts under beredningen och om mellanstatliga underhandlingar samt om hur dessa har inverkat på planens innehåll och valet av alternativ.

En miljörapport skall läggas fram som en del av förvaltningsplanen. I fråga om miljörapporten gäller vad som föreskrivs om den i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan.

Myndigheterna och andra instanser skall avgiftsfritt ge de regionala miljöcentralerna sådan information som de förfogar över och som de regionala miljöcentralerna behöver för att upprätta förvaltningsplanen. Myndigheterna skall överlämna informationen utan hinder av sekretessbestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Andra än lägenhetspecifika uppgifter skall dessutom överlämnas utan hinder av sekretessbestämmelserna i lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994).

12 §

Åtgärdsprogram

Ett åtgärdsprogram skall utarbetas för uppnåendet av de miljömål som har ställts upp för vattenvården med beaktande av de ekonomiska analyser som har gjorts. Åtgärdsprogrammet kan bestå av program för ett eller flera avrinningsområden. Åtgärdsprogrammet behandlas som en del av förvaltningsplanen.

Åtgärdsprogrammet skall innehålla uppgifter om

- 1) de grundläggande åtgärderna inom vattenvården, såsom kraven i lagstiftningen om vatten och miljövård,
- 2) kompletterande åtgärder inom vattenvården, såsom övriga administrativa och ekonomiska styrmedel, avtal, restaurering av vattendrag samt utbildnings- och forskningsprojekt,
- 3) åtgärder inför exceptionella omständigheter,
- 4) kombinationer av alternativa åtgärder.

13 §

Beredningen av förvaltningsplanen

De regionala miljöcentralerna skall för utarbetandet av förvaltningsplanen göra upp

- 1) en tidtabell och ett arbetsprogram för utarbetandet av förvaltningsplanen minst tre år innan planperioden börjar,
- 2) en översikt över väsentliga frågor om vården av avrinningsområdet minst två år före början av den period som förvaltningsplanen avser, samt
- 3) ett utkast till förvaltningsplan minst ett år innan planperioden börjar.

14 §

Samarbete vid beredningen av förvaltningsplanen

De regionala miljöcentralerna skall under alla faser av förvaltningsplanens beredning i

tillräcklig omfattning samarbeta och samråda med berörda myndigheter och intressenter inom sitt verksamhetsområde. För detta ändamål skall finnas minst en samarbetsgrupp. Samarbetsgrupper kan även inrättas per avrinningsområde.

För samordnandet av förvaltningsplanen skall vattenförvaltningsområdet ha en styrgrupp som består av representanter för de regionala miljöcentralerna samt en av jord- och skogsbruksministeriet utsedd representant för arbetskrafts- och näringscentralens fiskerierienhet. Den samordnande regionala miljöcentralen svarar för styrgruppens verksamhet. Miljöministeriet beslutar om styrgruppens sammansättning.

Bestämmelser om samordnande uppgifter och delgivning av beredningsunderlag inom ett internationellt vattenförvaltningsområde kan dessutom utfärdas i en internationell överenskommelse som är bindande för Finland.

15 §

Deltagande och information

De regionala miljöcentralerna skall ge alla möjlighet att ta del av de i 13 § avsedda beredningsunderlagen samt bakgrundshandlingarna till dem och ge alla tillfälle att framföra sina åsikter om beredningsunderlagen skriftligt eller elektroniskt. Bestämmelser om beredningsunderlags och bakgrundshandlingars offentlighet finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Miljöcentralen skall i området publicera en kungörelse på kommunernas anslagstavlor om att beredningsunderlagen finns framlagda. Handlingarna skall till nödvändiga delar hållas tillgängliga i kommunerna i området och de skall publiceras i elektronisk form. Miljöcentralerna skall dessutom inbegära nödvändiga utlåtanen.

Information om utkastet till förvaltningsplan och den samordnade förvaltningsplanen skall dessutom ges i tidningar som utkommer allmänt i området, och vid behov skall informationsmöten anordnas där även åsikter kan framföras.

16 §

Behandlingen av förvaltningsplanen

Utkastet till förvaltningsplan för vattenförvaltningsområdet skall behandlas och samordnas av styrgruppen.

Den samordnande regionala miljöcentralen skall tillställa miljöministeriet utkastet till förvaltningsplan för vattenförvaltningsområdet efter att det har behandlats i styrgruppen.

17 §

Godkännande av förvaltningsplaner

Statsrådet godkänner förvaltningsplanerna.

Beslutet om förvaltningsplanen ges efter anslag och de som saken gäller anses ha fått del av beslutet när det gavs.

Information om att förvaltningsplanerna har godkänts skall tillställas de regionala miljöcentralerna, som i sin tur skall vidarebefordra informationen till kommunerna inom sitt område samt till de myndigheter som har hörts tidigare under beredningen av ärendet. De regionala miljöcentralerna skall anslå en kungörelse om godkännandet på kommunens anslagstavla samt dessutom informera om godkännandet i tillräcklig omfattning i tidningarna. Den godkända förvaltningsplan som gäller kommunens område skall finnas till påseende i kommunen.

Miljöministeriet publicerar de av statsrådet godkända förvaltningsplanerna i elektronisk form.

Om tillkännagivandet av statsrådets beslut i ett internationellt vattenförvaltningsområde kan föreskrifter ges i ett internationellt avtal som är bindande för Finland.

18 §

Ändringssökande

I statsrådets beslut om godkännande av förvaltningsplanen får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär får anföras på

den grund att beslutet är lagstridigt. På statsrådets beslut tillämpas 31 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen.

Besvärsmått har den på vars rätt, skyldighet eller fördel beslutet kan inverka, kommunen i fråga, myndigheter som bevakar allmänt intresse, samt en sådan registrerad lokal eller regional förening eller stiftelse vars syfte är att främja miljö- eller naturskydd och vars verksamhetsområde förvaltningsplanen gäller.

19 §

Översyn

De mål för vattenvården som ställs upp i förvaltningsplanen och de kombinationer av åtgärder som ingår i åtgärdsprogrammet skall ses över vart sjätte år. För översynen gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om beredning och godkännande av förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet.

20 §

Statsrådets förordning om förvaltningsplan och åtgärdsprogram

Om upprättandet av förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet, om tidsfristerna för upprättandet samt om anordnandet av samarbete i anknytning till förvaltningsplanens beredning skall bestämmas genom statsrådets förordning.

Dessutom kan genom förordning ges närmare bestämmelser om de uppgifter som skall ingå i förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet samt om uppställandet av miljömål.

4 kap.

Miljömål i förvaltningsplanen

21 §

Miljömål vid planering av vattenvården

Målen för förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen är att

1) yt- och grundvattenförekomsternas status inte försämras och att deras status är åtminstone god,

2) statusen hos de i 22 § avsedda konstgjorda och kraftigt modifierade vattenförekomsterna inte försämras och de har minst god ekologisk potential och god kemisk status,

3) ytvattenförekomsterna skyddas, förbättras och återställs så att den status som avses i 1 eller 2 punkten kan uppnås senast år 2015,

4) grundvattenförekomsterna skyddas, förbättras och återställs samt att balansen mellan grundvattenuttag och grundvattenbildning säkerställs så att den status som avses i 1 punkten kan uppnås senast år 2015,

5) en varaktig och betydande ökning av koncentrationer av ämnen som förorenar grundvattenförekomsterna förhindras.

Vattenstatusen i ett sådant område som avses i 5 § 1 mom. 4 punkten och som skall skyddas skall vara på en sådan nivå som skyddet förutsätter senast år 2015.

Om exceptionell naturförhållanden eller en olycka av exceptionellt slag tillfälligt leder till en försämring av vattenstatusen eller förhindrar att miljömål nås, och målen inte kan uppnås med tillgängliga medel, kan vattenstatusen i detta fall inte anses strida mot miljömålen.

22 §

Konstgjorda eller kraftigt modifierade vattenförekomster

En genom byggande eller på annat sätt fysiskt modifierad vattenförekomst kan benämnas konstgjord eller kraftigt modifierad i förvaltningsplanen, om de ändringar av de hydromorfologiska egenskaperna som behövs för uppnåendet av god ekologisk status nödvändiga medför betydande skadliga effekter på miljön eller följande verksamheter

- 1) sjötrafik eller hamnverksamhet,
- 2) användning av vattnen för rekreation,
- 3) vattenförsörjning eller produktion av vattenkraft,

4) vattenreglering, skydd mot översvämningar eller markavvattning eller

5) annan motsvarande mänsklig verksamhet i enlighet med hållbar utveckling.

En förutsättning är dessutom att den nytta som kan uppnås genom de konstgjorda eller förändrade specifika egenskaperna hos vattenförekomsten av tekniska eller ekonomiska skäl inte rimligen kan uppnås på något annat sätt som utgör ett betydligt bättre alternativ för miljön.

Miljömålen för i denna paragraf avsedda vattenförekomster skall särskilt redovisas i förvaltningsplanen.

23 §

Avvikelser från miljömål på grund av ett nytt och betydande projekt

Om ett nytt viktigt projekt fysiskt förändrar en vattenförekomst så att god ekologisk status för ytvattnet eller god status för grundvattnet inte kan uppnås, kan avvikelser från de i 21 § avsedda miljömålen göras förutsatt att

1) projektet är mycket viktigt ur allmänt intresse och den nytta det medför för den hållbara utvecklingen eller människors hälsa eller människors säkerhet är betydande,

2) alla till buds stående åtgärder för att förhindra olägenheterna har vidtagits,

3) den nytta som eftersträvas inte kan uppnås på något annat tekniskt eller ekonomiskt skäligt sätt som utgör ett betydligt bättre alternativ för miljön än genom förändring av vattenförekomsten.

Att statusen hos en ytvattenförekomst försämras från hög till god anses inte strida mot miljömålen, om försämringen av statusen orsakas av ett nytt viktigt projekt i enlighet med hållbar utveckling och om förutsättningarna motsvarande 1 mom. 1—3 punkten uppfylls.

I förvaltningsplanen skall läggas fram en utredning om hur förutsättningarna i 1 mom. har uppfyllts samt om de förändringar projektet orsakar i vattenförekomsten och dess status.

24 §

Lindring av miljömål

I förvaltningsplanen kan mindre stränga miljömål än de som avses i 21 § ställas upp, om vattenförekomsten enligt utredningar är så modifierad av mänsklig verksamhet eller dess naturliga förhållanden är sådana att de utgör hinder för uppnåendet av strängare mål, eller om uppnåendet av miljömålen inte är rimligt på grund av tekniska eller ekonomiska skäl.

Dessutom förutsätts

1) att den nytta som uppnås genom användning eller belastning av vattnen inte kan uppnås på något annat sätt som utgör ett betydligt bättre alternativ för miljön,

2) att olägenheterna av verksamheterna inte kan minskas utan oskäliga kostnader,

3) att den bästa möjliga statusen för ytvattenförekomsterna uppnås med beaktande av den påverkan som med hänsyn till den mänskliga verksamhetens eller föroreningens karaktär inte skäligen har kunnat undvikas,

4) att förändringarna i förhållande till god status hos grundvattnet blir så små som möjligt, och denna påverkan inte skäligen kan undvikas med beaktande av den mänskliga verksamheten och föroreningens karaktär, och

5) att vattenförekomstens status inte försämras.

25 §

Stegvist uppnående av målen

Om miljömålen kan uppnås endast stegvis, kan längre tidsfrister än vad som framgår av 21 § ställas upp i förvaltningsplanen.

En förutsättning för förlängning av tidsfristen är

1) att en förbättring av vattenförekomstens status inom den tid förvaltningsplanen avser är tekniskt eller ekonomiskt oskädlig eller övermäktig på grund av naturförhållandena, och

2) att vattenförekomstens status inte försämras ytterligare.

Tidsfristerna kan förlängas med sammanlagt högst två sådana perioder som förvaltningsplanerna avser.

26 §

Statsrådets förordning om miljömål

Närmare föreskrifter om de miljömål som avses i detta kapitel kan ges genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

27 §

Sanitära olägenheter orsakade av vatten

Bestämmelser om förebyggande, minskande och undanröjande av sanitära olägenheter orsakade av vatten, samt om behövliga planer och utredningar ges dessutom i hälsoskyddslagen (763/1994).

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utföras närmare bestämmelser om insamlande och tillhandahållande av sådan information i anslutning till förebyggande, minskande och undanröjande av sanitära olägenheter orsakade av vatten för den i denna lag avsedda förvaltningsplanen.

28 §

Beaktande av förvaltningsplanen

Statliga och kommunala myndigheter skall i tillämpliga delar i sin verksamhet beakta de som statsrådet godkänner enligt 17 § godkända förvaltningsplaner.

Närmare bestämmelser om beaktandet av förvaltningsplaner kan ges särskilt någon annanstans i lag.

29 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2004.

2.

Lag**om ändring av miljöskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen av den 4 februari 2000 (86/2000) 19 § 2 mom. 6 punkten, 52 § 3 mom., 55 § 2 mom., 65 § 1 mom. och 96 § 4 mom., av dem 55 § 2 mom. sådant det lyder i lag 506/2002, samt

fogas till 19 § 2 mom. en ny 7 punkt, till 46 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 506/2002 ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2—4 mom. blir 3—5 mom., till 50 § ett nytt 2 mom. samt till 92 § ett nytt 2 mom. som följer:

19 §

Kommunala miljöskyddsföreskrifter

Föreskrifterna kan gälla

6) lämnande av uppgifter som behövs för tillsynen, samt

7) åtgärder för förbättrande av vattnens status som behövs enligt en förvaltningsplan i lagen om vattenvårdsförvaltningen (/).

46 §

Kontrollvillkor

Det som har ansetts behövas för övervakningen i övervakningsprogram för vattnens status som avses i lagen om vattenvårdsförvaltningen skall beaktas när villkor om kontrollen av verksamhetens påverkan på vattnen ges. Uppgifterna från kontrollen av verksamheten kan utnyttjas vid övervakningen och utarbetandet av förvaltningsplan enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen.

50 §

Inverkan av vissa planer och program

I tillståndet skall vid bedömning av bety-

dande förorening enligt 42 § 1 mom. 2 punkten beaktas vad som har sagts om de omständigheter som berör vattnens status och vattenanvändningen inom projektets influensområde i den förvaltningsplan som avses i lagen om vattenvårdsförvaltningen.

52 §

Tillståndsbeslutets innehåll

Om lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas på ett projekt, skall det framgå av tillståndsbeslutet hur bedömningen har beaktats vid tillståndsprövningen. Av tillståndsbeslutet skall dessutom framgå hur förvaltningsplanerna enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen har beaktats.

55 §

Tillståndets giltighet och justering

I ett tillstånd som gäller tills vidare skall föreskrivas när en ansökan om justering av tillståndsvillkoren senast skall göras och vilka utredningar som då skall läggas fram, om inte en sådan föreskrift skall anses vara uppenbart onödig. Tillståndsvillkoren skall dock justeras regelbundet om tillståndet gäller tillståndspliktig verksamhet enligt rådets direktiv (96/61/EG) om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar.

Vid prövningen av villkor om justering eller av tidsbegränsning av tillstånd skall förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen beaktas. Av särskilda skäl kan en föreskrift om justering av tillståndsvillkoren tas in också i ett tillstånd som beviljas för viss tid. Den myndighet som har beviljat tillståndet skall i tillämpliga delar behandla ärendet som en tillståndsansökan.

65 §

Inskrivning i datasystemet

Genom förordning av statsrådet kan bestämmas att annan verksamhet än sådan som är miljötillståndspliktig skall anmälas till den regionala miljöcentralen för inskrivning i det datasystem för miljövarldsinformation som avses i 27 §, om

- 1) det är fråga om sådan verksamhet som avses i 30 § 1 mom.,
- 2) i verksamheten används sådana skadliga ämnen som anges genom förordning av statsrådet, och
- 3) verksamheten kan medföra risk för förorening av miljön och det genom förordning har föreskrivits om en miniminivå för förebyggande av utsläpp från verksamheten eller en miniminivå för andra miljöskyddskrav.

92 §

Rätt att anhängiggöra ärenden

Den regionala miljöcentralen kan inleda ett ärende som gäller utfärdande av en miljöskyddsföreskrift som avses i 19 § 2 mom. 7 punkten skall meddelas, om kommunen inte har meddelat någon föreskrift om detta och om en sådan föreskrift har ansetts utgöra ett viktigt styrmedel med tanke på vattenstatusen i förvaltningsplanen enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen.

96 §

Sökande av ändring

I beslut om godkännande av kommunala miljöskyddsföreskrifter och avgiftstaxan som gäller behandling av miljötillståndsansökningar söks ändring genom besvär så som anges i kommunallagen. Den regionala miljöcentralen har därtill rätt att söka ändring i beslut som kommunen har fattat på grundval av anhängiggörande enligt 92 § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 2004.

3.

Lag**om ändring av 2 och 16 kap. i vattenlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/1961) 2 kap. 14 § 2 mom., sådant det lyder i lag 467/1987,
ändras 16 kap. 23 a §, sådan den lyder i lag 88/2000, samt
fogas till 2 kap. nya 11 a och 14 a § som följer:

2 kap.

Allmänna stadganden om byggande i vattendrag

11 a §

Vid bedömningen enligt 11 § av den nytta, skada och olägenhet som byggandet medför skall hänsyn tas till de omständigheter som berör vattenstatusen och vattenanvändningen inom projektets influensområde enligt vad som har angetts i den förvaltningsplan som avses i lagen om vattenvårdsförvaltningen.

14 a §

Tillståndshavaren skall vid behov i tillståndet åläggas att kontrollera hur projektet genomförs och dess inverkan (*kontrollskyldighet*). När kontrollskyldigheten åläggs skall hänsyn tas till det övervakningsprogram som avses i lagen om vattenvårdsförvaltningen och annan övervakningsplikt som gäller projektets influensområde.

Miljötillståndsverket kan i tillståndet besluta om kontrollen antingen helt eller delvis eller så sätt att den ansvarige för projektet skall göra upp en särskild plan för hur kontrollskyldigheten skall fullgöras (*kontrollplan*). Kontrollplanen skall godkännas av den regionala miljöcentralen. Till den del kontrollplanen gäller fiskerihushållning skall den dock godkännas av arbetskrafts- och näringscentralen.

Beslutet om godkännandet av kontrollplanen skall fattas med iakttagande av förvaltningslagen (434/2003). Beslutet ges efter anslag. Beslutet kan ändras på tjänstens vägnar eller på yrkande av den projektansvarige,

en tillsynsmyndighet, en myndighet som bevakar allmänt intresse i saken, kommunen eller en part som orsakas olägenhet.

I den regionala miljöcentralens samt arbetskrafts- och näringscentralens beslut kan rättelse sökas skriftligen hos miljötillståndsverket inom 30 dagar från det att beslutet anslogs. I miljötillståndsverkets beslut med anledning av rättelseyrkande söks ändring på det sätt som bestäms i 17 kap. 1 §.

16 kap.

Handläggning av ansökningsärenden i miljötillståndsverket

23 a §

Om ansökan gäller ett projekt enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, skall av miljötillståndsverkets beslut framgå på vilket sätt bedömningen enligt nämnda lag har beaktats. Av tillståndsbeslutet skall dessutom framgå hur förvaltningsplanen enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen har beaktats.

Denna lag träder i kraft den 2004.

På kontrollen av byggande i enlighet med tillstånd som har beviljats före ikraftträdande av denna lag samt inverkan av sådant byggande tillämpas 2 kap. 14 a § i denna lag.

Om det i ett tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet av denna lag inte har bestämts om kontrollen av byggandet och byggandets inverkan, kan den regionala miljöcentralen genom en ansökan till miljötillståndet justeras för införande av kontrollåligganden enligt 2 kap. 14 a § i denna lag.

4.**Lag****om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om vatten och hälsa till 1992 års konvention om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i London den 17 juni 1999 uppgjorda protokollet om vatten och hälsa till 1992 års konvention om skydd och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar gäller som lag på det sätt som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Innan de första förvaltningsplanerna enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen (/) godkänns bereds och delges de i protokollets artikel 6 stycke 2 avsedda målen och beräk-

nade tidpunkterna för målens uppnående på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003).

De i 1 mom. avsedda målen och beräknade tidpunkterna för målens uppnående godkänns av social- och hälsovårdsministeriet.

3 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 11 juni 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister *Jan-Erik Enestam*

2.

Lag**om ändring av miljöskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen av den 4 februari 2000 (86/2000) 19 § 2 mom. 6 punkten, 52 § 3 mom., 55 § 2 mom., 65 § 1 mom. och 96 § 4 mom., av dem 55 § 2 mom. sådant det lyder i lag 506/2002, samt
fogas till 19 § 2 mom. en ny 7 punkt, till 46 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 506/2002 ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2—4 mom. blir 3—5 mom., till 50 § ett nytt 2 mom. samt till 92 § ett nytt 2 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

19 §

Kommunala miljöskyddsföreskrifter

 Föreskrifterna kan gälla:

6) lämnande av uppgifter som behövs för tillsynen.

6) lämnande av uppgifter som behövs för tillsynen; *samt*

7) åtgärder för förbättrande av vattnens status som är nödvändiga enligt förvaltningsplanen i lagen om vattenförvaltningens organisation (/)

46 §

Kontrollvillkor

Det som har ansetts behövas för övervakningen i övervakningsprogram för vattenstatusen som avses i lagen om vattenvårdsförvaltningen skall beaktas när villkor om kontrollen av verksamhetens påverkan på vattnen ges. Uppgifterna från kontrollen av verksamheten kan utnyttjas vid övervakningen och utarbetandet av förvaltnings-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

plan enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen.

50 §

Inverkan av vissa planer och program

I tillståndet skall vid bedömning av betydande förorening enligt 42 §1 mom. 2 punkten beaktas vad som har sagts om de omständigheter som berör vattenstatusen och vattenanvändningen inom projektets influensområde i den förvaltningsplan som avses i lagen om vattenvårdsförvaltningen.

52 §

Tillståndsbeslutets innehåll

Om lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas på ett projekt, skall av tillståndsbeslutet framgå hur bedömningen har beaktats vid tillståndsprövningen.

Om lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas på ett projekt, skall det framgå av tillståndsbeslutet hur bedömningen har beaktats vid tillståndsprövningen. *Av tillståndsbeslutet skall dessutom framgå hur förvaltningsplanerna enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen har beaktats.*

55 §

Tillstånds giltighet och justering

I ett tillstånd som gäller tills vidare skall föreskrivas när en ansökan om justering av tillståndsvillkoren senast skall göras och vilka utredningar som då skall läggas fram, om inte en sådan föreskrift skall anses vara uppenbart onödigt. Tillståndsvillkoren skall dock justeras regelbundet om tillståndet gäller tillståndspliktig verksamhet enligt rådets direktiv 96/61/EG om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar. Av särskilda skäl kan en föreskrift om justering av tillståndsvillkoren tas

I ett tillstånd som gäller tills vidare skall föreskrivas när en ansökan om justering av tillståndsvillkoren senast skall göras och vilka utredningar som då skall läggas fram, om inte en sådan föreskrift skall anses vara uppenbart onödigt. Tillståndsvillkoren skall dock justeras regelbundet om tillståndet gäller tillståndspliktig verksamhet enligt rådets direktiv 96/61/EG om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar. *Vid prövningen av villkor om justering eller av tidsbegränsning av till-*

in också i ett tillstånd som beviljas för viss tid. Den myndighet som har beviljat tillståndet skall i tillämpliga delar behandla ärendet som en tillståndsansökan.

stånd skall förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen enligt lagen om vatten-
vårdsförvaltningen beaktas. Av särskilda skäl kan en föreskrift om justering av tillståndsvillkoren tas in också i ett tillstånd som beviljas för viss tid. Den myndighet som har beviljat tillståndet skall i tillämpliga delar behandla ärendet som en tillståndsansökan.

65 §

Inskrivning i datasystemet

Innan verksamhet av det slag som avses i 30 § 1 mom. samt annan genom förordning reglerad verksamhet än sådan tillståndspliktig verksamhet som medför risk för förorening av miljön inleds, skall verksamheten anmälas till den regionala miljöcentralen för inskrivning i det datasystem för miljö-
vårdsinformation som avses i 27 §. Genom förordning kan utfärdas närmare bestämmelser om vilka uppgifter som skall lämnas om verksamheten.

65 §

Inskrivning i datasystemet

Genom förordning av statsrådet kan bestämmas att annan verksamhet än sådan som är miljötillståndspliktig skall anmälas till den regionala miljöcentralen för inskrivning i det datasystem för miljö-
vårdsinformation som avses i 27 §, om

1) det är fråga om sådan verksamhet som avses i 30 § 1 mom.,

2) i verksamheten används sådana skadliga ämnen som anges genom förordning av statsrådet, och

3) verksamheten kan medföra risk för förorening av miljön och det genom förordning har föreskrivits om en miniminivå för förebyggande av utsläpp från verksamheten eller en miniminivå för andra miljöskydds-
krav.

92 §

Rätt att anhängiggöra ärenden

Den regionala miljöcentralen kan inleda ett ärende som gäller utfärdande av en miljöskyddsföreskrift enligt 19 § 2 mom. 7 punkten skall meddelas, om kommunen inte har meddelat någon föreskrift om detta och om en sådan föreskrift har ansetts utgöra ett viktigt styrmedel med tanke på vattenstatusen i förvaltningsplanen enligt lagen om vatten-
vårdsförvaltningen.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

96 §

Sökande av ändring

I beslut om godkännande av kommunala miljöskyddsföreskrifter och avgiftstaxan som gäller behandling av miljöståndsansökningar söks ändring genom besvär så som anges i kommunallagen.

I beslut om godkännande av kommunala miljöskyddsföreskrifter och avgiftstaxan som gäller behandling av miljöstillståndsansökningar söks ändring genom besvär så som anges i kommunallagen. *Den regionala miljöcentralen har därtill rätt att söka ändring i beslut som kommunen har fattat på grundval av anhängiggörande enligt 92 § 2 mom.*

Denna lag träder i kraft den *2004 .*

3.

Lag**om ändring av 2 och 16 kap. i vattenlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/1961) 2 kap. 14 § 2 mom., sådant det lyder i lag 467/1987,
ändras 16 kap. 23 a §, sådan den lyder i lag 88/2000, samt
fogas till 2 kap. en nyt 11 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 a §

Vid bedömningen enligt 11 § av den nytta, skada och olägenhet som byggandet medför skall hänsyn tas till de omständigheter som berör vattenstatusen och vattenanvändningen inom projektets influensområde enligt vad som har angetts i den förvaltningsplan som avses i lagen om vattenårdsförvaltningen.

2 kap.

Allmänna stadganden om byggande i vattendrag

14 §

Den som beviljas tillstånd kan dessutom vid behov åläggas att kontrollera byggandet och dess inverknings på vattendraget

 (2 mom. upphävs)

14 a §

Tillståndshavaren skall vid behov i tillståndet åläggas att kontrollera hur projektet genomförs och dess inverkan (kontrollskyldighet). När kontrollskyldigheten åläggs skall hänsyn tas till det övervakningsprogram som avses i lagen om vattenårdsförvaltningen och annan övervakningsplikt som gäller projektets influensområde.

Miljöförvaltningsverket kan i tillståndet besluta om kontrollen antingen helt eller delvis eller så sätt att den ansvarige för projektet

skall göra upp en särskild plan för hur kontrollskyldigheten skall fullgöras (kontrollplan). Kontrollplanen skall godkännas av den regionala miljöcentralen. Till den del kontrollplanen gäller fiskerihushållning skall den dock godkännas av arbetskrafts- och näringscentralen.

Beslutet om godkännandet av kontrollplanen skall fattas med iakttagande av förvaltningslagen (434/2003). Beslutet ges efter anslag. Beslutet kan ändras på tjänstens vägnar eller på yrkande av den projektansvarige, en tillsynsmyndighet, en myndighet som bevakar allmänt intresse i saken, kommunen eller en part som orsakar olägenhet.

I den regionala miljöcentralens samt arbetskrafts- och näringscentralens beslut kan rättelse sökas skriftligen hos miljötillståndsverket inom 30 dagar från det att beslutet anslogs. I miljötillståndsverkets beslut med anledning av rättelseyrkande söks ändring på det sätt som bestäms i 17 kap. 1 §.

16 kap.

Handläggning av ansökningsärenden i miljötillståndsverket

23 a §

Om ansökan gäller ett projekt enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, skall av miljötillståndsverkets beslut framgå på vilket sätt bedömningen enligt nämnda lag har beaktats.

23 a §

Om ansökan gäller ett projekt enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, skall av miljötillståndsverkets beslut framgå på vilket sätt bedömningen enligt nämnda lag har beaktats. Av tillståndsbeslutet skall dessutom framgå hur förvaltningsplanen enligt lagen om vatten- och avlovsförvaltningen har beaktats.

Denna lag träder i kraft den 2004.

På kontrollen av byggande i enlighet med tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet av denna lag samt inverkan av sådant byggande tillämpas 2 kap.14 a § i denna lag.

Om det i ett tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet av denna lag inte har bestämts om kontrollen av byggandet och

78

Gällande lydelse

RP 120/2004 rd

Föreslagen lydelse

byggandets inverkan, kan den regionala miljöcentralen genom en ansökan till miljö-tillståndsverket kräva att tillståndet justeras för införande av kontrollåligganden enligt 2 kap. 14 a § i denna lag.

Statsrådets förordning

om vattenvårdsområden och undersökning av dem

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs:

1 kap.

3 §

Vattenvårdsområde

Samarbete

1 §

Vattenvårdsområde

I enlighet med 3 § i lagen om vattenvårdsområden (/) är vattenvårdsområdena Vuoksi vattenvårdsområde, Kymmene älvs–Finska vikens vattenvårdsområde, Kumo älvs–Skärgårdshavets–Bottenhavets vattenvårdsområde, Kemi älvs vattenvårdsområde, Ule älvs–Ijo älvs–Bottenvikens vattenvårdsområde, Torne älvs vattenvårdsområde som är gemensamt för Finland och Sverige samt Tana älvs–Pasvig älvs vattenvårdsområde som är gemensamt för Finland och Norge. De huvudsakliga avrinningsområden i varje vattenvårdsområde och kommunerna där räknas upp i bilaga 1. Gränserna mellan vattenvårdsområdena framgår av kartan i bilaga 2.

En samarbetsgrupp bildas för tre år i sänder av representanter som utsetts av de myndigheter, kommuner, näringar och organisationer inom miljöcentralens verksamhetsområde som har avsevärd betydelse för skyddet och användningen av vattnen där.

Miljöcentralen sammankallar en eller flera samarbetsgrupper senast den 30 september 2004.

4 §

Samordning som gäller internationella vattenvårdsområden

Beträffande internationella vattenvårdsområden läggs samarbetet upp i enlighet med de internationella konventioner som är bindande för Finland.

2 kap.

2 §

Uppläggning av planeringen

Den koordinerande regionala miljöcentralen

5 §

Den koordinerande regionala miljöcentralen i Vuoksen vattenvårdsområde är Södra Savolax miljöcentral, i Kymmene älvs–Finska vikens vattenvårdsområde Nylands miljöcentral, i Kumo älvs–Skärgårdshavets–Bottenhavets vattenvårdsområde Västra Finlands miljöcentral, i Ule älvs–Ijo älvs–Bottenvikens vattenvårdsområde Norra Österbottens miljöcentral, i Kemi älvs, Torne älvs och Tana älvs–Pasvig älvs vattenvårdsområdet Lapplands miljöcentral.

Verksamhet som förändrar ytvattnen

Den regionala miljöcentralen utvärderar kvaliteten och kvantiteten av de mänskliga aktiviteter som inverkar på ytvattens ekologiska och kemiska status.

Såsom aktiviteter som belastar ytvattnen utvärderas de utsläpp av eutrofierande ämnen och skadliga ämnen som har avsevärda verkningar och som kommer från samhällen, industri, jordbruk, skogsbruk och andra akti-

viteter samt genom diffus belastning, och som aktiviteter som förändrar ytvatten utvärderas vattentäkt, reglering och vattenbyggande som har avsevärda verkningar.

6 §

Ekonomiska kalkyler som gäller vattentjänster

För varje vattenvårdsområde utarbetas behövliga kalkyler över vattentjänsterna med beaktande av principen av kostnadstäckning. I kalkylerna skall beaktas vattentäkten och långtidsprognoserna av vattenbehovet och utvärderas de mest kostnadseffektiva kombinationerna av de åtgärder som gäller användningen av vattnen och ingår i handlings/åtgärdsprogrammet.

7 §

Grundvatten

De regionala miljöcentralerna sörjer för att kvaliteten och kvantiteten av mänskliga aktiviteter i viktiga grundvattenområden utvärderas.

Som åtgärder som eventuellt förändrar grundvattnen utvärderas den diffusa belastningen, punktbelastningen, vattentäkten, bildningen av artificiellt grundvatten samt marktäkten, och vid behov görs en riskvärdering över faktorer som påverkar grundvattens status.

8 §

Arbetsprogram

För att säkerställa deltagandet, informationsgången och samordningen lägger den regionala miljöcentralen upp ett arbetsprogram och en tidtabell för de vattenvårdsplaner och handlingsprogram som avses i lagen om vattenvårdsområden. Arbetsprogrammet och tidtabellen utarbetas på basis av den information som samarbetsgruppen samlat in enligt bestämmelserna ovan och samordnas i styrningsgruppen.

9 §

Uppföljningsprogram

För uppföljning av status i ytvatten, grundvatten och skyddsområden lägger den regionala miljöcentralen upp ett uppföljningsprogram enligt 9 § i lagen om vattenvårdsområden.

Uppföljning av det ekologiska och kemiska tillståndet i vattenvårdsområdets ytvatten ordnas på tillräckligt många platser för att utvärdera betydande verkningar av aktiviteter som identifierats enligt 5 §. För att den regionala bilden skall bli komplett ordnas regional uppföljning där detta är befogat på sådana ställen i stora åar eller älvar där avrinningsområdet är större än 2500 km², i stora sjöar och i de viktigaste internationella vattnen. Vattennivån och vattenföringen ingår i uppföljningsprogrammet där detta är nödvändigt för utvärderingen av det ekologiska och kemiska tillståndet.

Uppföljningen av det kvantitativa och kemiska tillståndet i grundvattnen i vattenvårdsområdet ordnas på tillräckligt många platser för att utvärdera betydande verkningar av aktiviteter som identifierats enligt 7 §. Uppföljning skall ordnas så att det ger en komplett bild av samtliga grundvattenförekomster från vilka i snitt över 100 m³ dricksvatten tas per dag.

Sådana skadliga ämnen om vilka bestäms i en förordning följs upp i yt- och grundvatten på sådana ställen där dessa ämnen kommer ut i mängder som kan påverka det ekologiska eller kemiska tillståndet.

Uppföljningsprogrammet behandlas i vattenvårdsområdet i arbetsgrupper och samordnas i styrningsgruppen. Miljöministeriet beslutar om uppföljningsprogrammet.

3 kap.

Vattens tillstånd

10 §

Definition av ytvattentyper

Med tanke på definitionen av de naturliga

typer till vilka ytvattnen hör samt klassificeringen av deras ekologiska och kemiska tillstånd skall ytvattnen räknas som åar eller älvar, sjöar, kustvatten eller kraftigt förändrade eller artificiella ytvatten.

Ytvattnen indelas i typer på basis av sina naturvetenskapliga och geografiska karakteristika. Artificiella ytvatten och kraftigt förändrade ytvatten hänförs till den typ vars egenskaper de bäst motsvarar.

Detaljerade beskrivningar av de typer till vilka åar och älvar, sjöar och kustvatten hänförs ingår i bilaga 3.

11 §

Bestämning av ytvattens tillstånd

Enligt 8 § i lagen om vattenvårdsområden skall det ekologiska tillståndet i ytvattnen på basis av biologiska, fysikalisk-kemiska och hydrologisk-morfologiska kvalitetsfaktorer klassificeras i relation till grundförhållandena enligt beskrivningarna i bilaga 4. Det ekologiska tillståndet i ett ytvatten motsvarar det sämre värdet av de biologiska och fysikalisk-kemiska uppföljningsresultaten.

Ytvattens tillstånd är gott, om det ekologiska och kemiska tillståndet är goda.

12 §

Typspecifika grundförhållanden

För varje ytvattentyp bestäms typspecifika grundförhållanden med tillhjälp av de i 12 § definierade värden på de variabler som anger kvalitetsfaktorer för utomordentlig ekologisk status.

Vid bestämning av grundförhållandena för kraftigt förändrade eller artificiella ytvatten används kvalitetsfaktorerna för den bästa ekologiska status som kan uppnås. Vid be-

dömningen av de variabler som anger kvalitetsfaktorerna beaktas de fysiska omständigheter som föranleds av vattenförekomstens artificiella eller kraftigt förändrade specifika drag efter att alla genomförbara förbättringsåtgärder har vidtagits för att säkra den bästa genomförbara ekologiska kontinuiteten. Värdena för den bästa ekologiska status som kan uppnås skall kontrolleras under varje period som vårdplanen täcker.

Då kraftig naturlig variation i den biologiska kvalitetsfaktorn oberoende av årstiden hindrar en tillförlitlig bestämning av de typspecifika grundförhållandena kan kvalitetsfaktorn utelämnas i bedömningen av den ekologiska statusen för ifrågavarande typ. Grunderna för att kvalitetsfaktorn har utelämnats skall anges i vårdplanen.

Det nätverk av referensområden som skall inrättas för bestämning av grundförhållandena utgör en del av uppföljningsprogrammet. Om det inte är möjligt att ange ett område som representerar grundförhållandena, används modeller eller sakkunnigbedömning.

Miljöministeriet beslutar om grundförhållandena.

13 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 2004.

De i 5 och 6 § nämnda undersökningarna och kalkylerna skall vara för handen den 22 december 2004 och därefter uppdateras med sex års intervaller.

Det i 8 § avsedda arbetsprogrammet publiceras senast den 22 december 2006 och de följande arbetsprogrammen motsvarigt tre år innan den nya perioden börjar.

Det i 9 § avsedda uppföljningsprogrammet startar senast den 22 december 2006 och revideras för varje vattenvårdsplanperiod.

*Översättningen***PROTOKOLL OM VATTEN OCH
HÄLSA TILL 1992 ÅRS KONVENTION
OM SKYDD OCH ANVÄNDNING AV
GRÄNSÖVERSKRIDANDE VATTEN-
DRAG OCH INTERNATIONELLA
SJÖAR**

Parterna till detta protokoll,
som är medvetna om att vatten är nödvän-
digt för att uppehålla livet och att tillgången
till vatten i sådan mängd och av sådan kvali-
tet att den är tillräcklig för att tillfredsställa
grundläggande mänskliga behov är en förut-
sättning för bättre hälsa och hållbar utveck-
ling,

som erkänner de fördelar för människors
hälsa och det välmående som växer fram
genom hälsosamt och rent vatten samt en
harmonisk och väl fungerande vattenmiljö,

som är medvetna om att ytvatten och
grundvatten är förnybara resurser med be-
gränsad förmåga att återhämta sig från skad-
liga inverknings på dess kvantitet och kva-
litet som uppstått genom människans aktivi-
teter, att resultatet av att dessa begränsning-
ar inte iaktas kan bli skadliga verkningar på
hälsan och välmåendet för de som beror av
dessa resurser och resursernas kvalitet på
både lång och kort sikt och att en hållbar
vård av vattnets kretslopp därför är väsentlig
både för att motsvara människans behov och
skydda miljön,

som även är medvetna om konsekvenserna
för folkhälsan av bristande tillgång till vat-
ten i sådan mängd och av sådan kvalitet att
den är tillräcklig för att tillfredsställa grund-
läggande mänskliga behov och de allvarliga
verkningsarna av sådana brister, särskilt för
utsatta, missgynnade och socialt utstötta
personer,

som är medvetna om att förebyggande,
kontroll och minskning av vattenrelaterade
sjukdomar är viktiga och brådskande åtgär-
der, som endast kan bekämpas på ett till-
fredsställande sätt genom ett stärkt samarbe-

**PROTOCOL ON WATER AND
HEALTH TO THE 1992 CONVENTION
ON THE PROTECTION AND USE OF
TRANSBOUNDARY WATER-
COURSES AND INTERNATIONAL
LAKES**

The Parties to this Protocol,

Mindful that water is essential to sustain
life and that the availability of water in
quantities, and of a quality, sufficient to
meet basic human needs is a prerequisite
both for improved health and for sustainable
development,

Acknowledging the benefits to human
health and well-being that accrue from
wholesome and clean water and a harmoni-
ous and properly functioning water envi-
ronment,

Aware that surface waters and groundwa-
ter are renewable resources with a limited
capacity to recover from adverse impacts
from human activities on their quantity and
quality, that any failure to respect those
limits may result in adverse effects, in both
the short and long terms, on the health and
well-being of those who rely on those re-
sources and their quality, and that in conse-
quence sustainable management of the hy-
drological cycle is essential for both meet-
ing human needs and protecting the envi-
ronment,

Aware also of the consequences for public
health of shortfalls of water in the quanti-
ties, and of the quality, sufficient to meet
basic human needs, and of the serious ef-
fects of such shortfalls, in particular on the
vulnerable, the disadvantaged and the so-
cially excluded,

Conscious that the prevention, control and
reduction of water-related disease are im-
portant and urgent tasks which can only be
satisfactorily discharged by enhanced coop-
eration at all levels and among all sectors,

te på alla nivåer och inom samtliga sektorer såväl inom som mellan staterna,

som även är medvetna om att kontrollen av vattenrelaterade sjukdomar och inrättandet av system för tidig varning och reaktion är viktigt för förebyggande, kontroll och minskning av vattenrelaterade sjukdomar,

som grundar sig på slutsatserna från Förenta nationernas konferens om miljö och utveckling (Rio de Janeiro 1992), särskilt Riodeklarationen om miljö och utveckling samt Agenda 21 såväl som på programmet för vidare genomförande av Agenda 21 (New York 1997) och det därpå följande beslutet som fattades av kommissionen om hållbar utveckling och sötvattenvård (New York 1998),

som hämtar inspiration från 1992 års konvention om skydd för och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar och betonar behovet av att både främja en bredare tillämpning av konventionen och att komplettera den med ytterligare åtgärder för att stärka skyddet av folkhälsan,

som uppmärksammar 1991 års konvention om bedömning av gränsöverskridande miljökonsekvenser, 1992 års konvention om gränsöverskridande konsekvenser av industriolyckor, Förenta nationernas konvention om rätten till de internationella vattendragen till andra ändamål än sjöfart (1997) och 1998 års konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och möjlighet till rättslig prövning avseende miljöfrågor,

som vidare uppmärksammar de relevanta principerna, målen och rekommendationerna i 1989 års Europadeklaration om miljö och hälsa, 1994 års Helsingforsdeklaration om miljö och hälsa samt ministeruttalanden, rekommendationer och resolutioner om "miljö i Europa"-processen,

som inser sundheten och relevansen av såväl andra initiativ, instrument och processer som rör miljön i Europa som utarbetandet och genomdrivandet av nationella åt-

both within countries and between States,

Conscious also that surveillance of water-related disease and the establishment of early-warning systems and response systems are important aspects of the prevention, control and reduction of water-related disease,

Basing themselves upon the conclusions of the United Nations Conference on Environment and Development (Rio de Janeiro, 1992), in particular the Rio Declaration on Environment and Development and Agenda 21, as well as upon the programme for the further implementation of Agenda 21 (New York, 1997) and the consequent decision of the Commission on Sustainable Development on the sustainable management of freshwater (New York, 1998),

Deriving inspiration from the relevant provisions of the 1992 Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes and emphasizing the need both to encourage more widespread application of those provisions and to complement that Convention with further measures to strengthen the protection of public health,

Taking note of the 1991 Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, the 1992 Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents, the 1997 United Nations Convention on the Law of the Non-Navigational Uses of International Watercourses and the 1998 Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters,

Further taking note of the pertinent principles, targets and recommendations of the 1989 European Charter on Environment and Health, the 1994 Helsinki Declaration on Environment and Health, and the Ministerial declarations, recommendations and resolutions of the "Environment for Europe" process,

Recognizing the sound basis and relevance of other environmental initiatives, instruments and processes in Europe, as well as the preparation and implementation of

gärdsplaner för miljö och hälsa och nationella åtgärdsplaner för miljö,

som prisar de åtgärder som redan vidtagits av Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa och Världshälsoorganisationens regionala kontor för Europa för att stärka bilateralt och multilateralt samarbete för att förebygga, kontrollera och minska vattenrelaterade sjukdomar,

som sporrar av de många exemplen på positiva åtgärder som vidtagits av de stater som är medlemmar i Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa och de stater som är medlemmar i Världshälsoorganisationens regionkommitté för Europa för att minska föroreningarna samt bevara och återställa vattenmiljöer till stöd för människans hälsa och välmående,

har enats om följande:

Artikel 1

Mål

Målet med detta protokoll är att på alla lämpliga nivåer, såväl nationella som gränsöverskridande och internationella, främja skyddet av både individuell och kollektiv hälsa och välmående inom ramen för en hållbar utveckling genom förbättrad vattenvård, inbegripet skyddet av vattnekosystem, och genom att förebygga, kontrollera och minska vattenrelaterade sjukdomar.

Artikel 2

Definitioner

I detta protokoll avses med

1. "Vattenrelaterade sjukdomar": alla betydande skadliga verkningar för människors hälsa, såsom död, invaliditet, sjukdom eller störningar som direkt eller indirekt har orsakats av vattnets tillstånd eller av förändringar av vattnets kvantitet eller kvalitet.

2. "Dricksvatten": vatten som används eller avses att användas av människor för att drickas eller till matlagning, beredning av mat, personlig hygien eller liknande syften.

National Environment and Health Action Plans and of National Environment Action Plans,

Commending the efforts already undertaken by the United Nations Economic Commission for Europe and the Regional Office for Europe of the World Health Organization to strengthen bilateral and multilateral cooperation for the prevention, control and reduction of water-related disease,

Encouraged by the many examples of positive achievements by the States members of the United Nations Economic Commission for Europe and the States members of the Regional Committee for Europe of the World Health Organization in abating pollution and in maintaining and restoring water environments capable of supporting human health and well-being,

Have agreed as follows:

Article 1

Objective

The objective of this Protocol is to promote at all appropriate levels, nationally as well as in transboundary and international contexts, the protection of human health and well-being, both individual and collective, within a framework of sustainable development, through improving water management, including the protection of water ecosystems, and through preventing, controlling and reducing water-related disease.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Protocol,

1. "Water-related disease" means any significant adverse effects on human health, such as death, disability, illness or disorders, caused directly or indirectly by the condition, or changes in the quantity or quality, of any waters;

2. "Drinking water" means water which is used, or intended to be available for use, by humans for drinking, cooking, food preparation, personal hygiene or similar purposes;

3. "Grundvatten": allt vatten som befinner sig under markytan i den mättade zonen och som står i direkt kontakt med marken eller alven.

4. "Inneslutna vatten": artificiellt skapade vattensamlingar som är separerade från sött ytvatten eller kustvatten, oavsett om dessa befinner sig inom eller utanför en byggnation.

5. "Gränsöverskridande vatten": allt ytvatten och grundvatten som utmärker, korsar eller är beläget på gränser mellan två eller flera stater, där de gränsöverskridande vattendragen flyter direkt ut i havet och slutar vid en rät linje tvärs över sina respektive mynningar mellan punkter på sina stränders lågvattenlinje.

6. "Vattenrelaterade sjukdomars gränsöverskridande konsekvenser": alla betydande skadliga verkningar för människors hälsa, såsom död, invaliditet, sjukdom eller störningar, inom ett område som lyder under den ena partens jurisdiktion, som direkt eller indirekt har orsakats av vattnets tillstånd eller av förändringar av vattnets kvantitet eller kvalitet inom ett område som lyder under den andra partens jurisdiktion, oavsett om sådana konsekvenser har en gränsöverskridande inverkan eller inte.

7. "Gränsöverskridande inverkan": varje betydande skadlig miljöpåverkan som följer av en förändring i förhållandena för de gränsöverskridande vattnen och som orsakas av mänsklig verksamhet, vars fysiska ursprung helt eller delvis finns inom ett område som faller inom en av konventionsparternas jurisdiktion, inom ett område som faller inom en annan konventionsparts jurisdiktion. Sådan miljöpåverkan inbegriper påverkan på människors hälsa och säkerhet, växt- och djurliv, mark, luft, vatten, klimat, landskap och historiska minnesmärken eller andra fysiska strukturer eller samspelet mellan dessa faktorer. De inbegriper även påverkan på kulturarvet och de socioekonomiska villkor som följer av ändringar som rör dessa faktorer.

8. "Hygienisering": insamling, transport, rening och bortskaffande eller återanvändning av människans exkret och avloppsvatten från hushåll, oavsett om detta sker med

3. "Groundwater" means all water which is below the surface of the ground in the saturation zone and in direct contact with the ground or subsoil;

4. "Enclosed waters" means artificially created water bodies separated from surface freshwater or coastal water, whether within or outside a building;

5. "Transboundary waters" means any surface or ground waters which mark, cross or are located on boundaries between two or more States; wherever transboundary waters flow directly into the sea, these transboundary waters end at a straight line across their respective mouths between points on the low-water line of their banks;

6. "Transboundary effects of water-related disease" means any significant adverse effects on human health, such as death, disability, illness or disorders, in an area under the jurisdiction of one Party, caused directly or indirectly by the condition, or changes in the quantity or quality, of waters in an area under the jurisdiction of another Party, whether or not such effects constitute a transboundary impact;

7. "Transboundary impact" means any significant adverse effect on the environment resulting from a change in the conditions of transboundary waters caused by a human activity, the physical origin of which is situated wholly or in part within an area under the jurisdiction of a Party to the Convention, within an area under the jurisdiction of another Party to the Convention. Such effects on the environment include effects on human health and safety, flora, fauna, soil, air, water, climate, landscape, and historical monuments or other physical structures or the interaction among these factors; they also include effects on the cultural heritage or socio-economic conditions resulting from alterations to those factors;

8. "Sanitation" means the collection, transport, treatment and disposal or reuse of human excreta or domestic waste water, whether through collective systems or by

hjälp av gemensamma system eller anläggningar som tillhör ett enda hushåll eller företag.

9. "Gemensamma system":

a) ett system för tillhandahållande av dricksvatten till ett antal hushåll eller företag, och/eller

b) ett system för ombesörjande av hygieniseringen för ett antal hushåll eller företag och som när så är lämpligt även sköter insamling, transport, rening och bortskaffande eller återanvändning av industriellt avloppsvatten, oavsett om detta sköts av ett organ inom den offentliga sektorn, ett företag inom den privata sektorn eller av ett partnerskap som ingåtts mellan de båda sektorerna.

10. "Plan för vattenvård": en plan för utveckling, vård, skydd och/eller användning av vatten inom ett territoriellt område eller inom en grundvattenbildning, inbegripet skyddet av därmed förbundna ekosystem.

11. "Allmänheten": en eller fler fysiska eller juridiska personer och, i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis, föreningar, organisationer eller grupper.

12. "Offentligt organ":

(a) den offentliga sektorn på nationell, regional eller annan nivå,

(b) fysiska eller juridiska personer som utör offentliga administrativa funktioner enligt nationell lagstiftning, inbegripet särskilda uppdrag, aktiviteter eller tjänster med anknytning till miljö, folkhälsa, hygienisering, vattenvård och vattenförsörjning,

(c) andra fysiska eller juridiska personer som har offentligt ansvar eller offentliga funktioner eller som står till det allmänna tjänst och står under kontroll av ett organ eller en person som omfattas av punkterna a och b ovan,

(d) de institutioner som hör till någon av de regionala organisationer för ekonomisk-integration som avses i artikel 21 och som är part.

Denna definition omfattar inte organ eller institutioner som har rättsprövnings- eller lagstiftningsbefogenheter.

13. "Lokal": samtliga berörda nivåer som befinner sig på en lägre nivå än den statliga.

14. "Konventionen": Konventionen om

installations serving a single household or undertaking;

9. "Collective system" means:

(a) A system for the supply of drinking water to a number of households or undertakings; and/or

(b) A system for the provision of sanitation which serves a number of households or undertakings and, where appropriate, also provides for the collection, transport, treatment and disposal or reuse of industrial waste water, whether provided by a body in the public sector, an undertaking in the private sector or by a partnership between the two sectors;

10. "Water-management plan" means a plan for the development, management, protection and/or use of the water within a territorial area or groundwater aquifer, including the protection of the associated ecosystems;

11. "The public" means one or more natural or legal persons, and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organizations or groups;

12. "Public authority" means:

(a) Government at national, regional and other levels;

(b) Natural or legal persons performing public administrative functions under national law, including specific duties, activities or services in relation to the environment, public health, sanitation, water management or water supply;

(c) Any other natural or legal persons having public responsibilities or functions, or providing public services, under the control of a body or person falling within subparagraphs (a) or (b) above;

(d) The institutions of any regional economic integration organization referred to in article 21 which is a Party.

This definition does not include bodies or institutions acting in a judicial or legislative capacity;

13. "Local" refers to all relevant levels of territorial unit below the level of the State;

14. "Convention" means the Convention

skydd för och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar, Helsingfors den 17 mars 1992.

15. "Konventionsparternas möte": det organ som inrättats av konventionsparterna i enlighet med artikel 17 i konventionen.

16. "Part": en stat eller en regional organisation för ekonomisk integration som avses i artikel 21 som har samtyckt till att vara bunden av detta protokoll och med avseende på vilken protokollet har trätt i kraft, under förutsättning att motsatsen inte framgår av texten.

17. "Parternas möte": det organ som har inrättats av parterna i enlighet med artikel 16.

Artikel 3

Tillämpningsområde

Detta protokoll gäller för

(a) sött ytvatten,
 (b) grundvatten,
 (c) flodmynningar,
 (d) kustvatten som används för rekreation, fiskproduktion i vattenbruk eller produktion och fångst av skaldjur,

(e) inneslutna vatten som är allmänt tillgängliga för badande,
 (f) vatten som avskiljs, transporteras, renas eller tillhandahålls, och
 (g) avloppsvatten som insamlas, transporteras, renas och bortskaffas eller återanvänds.

Artikel 4

Allmänna bestämmelser

1. Parterna skall vidta lämpliga åtgärder för att förebygga, kontrollera och minska vattenrelaterade sjukdomar inom ramen för integrerade vattenvårdssystem som syftar till hållbar användning av vattenresurser, omgivande vattenkvalitet som inte utsätter människors hälsa för fara och skydd av vattenekosystem.

on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes, done at Helsinki on 17 March 1992;

15. "Meeting of the Parties to the Convention" means the body established by the Parties to the Convention in accordance with its article 17;

16. "Party" means, unless the text otherwise indicates, a State or a regional economic integration organization referred to in article 21 which has consented to be bound by this Protocol and for which this Protocol is in force;

17. "Meeting of the Parties" means the body established by the Parties in accordance with article 16.

Article 3

Scope

The provisions of this Protocol shall apply to:

(a) Surface freshwater;
 (b) Groundwater;
 (c) Estuaries;
 (d) Coastal waters which are used for recreation or for the production of fish by aquaculture or for the production or harvesting of shellfish;

(e) Enclosed waters generally available for bathing;
 (f) Water in the course of abstraction, transport, treatment or supply;
 (g) Waste water throughout the course of collection, transport, treatment and discharge or reuse.

Article 4

General provisions

1. The Parties shall take all appropriate measures to prevent, control and reduce water-related disease within a framework of integrated water-management systems aimed at sustainable use of water resources, ambient water quality which does not endanger human health, and protection of water ecosystems.

2. Parterna skall bland annat vidta lämpliga åtgärder för att se till att uppnå följande mål:

(a) Tillräckligt tillhandahållande av hälsosamt dricksvatten som är fritt från mikroorganismer, parasiter och substanser som, på grund av sitt antal eller sin koncentration utgör en potentiell fara för människors hälsa. Detta skall inbegripa skydd av vattenresurser som används såsom källa för dricksvatten, rening av vatten och inrättande, förbättring och underhåll av gemensamma system.

(b) Lämplig hygienisering vars standard är tillräckligt hög för att skydda människors hälsa och miljön. Det skall främst ske genom inrättande, förbättring och underhåll av gemensamma system.

(c) Ett effektivt skydd av vattenresurser som används såsom källa för dricksvatten och därtill hörande vattenekosystem från föroreningar av andra orsaker, inbegripet jordbruk, industri och övriga utsläpp av farliga substanser. Detta skall syfta till att effektivt minska och avlägsna utsläpp av substanser som bedöms vara farliga för människors hälsa och vattenekosystem.

(d) Tillfredsställande skydd av människors hälsa mot vattenrelaterade sjukdomar som uppstått genom att vatten använts för rekreation, för vattenbruk eller vid användning av avloppsvatten för bevattning eller för användning av avloppsslam i jordbruk eller vattenbruk, eller som har uppstått i det vatten där skaldjuret producerats eller infångats.

(e) Effektiva system för övervakning av situationer som skulle kunna resultera i epidemier av eller tillbud med vattenrelaterade sjukdomar och för bekämpning av dessa.

3. Efterföljande referenser i detta protokoll till "dricksvatten" och "hygienisering" avser dricksvatten och hygienisering som krävs för att uppfylla kriterierna i punkt 2 i denna artikel.

4. Parterna skall basera sådana åtgärder på

2. The Parties shall, in particular, take all appropriate measures for the purpose of ensuring:

(a) Adequate supplies of wholesome drinking water which is free from any micro-organisms, parasites and substances which, owing to their numbers or concentration, constitute a potential danger to human health. This shall include the protection of water resources which are used as sources of drinking water, treatment of water and the establishment, improvement and maintenance of collective systems;

(b) Adequate sanitation of a standard which sufficiently protects human health and the environment. This shall in particular be done through the establishment, improvement and maintenance of collective systems;

(c) Effective protection of water resources used as sources of drinking water, and their related water ecosystems, from pollution from other causes, including agriculture, industry and other discharges and emissions of hazardous substances. This shall aim at the effective reduction and elimination of discharges and emissions of substances judged to be hazardous to human health and water ecosystems;

(d) Sufficient safeguards for human health against water-related disease arising from the use of water for recreational purposes, from the use of water for aquaculture, from the water in which shellfish are produced or from which they are harvested, from the use of waste water for irrigation or from the use of sewage sludge in agriculture or aquaculture;

(e) Effective systems for monitoring situations likely to result in outbreaks or incidents of water-related disease and for responding to such outbreaks and incidents and to the risk of them.

3. Subsequent references in this Protocol to "drinking water" and "sanitation" are to drinking water and sanitation that are required to meet the requirements of paragraph 2 of this article.

4. The Parties shall base all such measures

en bedömning av konsekvenserna av den föreslagna åtgärden, inbegripet för- och nackdelar med samt kostnader för

a) människors hälsa,
b) vattenresurser, och
c) hållbar utveckling som tar avvikande nya följder av åtgärderna på olika miljöer i beaktande.

5. Parterna skall vidta lämpliga åtgärder för att skapa stabila och kapabla rättsliga, administrativa och ekonomiska ramar inom vilka de offentliga, privata och frivilliga sektorerna var och en kan bidra till att förbättra vattenvården i syfte att förebygga, kontrollera och minska vattenrelaterade sjukdomar.

6. Parterna skall kräva att offentliga organ som överväger att vidta åtgärder, eller att godkänna att andra vidtar åtgärder, som kan ha en betydande inverkan på miljön i vatten som omfattas av detta protokoll, skall beakta sådana åtgärders potentiella inverkan på folkhälsan.

7. Då en part även är part till konventionen om bedömning av gränsöverskridande miljökonsekvenser skall den partens offentliga organ rätta sig efter kriterierna i den konventionen med avseende på den föreslagna åtgärden samtidigt som även kriterierna i punkt 6 i denna artikel skall vara uppfyllda.

8. Detta protokoll skall inte påverka parternas rätt att upprätthålla, anta och genomföra strängare åtgärder än de som nedtecknats i detta protokoll.

9. Detta protokoll skall inte påverka protokollsparternas rättigheter och skyldigheter som härrör från konventionen eller någon annan befintlig internationell överenskommelse, utom i de fall då kriterierna i detta protokoll är strängare än motsvarande kriterier i konventionen eller i någon annan befintlig internationell överenskommelse.

upon an assessment of any proposed measure in respect of all its implications, including the benefits, disadvantages and costs, for:

- (a) Human health;
- (b) Water resources; and
- (c) Sustainable development,

which takes account of the differing new impacts of any proposed measure on the different environmental mediums.

5. The Parties shall take all appropriate action to create legal, administrative and economic frameworks which are stable and enabling and within which the public, private and voluntary sectors can each make its contribution to improving water management for the purpose of preventing, controlling and reducing water-related disease.

6. The Parties shall require public authorities which are considering taking action, or approving the taking by others of action, that may have a significant impact on the environment of any waters within the scope of this Protocol to take due account of any potential impact of that action on public health.

7. Where a Party is a Party to the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, compliance by public authorities of that Party with the requirements of that Convention in relation to a proposed action shall satisfy the requirement under paragraph 6 of this article in respect of that action.

8. The provisions of this Protocol shall not affect the rights of Parties to maintain, adopt or implement more stringent measures than those set down in this Protocol.

9. The provisions of this Protocol shall not affect the rights and obligations of any Party to this Protocol deriving from the Convention or any other existing international agreement, except where the requirements under this Protocol are more stringent than the corresponding requirements under the Convention or that other existing international agreement.

Artikel 5

Principer och synsätt

När parterna vidtar åtgärder för att genomföra detta protokoll skall parterna särskilt styras av följande principer och synsätt:

a) Försiktighetsprincipen, i kraft av vilken åtgärder för att förebygga, kontrollera eller minska vattenrelaterade sjukdomar inte får skjutas upp på den grunden att vetenskaplig forskning inte helt har bevisat ett orsakssamband mellan den faktor som åtgärden riktar sig mot, å ena sidan, och den faktorns potentiella bidrag till förekomsten av vattenrelaterade sjukdomar och/eller gränsöverskridande inverkan, å andra sidan.

b) Principen att förorenaren betalar, enligt vilken kostnader för förhindrande, kontroll och minskning av föroreningar skall bäras av förorenaren.

c) Enligt Förenta nationernas stadga och folkrättens principer har stater en suverän rätt att utnyttja sina egna resurser i enlighet med statens miljö- och utvecklingspolitik. Stater skall även ansvara för att verksamhet inom deras jurisdiktion eller kontroll inte orsakar skador på miljön i andra stater eller på områden som faller utanför deras nationella jurisdiktion.

d) Vattenresurser skall vårdas så att den nuvarande generationens behov täcks utan att detta äventyrar kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

e) Förebyggande åtgärder bör vidtas för att epidemier eller tillbud med vattenrelaterade sjukdomar skall kunna undvikas och för att skydda vattenresurser som används såsom källa för dricksvatten, då sådana åtgärder är effektivare för att undgå skador och dessutom mera kostnadseffektiva än avhjälpan åtgärder.

f) Vattenvårdande åtgärder bör vidtas på lägsta lämpliga administrativa nivå.

g) Vatten har sociala, ekonomiska och miljömässiga värden och bör därför vårdas så att den mest godtagbara och hållbara

Article 5

Principles and approaches

In taking measures to implement this Protocol, the Parties shall be guided in particular by the following principles and approaches:

(a) The precautionary principle, by virtue of which action to prevent, control or reduce water-related disease shall not be postponed on the ground that scientific research has not fully proved a causal link between the factor at which such action is aimed, on the one hand, and the potential contribution of that factor to the prevalence of water-related disease and/or transboundary impacts, on the other hand;

(b) The polluter-pays principle, by virtue of which costs of pollution prevention, control and reduction shall be borne by the polluter;

(c) States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental and developmental policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction;

(d) Water resources shall be managed so that the needs of the present generation are met without compromising the ability of future generations to meet their own needs;

(e) Preventive action should be taken to avoid outbreaks and incidents of water-related disease and to protect water resources used as sources of drinking water because such action addresses the harm more efficiently and can be more cost-effective than remedial action;

(f) Action to manage water resources should be taken at the lowest appropriate administrative level;

(g) Water has social, economic and environmental values and should therefore be managed so as to realize the most acceptable

kombinationen av dessa värden uppnås.

h) En effektiv användning av vatten bör främjas via ekonomiska instrument och upplysning.

i) Tillgång till information och allmänhetens deltagande i beslutsprocesser avseende vatten och hälsa behövs, bland annat, för att förbättra beslutens kvalitet och genomförande, för att medvetandegöra allmänheten om dessa frågor, för att ge allmänheten möjligheten att ge uttryck för sin oro och för att göra det möjligt för offentliga organ att beakta denna oro i tillbörlig utsträckning. Sådan tillgång och sådant deltagande bör kompletteras med lämplig tillgång till rättslig och administrativ prövning av beslut.

j) Vattenresurser bör i största möjliga utsträckning vårdas på ett integrerat sätt på basis av flodområden i syfte att förena social och ekonomisk utveckling med skyddet av naturliga ekosystem och hänföra vattenvård till reglerande åtgärder som avser andra miljöer. Ett sådant integrerat synsätt bör tillämpas för hela flodområdet, oavsett om det är gränsöverskridande eller inte, inbegripet därmed förbundna kustvatten, hela grundvattenbildningen eller berörda delar av ett sådant flodområde eller en sådan grundvattenbildning.

k) Särskild hänsyn bör tas till skydd av människor som är särskilt känsliga för vattenrelaterade sjukdomar.

l) Rättvis tillgång till vatten både i kvantitets- och kvalitetshänseende bör tillhandahållas hela befolkningen, särskilt dem som är missgynnade eller socialt utstötta.

m) Såsom ett motstycke till sina rättigheter till och anspråk på vatten enligt privat och offentlig rätt bör fysiska och juridiska personer och institutioner, oavsett om de tillhör den offentliga eller privata sektorn, bidra till skyddet av vattenmiljön och bevarandet av vattenresurserna.

n) Vid genomförandet av detta protokoll skall tillbörlig vikt fästas vid lokala problem, behov och kunskaper.

and sustainable combination of those values;

(h) Efficient use of water should be promoted through economic instruments and awareness-building;

(i) Access to information and public participation in decision-making concerning water and health are needed, inter alia, in order to enhance the quality and the implementation of the decisions, to build public awareness of issues, to give the public the opportunity to express its concerns and to enable public authorities to take due account of such concerns. Such access and participation should be supplemented by appropriate access to judicial and administrative review of relevant decisions;

(j) Water resources should, as far as possible, be managed in an integrated manner on the basis of catchment areas, with the aims of linking social and economic development to the protection of natural ecosystems and of relating water-resource management to regulatory measures concerning other environmental mediums. Such an integrated approach should apply across the whole of a catchment area, whether transboundary or not, including its associated coastal waters, the whole of a groundwater aquifer or the relevant parts of such a catchment area or groundwater aquifer;

(k) Special consideration should be given to the protection of people who are particularly vulnerable to water-related disease;

(l) Equitable access to water, adequate in terms both of quantity and of quality, should be provided for all members of the population, especially those who suffer a disadvantage or social exclusion;

(m) As a counterpart to their rights and entitlements to water under private law and public law, natural and legal persons and institutions, whether in the public sector or the private sector, should contribute to the protection of the water environment and the conservation of water resources; and

(n) In implementing this Protocol, due account should be given to local problems, needs and knowledge.

Artikel 6

Mål och beräknade tidpunkter för målens uppnående

1. För att uppnå målet med detta protokoll skall parterna sträva efter

a) tillgång till dricksvatten för alla, och
b) tillhandahållande av hygienisering för alla inom ramen för ett integrerat vatten-vårdssystem som syftar till hållbar användning av vattenresurser, omgivande vattenkvalitet som inte utsätter människors hälsa för fara och skydd av vattenekosystem.

2. I dessa syften skall var och en av parterna uppställa och offentliggöra nationella och/eller lokala mål för standarder och prestationsnivåer som behöver uppnås eller upprätthållas för en hög skyddsnivå gentemot vattenrelaterade sjukdomar. Dessa mål skall revideras kontinuerligt. Vid utförandet av allt detta skall inom en öppen och tydlig ram lämpliga praktiska och/eller andra förberedelser göras för allmänhetens deltagande och detta skall ske på så vis att tillbörlig vikt läggs vid resultatet av allmänhetens deltagande. Förutom i de fall då nationella eller lokala omständigheter gör dem irrelevanta för förebyggandet, kontrollen och minskningen av vattenrelaterade sjukdomar skall målen omfatta bland annat följande:

a) Kvaliteten av tillhandahållet dricksvatten, med beaktande av Världshälsoorganisationens riktlinjer för dricksvattenkvalitet.

b) Minskning av skalan av epidemier av och tillbud med vattenrelaterade sjukdomar.

c) Förbättring av gemensamma system och andra sätt för tillhandahållande av dricksvatten till territoriella områden eller befolkningsmängder som skall betjänas.

d) Förbättring av gemensamma system och andra sätt för hygienisering i territoriella områden eller för befolkningsmängder som skall betjänas.

e) Prestationsnivåer som skall uppnås för sådana gemensamma system och andra sätt för tillhandahållande av vatten respektive

Article 6

Targets and target dates

1. In order to achieve the objective of this Protocol, the Parties shall pursue the aims of:

(a) Access to drinking water for everyone;
(b) Provision of sanitation for everyone within a framework of integrated water-management systems aimed at sustainable use of water resources, ambient water quality which does not endanger human health, and protection of water ecosystems.

2. For these purposes, the Parties shall each establish and publish national and/or local targets for the standards and levels of performance that need to be achieved or maintained for a high level of protection against water-related disease. These targets shall be periodically revised. In doing all this, they shall make appropriate practical and/or other provisions for public participation, within a transparent and fair framework, and shall ensure that due account is taken of the outcome of the public participation. Except where national or local circumstances make them irrelevant for preventing, controlling and reducing water-related disease, the targets shall cover, inter alia:

(a) The quality of the drinking water supplied, taking into account the Guidelines for drinking-water quality of the World Health Organization;

(b) The reduction of the scale of outbreaks and incidents of water-related disease;

(c) The area of territory, or the population sizes or proportions, which should be served by collective systems for the supply of drinking water or where the supply of drinking water by other means should be improved;

(d) The area of territory, or the population sizes or proportions, which should be served by collective systems of sanitation or where sanitation by other means should be improved;

(e) The levels of performance to be achieved by such collective systems and by such other means of water supply and sani-

hygienisering.

f) Tillämpning av allmänt vedertagna metoder för tillhandahållande av vatten och hygienisering, inbegripet skydd av vatten som är en källa för dricksvatten.

g) Förekomst av utsläpp av

i) orenat avloppsvatten, och

ii) orenade regnvattenöversvämningar från uppsamlingssystem för avloppsvatten avseende vatten som omfattas av detta protokoll.

h) Kvaliteten av utsläpp av avloppsvatten från behandlingsanläggningar till vatten som faller inom detta protokolls tillämpningsområde.

i) Utsläpp och återanvändning av avloppsslam från gemensamma hygieniseringssystem eller andra hygieniseringsanläggningar och kvaliteten på avloppsvatten som används för bevattning. Härvid skall Världshälsoorganisationens riktlinjer och riktlinjerna i Förenta nationernas miljöprogram avseende en säker användning av avloppsvatten och exkret från jordbruk och vattenbruk beaktas.

j) Kvaliteten hos vatten som används såsom källa för dricksvatten och som vanligen används till badvatten, vattenbruk eller produktion och fångst av skaldjur.

k) Tillämpning av allmänt vedertagna metoder för vården av inneslutna vatten som vanligen är tillgängliga för badande.

l) Fastställande och åtgärdande av särskilt förorenade områden som har skadlig inverkan på vatten som omfattas av detta protokoll eller som sannolikt kommer att omfattas av detsamma och som därmed hotar att ge upphov till vattenrelaterade sjukdomar.

m) Effektiviteten hos systemen för vård, utveckling, skydd och användning av vattenresurser, inbegripet tillämpningen av allmänt vedertagna metoder för kontrollen av föroreningar från alla sorters olika källor.

n) Frekvensen av offentliggörandet av information om kvaliteten hos det dricksvatten som tillhandahålls och av annat vatten som berörs av målen i denna punkt i intervallen mellan offentliggörandet av information enligt artikel 7.2.

3. Inom två år från att ha blivit part skall

tation respektively;

(f) The application of recognized good practice to the management of water supply and sanitation, including the protection of waters used as sources for drinking water;

(g) The occurrence of discharges of:

(i) Untreated waste water; and

(ii) Untreated storm water overflows from waste-water collection systems to waters within the scope of this Protocol;

(h) The quality of discharges of waste water from waste-water treatment installations to waters within the scope of this Protocol;

(i) The disposal or reuse of sewage sludge from collective systems of sanitation or other sanitation installations and the quality of waste water used for irrigation purposes, taking into account the Guidelines for the safe use of waste water and excreta in agriculture and aquaculture of the World Health Organization and the United Nations Environment Programme;

(j) The quality of waters which are used as sources for drinking water, which are generally used for bathing or which are used for aquaculture or for the production or harvesting of shellfish;

(k) The application of recognized good practice to the management of enclosed waters generally available for bathing;

(l) The identification and remediation of particularly contaminated sites which adversely affect waters within the scope of this Protocol or are likely to do so and which thus threaten to give rise to water-related disease;

(m) The effectiveness of systems for the management, development, protection and use of water resources, including the application of recognized good practice to the control of pollution from sources of all kinds;

(n) The frequency of the publication of information on the quality of the drinking water supplied and of other waters relevant to the targets in this paragraph in the intervals between the publication of information under article 7, paragraph 2.

3. Within two years of becoming a Party,

parten fastställa och offentliggöra de mål som anges i punkt 2 i denna artikel och datum för när dessa mål skall ha uppnåtts.

4. I de fall ett långdraget genomförandeförfarande kan förväntas innan målet uppnås skall mellanliggande och gradvisa mål uppställas.

5. För att främja uppnåendet av de mål som avses i punkt 2 i denna artikel skall vardera parten göra följande:

(a) Inrätta nationella och lokala ordningar för samordning mellan deras respektive behöriga myndigheter.

(b) Utarbeta planer för vattenvård i gränsöverskridande, nationella och/eller lokala sammanhang, företrädesvis på grundval av fångstområden och grundvattenbildningar. Detta skall ske inom en öppen och tydlig ram och lämpliga praktiska och/eller andra förberedelser skall göras för allmänhetens deltagande på så vis att tillbörlig vikt läggs vid resultatet av allmänhetens deltagande. Sådana planer kan föras in i andra planer, program och handlingar som upprättas för andra ändamål under förutsättning att de gör det möjligt för allmänheten att klart se förslagen för uppnående av de mål som avses i denna artikel och respektive slutdatum för dessa mål.

(c) Inrätta och upprätthålla ett rättsligt och institutionellt ramverk för övervakning och upprätthållande av standarder för dricksvattnets kvalitet.

(d) Inrätta och upprätthålla åtgärder, inbegripet rättsliga och institutionella sådana där så är lämpligt, för övervakning, främjande av utförandet och, om nödvändigt, upprätthållande av övriga standarder och utförandenivåer för vilka mål (som avses i punkt 2 i denna artikel) har fastställts.

Artikel 7

Granskning och bedömning av framsteg

1. Parterna skall samla in och utvärdera uppgifter om

(a) sina framsteg i riktning mot att uppnå de mål som anges i artikel 6.2, och

each Party shall establish and publish targets referred to in paragraph 2 of this article, and target dates for achieving them.

4. Where a long process of implementation is foreseen for the achievement of a target, intermediate or phased targets shall be set.

5. In order to promote the achievement of the targets referred to in paragraph 2 of this article, the Parties shall each:

(a) Establish national or local arrangements for coordination between their competent authorities;

(b) Develop water-management plans in transboundary, national and/or local contexts, preferably on the basis of catchment areas or groundwater aquifers. In doing so, they shall make appropriate practical and/or other provisions for public participation, within a transparent and fair framework, and shall ensure that due account is taken of the outcome of the public participation. Such plans may be incorporated in other relevant plans, programmes or documents which are being drawn up for other purposes, provided that they enable the public to see clearly the proposals for achieving the targets referred to in this article and the respective target dates;

(c) Establish and maintain a legal and institutional framework for monitoring and enforcing standards for the quality of drinking water;

(d) Establish and maintain arrangements, including, where appropriate, legal and institutional arrangements, for monitoring, promoting the achievement of and, where necessary, enforcing the other standards and levels of performance for which targets referred to in paragraph 2 of this article are set.

Article 7

Review and assessment of progress

1. The Parties shall each collect and evaluate data on:

(a) Their progress towards the achievement of the targets referred to in article 6, paragraph 2;

(b) indikatorer som är utformade för att visa i vilken utsträckning framstegen har bidragit till att förebygga, kontrollera och minska vattenrelaterade sjukdomar.

2. Parterna skall regelbundet offentliggöra resultatet av denna insamling och utvärdering av uppgifter. Regelbundenheten av detta offentliggörande skall fastställas vid konventionsparternas möte.

3. Parterna skall se till att resultatet av de vatten- och utsläppsprover som utförts i syfte att samla in uppgifter är tillgängliga för allmänheten.

4. På grundval av denna insamling och utvärdering av uppgifter skall var och en av parterna regelbundet granska de framsteg som gjorts i uppnåendet av de mål som anges i artikel 6.2 och offentliggöra en bedömning av dessa framsteg. Regelbundenheten av sådana granskningar skall fastställas vid konventionsparternas möte. Utan att det påverkar möjligheten till oftare förekommande granskningar i enlighet med artikel 6.2, skall granskningar enligt denna punkt inbegripa en granskning av de mål som anges i artikel 6.2. Detta skall ske för att förbättra målen mot bakgrund av vetenskaplig och teknisk kunskap.

5. Parterna skall för spridning till övriga parter inge en kortfattad rapport om de uppgifter som samlats in och utvärderats samt en bedömning av de framsteg som gjorts till det sekretariat som anges i artikel 17. Sådana rapporter skall göras i enlighet med de riktlinjer som dras upp vid konventionsparternas möte. Dessa riktlinjer skall medföra att parterna för detta ändamål kan använda rapporter som innehåller intressant information som tagits fram för andra internationella fora.

6. Vid parternas möte skall framstegen avseende protokollets genomförande utvärderas på grundval av sådana kortfattade rapporter.

Artikel 8

Reaktionssystem

1. Parterna skall på lämpligt sätt se till att följande sker:

(b) Indicators that are designed to show how far that progress has contributed towards preventing, controlling or reducing water-related disease.

2. The Parties shall each publish periodically the results of this collection and evaluation of data. The frequency of such publication shall be established by the Meeting of the Parties.

3. The Parties shall each ensure that the results of water and effluent sampling carried out for the purpose of this collection of data are available to the public.

4. On the basis of this collection and evaluation of data, each Party shall review periodically the progress made in achieving the targets referred to in article 6, paragraph 2, and publish an assessment of that progress. The frequency of such reviews shall be established by the Meeting of the Parties. Without prejudice to the possibility of more frequent reviews under article 6, paragraph 2, reviews under this paragraph shall include a review of the targets referred to in article 6, paragraph 2, with a view to improving the targets in the light of scientific and technical knowledge.

5. Each Party shall provide to the secretariat referred to in article 17, for circulation to the other Parties, a summary report of the data collected and evaluated and the assessment of the progress achieved. Such reports shall be in accordance with guidelines established by the Meeting of the Parties. These guidelines shall provide that the Parties can use for this purpose reports covering the relevant information produced for other international forums.

6. The Meeting of the Parties shall evaluate progress in implementing this Protocol on the basis of such summary reports.

Article 8

Response systems

1. The Parties shall each, as appropriate, ensure that:

(a) Att vittomspännande nationell och/eller lokal kontroll och system för tidig varning införs, förbättras och upprätthålls i följande syften:

(i) Att fastställa epidemier av eller tillbud med vattenrelaterade sjukdomar eller allvarlig fara för sådana epidemier eller tillbud, inbegripet de som orsakats av tillbud med förorenat vatten och extrema väderförhållanden.

(ii) Att snabbt och tydligt meddela de berörda offentliga organen om sådana epidemier, tillbud eller faror.

(iii) Att i händelse av att vattenrelaterad sjukdom utgör en överhängande fara för folkhälsan, sprida den information som ett offentligt organ har och som kan hjälpa allmänheten att förhindra eller minska skadan till dem som kan tänkas vara berörda.

(iv) Att ge rekommendationer till berörda offentliga organ och i lämplig utsträckning till allmänheten om förebyggande och avhjälpande åtgärder.

(b) Att vittomspännande nationella och lokala beredskapsplaner för sådana epidemier, tillbud och faror förbereds i tid på lämpligt sätt.

(c) Att berörda offentliga organ har den nödvändiga kapaciteten för att reagera mot sådana epidemier, tillbud och faror i enlighet med beredskapsplanen.

2. Att system för kontroll och tidig varning, beredskapsplaner och reaktionsmöjligheter i samband med vattenrelaterade sjukdomar kan kombineras med sådana som avser andra angelägenheter.

3. Inom tre år från att ha blivit part skall parten ha infört de system för övervakning och tidig varning, beredskapsplaner och reaktionssystem som anges i punkt 1 i denna artikel.

Artikel 9

Allmänhetens medvetenhet, utbildning, fortbildning, forskning, utveckling och information

1. Parterna skall vidta åtgärder för att göra medvetenheten starkare inom alla offentliga sektorer om följande:

(a) Comprehensive national and/or local surveillance and early-warning systems are established, improved or maintained which will:

(i) Identify outbreaks or incidents of water-related disease or significant threats of such outbreaks or incidents, including those resulting from water-pollution incidents or extreme weather events;

(ii) Give prompt and clear notification to the relevant public authorities about such outbreaks, incidents or threats;

(iii) In the event of any imminent threat to public health from water-related disease, disseminate to members of the public who may be affected all information that is held by a public authority and that could help the public to prevent or mitigate harm;

(iv) Make recommendations to the relevant public authorities and, where appropriate, to the public about preventive and remedial actions;

(b) Comprehensive national and local contingency plans for responses to such outbreaks, incidents and risks are properly prepared in due time;

(c) The relevant public authorities have the necessary capacity to respond to such outbreaks, incidents or risks in accordance with the relevant contingency plan.

2. Surveillance and early-warning systems, contingency plans and response capacities in relation to water-related disease may be combined with those in relation to other matters.

3. Within three years of becoming a Party, each Party shall have established the surveillance and early-warning systems, contingency plans and response capacities referred to in paragraph 1 of this article.

Article 9

Public awareness, education, training, research and development and information

1. The Parties shall take steps designed to enhance the awareness of all sectors of the public regarding:

(a) Vikten av och förhållandet mellan vattenvård och folkhälsa.

(b) Rättigheter till och anspråk på vatten och motsvarande åtaganden enligt privat och offentlig rätt för juridiska och fysiska personer samt institutioner, oavsett om det rör den privata eller offentliga sektorn, såväl som moraliska förpliktelser att bidra till skyddet av vattenmiljön och bevarandet av vattenresurser.

2. Parterna skall främja

(a) förståelsen av folkhälsoaspekterna av arbetet med vattenvård, tillhandahållande av vatten och hygienisering hos de som ansvarar för detta arbete, och

(b) förståelsen av de grundläggande principerna för vattenvård, tillhandahållande av vatten och hygienisering hos de som ansvarar för folkhälsan.

3. Parterna skall uppmuntra utbildning och fortbildning av fackmässig och teknisk personal som behövs för vattenvård och för att driva system för tillhandahållande av vatten och hygienisering samt att uppmuntra underhållande och förbättrande av personalens kunskaper och skicklighet. Denna utbildning och fortbildning skall inbegripa berörda folkhälsoaspekter.

4. Parterna skall främja

(a) forskning i och utveckling av kostnadseffektiva medel och tekniker för förebyggande, kontroll och minskning av vattenrelaterade sjukdomar.

(b) Utveckling av integrerade informationssystem för hantering av uppgifter om långsiktiga trender, nuvarande frågeställningar och tidigare problem och lyckade lösningar på dessa inom områdena vatten och hälsa, samt tillhandahållande av sådana information till de behöriga myndigheterna.

Artikel 10

Information till allmänheten

1. Såsom ett komplement till kraven i detta protokoll om att offentliggöra särskild information eller särskilda handlingar kommer att parterna inom ramen för sin lagstiftning skall göra sådan information som inne-

(a) The importance of, and the relationship between, water management and public health;

(b) The rights and entitlements to water and corresponding obligations under private and public law of natural and legal persons and institutions, whether in the public sector or the private sector, as well as their moral obligations to contribute to the protection of the water environment and the conservation of water resources.

2. The Parties shall promote:

(a) Understanding of the public-health aspects of their work by those responsible for water management, water supply and sanitation; and

(b) Understanding of the basic principles of water management, water supply and sanitation by those responsible for public health.

3. The Parties shall encourage the education and training of the professional and technical staff who are needed for managing water resources and for operating systems of water supply and sanitation, and encourage the updating and improvement of their knowledge and skills. This education and training shall include relevant aspects of public health.

4. The Parties shall encourage:

(a) Research into, and development of, cost-effective means and techniques for the prevention, control and reduction of water-related disease;

(b) Development of integrated information systems to handle information about long-term trends, current concerns and past problems and successful solutions to them in the field of water and health, and provision of such information to competent authorities.

Article 10

Public information

1. As a complement to the requirements of this Protocol for Parties to publish specific information or documents, each Party shall take steps within the framework of its legislation to make available to the public such

has av offentliga organ tillgänglig för allmänheten om den rimligen behövs för att upplysa den allmänna diskussionen om följande:

(a) Fastställande av mål och tidpunkt för uppnåendet av dessa mål samt utarbetande av planer för vattenvård i enlighet med artikel 6.

(b) Införande, förbättring och bibehållande av system för kontroll och tidig varning samt beredskapsplaner i enlighet med artikel 8.

(c) Främjande av allmänhetens medvetenhet, utbildning, fortbildning, forskning, utveckling och information i enlighet med artikel 9.

2. Parterna skall se till att offentliga organ, som gensvar på en förfrågan om annan information som berör genomförandet av detta protokoll, gör sådan information tillgänglig för allmänheten inom en rimlig tid och inom ramen för nationell lagstiftning.

3. Parterna skall se till att den information som avses i artikel 7.4 och punkt 1 i denna artikel görs tillgänglig för allmänheten insyn utan kostnad vid rimliga tidpunkter. Parterna skall även tillhandahålla allmänheten rimliga möjligheter att till en rimlig kostnad erhålla kopior av sådan information.

4. Bestämmelserna i detta protokoll kan inte tvinga ett offentligt organ att offentliggöra information eller göra information tillgänglig för allmänheten under följande omständigheter:

(a) Det offentliga organet innehar inte informationen.

(b) Begäran om information är uppenbart orimlig eller för allmänt formulerad.

(c) Informationen avser material som ännu inte är fullfärdigat eller som avser de offentliga organens interna angelägenheter och ett undantag stipuleras i nationell lagstiftning eller framgår av sedvana. Hänsyn skall tas till om allmänintresset är betjänt av att informationen lämnas ut.

5. Bestämmelserna i detta protokoll kan inte tvinga ett offentligt organ att offentlig-

information as is held by public authorities and is reasonably needed to inform public discussion of:

(a) The establishment of targets and of target dates for their achievement and the development of water-management plans in accordance with article 6;

(b) The establishment, improvement or maintenance of surveillance and early-warning systems and contingency plans in accordance with article 8;

(c) The promotion of public awareness, education, training, research, development and information in accordance with article 9.

2. Each Party shall ensure that public authorities, in response to a request for other information relevant to the implementation of this Protocol, make such information available within a reasonable time to the public, within the framework of national legislation.

3. The Parties shall ensure that information referred to in article 7, paragraph 4, and paragraph 1 of this article shall be available to the public at all reasonable times for inspection free of charge, and shall provide members of the public with reasonable facilities for obtaining from the Parties, on payment of reasonable charges, copies of such information.

4. Nothing in this Protocol shall require a public authority to publish information or make information available to the public if:

(a) The public authority does not hold the information;

(b) The request for the information is manifestly unreasonable or formulated in too general a manner; or

(c) The information concerns material in the course of completion or concerns internal communications of public authorities where such an exemption is provided for in national law or customary practice, taking into account the public interest served by disclosure.

5. Nothing in this Protocol shall require a public authority to publish information or

göra information eller göra information tillgänglig för allmänheten, om röjande av informationen skulle ha en skadlig inverkan på

(a) den konfidentiella karaktären av de offentliga organens förfaranden i de fall sekretess krävs enligt nationell rätt,

(b) yttre förbindelser, nationellt försvar eller allmän säkerhet,

(c) rättvisans gång, en persons möjlighet att få en rättvis och opartisk prövning eller ett offentligt organs möjlighet att leda en utredning av brottslig eller disciplinär natur,

(d) sekretessen för kommersiell och industriell information i de fall då sådan sekretess är skyddad enligt lag till skydd för ett legitimt ekonomiskt intresse; inom ramen härför skall information om utsläpp som berör miljöskyddet lämnas ut.

(e) immateriella rättigheter,

(f) sekretessen för personuppgifter och/eller filer som avser en fysisk person i de fall då denna person inte har gett sitt medgivande till att uppgifterna blir tillgängliga för allmänheten och under förutsättning att sekretess stipuleras i den nationella lagstiftningen,

(g) tredje mans intressen i de fall då denna har tillhandahållit information som har begärts in utan att tredje man är juridiskt förpliktad till detta eller skulle kunna göras till föremål för en sådan förpliktelse, om tredje man inte lämnar sitt samtycke till att materialet avslöjas, eller

(h) den miljö som informationen avser, såsom till exempel sällsynta arters häckningsplatser.

Dessa sekretessgrunder skall tolkas restriktivt med beaktande av det allmänna intresse som är betjänt av röjande av sekretessen och av om upplysningarna avser utsläpp i naturen.

Artikel 11

Internationellt samarbete

Parterna skall samarbeta och, då detta är lämpligt, hjälpa varandra

make information available to the public if disclosure of the information would adversely affect:

(a) The confidentiality of the proceedings of public authorities, where such confidentiality is provided for under national law;

(b) International relations, national defence or public security;

(c) The course of justice, the ability of a person to receive a fair trial or the ability of a public authority to conduct an enquiry of a criminal or disciplinary nature;

(d) The confidentiality of commercial or industrial information, where such confidentiality is protected by law in order to protect a legitimate economic interest. Within this framework, information on emissions and discharges which are relevant for the protection of the environment shall be disclosed;

(e) Intellectual property rights;

(f) The confidentiality of personal data and/or files relating to a natural person where that person has not consented to the disclosure of the information to the public, where such confidentiality is provided for in national law;

(g) The interests of a third party which has supplied the information requested without that party being under, or being capable of being put under, a legal obligation to do so, and where that party does not consent to the release of the material; or

(h) The environment to which the information relates, such as the breeding sites of rare species.

These grounds for not disclosing information shall be interpreted in a restrictive way, taking into account the public interest served by disclosure and taking into account whether the information relates to emissions and discharges into the environment.

Article 11

International cooperation

The Parties shall cooperate and, as appropriate, assist each other:

(a) i internationella åtgärder till stöd för målen i detta protokoll, och

(b) på begäran, vid genomförandet av nationella och lokala planer i enlighet med detta protokoll.

(a) In international actions in support of the objectives of this Protocol;

(b) On request, in implementing national and local plans in pursuance of this Protocol.

Artikel 12

Gemensamma och samordnade internationella åtgärder

I enlighet med artikel 11 a skall parterna främja samarbete avseende internationella åtgärder som gäller följande:

(a) Utarbetande av gemensamt överenskomna mål i de frågor som anges i artikel 6.2.

(b) Utarbetande av indikatorer för de i artikel 7.1 b angivna ändamålen i syfte att visa i vilken utsträckning åtgärderna avseende vattenrelaterade sjukdomar har varit framgångsrika för förebyggande, kontroll och minskning av sådana sjukdomar.

(c) Införandet av gemensamma eller samordnade system för kontroll och tidig varning, beredskapsplaner och reaktionssystem som en del av, eller som ett komplement till, nationella system som upprätthålls i enlighet med artikel 8. Syftet är att åtgärder skall vidtas för hantering av epidemier av eller tillbud med vattenrelaterade sjukdomar eller allvarlig fara för sådana epidemier eller tillbud, särskilt sådana som orsakats av tillbud med förorenat vatten och extrema väderförhållanden.

(d) Ömsesidig hjälp vid åtgärder i samband med epidemier av eller tillbud med vattenrelaterade sjukdomar eller allvarlig fara för sådana epidemier eller tillbud, särskilt sådana som orsakats av tillbud med förorenat vatten eller extrema väderförhållanden.

(e) Utveckling av integrerade informationssystem och databaser, informationsutbyte och gemensamt utbyte av tekniskt och juridiskt kunskande och erfarenhet.

(f) Ett snabbt och tydligt meddelande från en parts behöriga myndigheter till en annan parts motsvarande myndigheter som kan vara berörda av sådana epidemier, tillbud eller faror om

Article 12

Joint and coordinated international action

In pursuance of article 11, subparagraph (a), the Parties shall promote cooperation in international action relating to:

(a) The development of commonly agreed targets for matters referred to in article 6, paragraph 2;

(b) The development of indicators for the purposes of article 7, paragraph 1 (b), to show how far action on water-related disease has been successful in preventing, controlling and reducing such disease;

(c) The establishment of joint or coordinated systems for surveillance and early-warning systems, contingency plans and response capacities as part of, or to complement, the national systems maintained in accordance with article 8 for the purpose of responding to outbreaks and incidents of water-related disease and significant threats of such outbreaks and incidents, especially from water-pollution incidents or extreme weather events;

(d) Mutual assistance in responding to outbreaks and incidents of water-related disease and significant threats of such outbreaks and incidents, especially from water-pollution incidents or extreme weather events;

(e) The development of integrated information systems and databases, exchange of information and sharing of technical and legal knowledge and experience;

(f) The prompt and clear notification by the competent authorities of one Party to the corresponding authorities of other Parties which may be affected of:

(i) epidemier och tillbud avseende vattenrelaterade sjukdomar, och

(ii) allvarliga faror för sådana epidemier och tillbud har konstaterats.

(g) Informationsutbyte medelst effektiv spridning till allmänheten av information om vattenrelaterade sjukdomar.

Artikel 13

Samarbete avseende gränsöverskridande vatten

1. I de fall några av parterna gränsar till samma gränsöverskridande vattendrag skall de, som ett komplement till sina andra skyldigheter enligt artiklarna 11 och 12, samarbeta och, om så är lämpligt, hjälpa varandra i arbetet med att förebygga, kontrollera och minska vattenrelaterade sjukdomars gränsöverskridande inverkan. De skall bland annat göra följande:

(a) Utbyta information och dela kunskaper med varandra om gränsöverskridande vatten och de problem och risker som dessa medför i och med att de andra parterna gränsar till samma vatten.

(b) Sträva efter att tillsammans med de övriga parter som gränsar till samma gränsöverskridande vatten införa gemensamma eller samordnade planer för vattenvård i enlighet med artikel 6.5 b, system för kontroll och tidig varning och beredskapsplaner i enlighet med artikel 8.1 för att kunna reagera på epidemier av eller tillbud med vattenrelaterade sjukdomar eller allvarlig fara för sådana epidemier eller tillbud, särskilt sådana som orsakats av tillbud med förorenat vatten och extrema väderförhållanden.

(c) Anpassa sina avtal och andra åtgärder avseende gränsöverskridande vatten på grundval av likställdhet och ömsesidighet i syfte att avlägsna alla motsägelser i förhållande till de grundläggande principerna i detta protokoll och för att definiera sina relationer till och sitt uppförande gentemot varandra vad gäller målen med detta protokoll.

(d) Samråda med varandra, om någon av parterna begär detta, om betydelsen av skad-

(i) Outbreaks and incidents of water-related disease, and

(ii) Significant threats of such outbreaks and incidents

which have been identified;

(g) The exchange of information on effective means of disseminating to the public information about water-related disease.

Article 13

Cooperation in relation to transboundary waters

1. Where any Parties border the same transboundary waters, as a complement to their other obligations under articles 11 and 12, they shall cooperate and, as appropriate, assist each other to prevent, control and reduce transboundary effects of water-related disease. In particular, they shall:

(a) Exchange information and share knowledge about the transboundary waters and the problems and risks which they present with the other Parties bordering the same waters;

(b) Endeavour to establish with the other Parties bordering the same transboundary waters joint or coordinated water-management plans in accordance with article 6, paragraph 5 (b), and surveillance and early-warning systems and contingency plans in accordance with article 8, paragraph 1, for the purpose of responding to outbreaks and incidents of water-related disease and significant threats of such outbreaks and incidents, especially from water-pollution incidents or extreme weather events;

(c) On the basis of equality and reciprocity, adapt their agreements and other arrangements regarding their transboundary waters in order to eliminate any contradictions with the basic principles of this Protocol and to define their mutual relations and conduct regarding the aims of this Protocol;

(d) Consult each other, at the request of any one of them, on the significance of any

lig inverkan på människors hälsa som kan utgöras av en vattenrelaterad sjukdom.

2. I de fall då de berörda parterna är konventionsparter skall samarbete och hjälp vad gäller gränsöverskridande inverkan av vattenrealterad sjukdom ske i enlighet med konventionen.

Artikel 14

Internationellt stöd till nationella åtgärder

När parterna samarbetar och hjälper varandra i genomförandet av nationella och lokala planer i enlighet med artikel 11 b, skall parterna bland annat överväga hur de bäst kan hjälpa till att främja följande:

(a) Utarbetande av planer för vattenvård i gränsöverskridande, nationella och/eller lokala sammanhang och system för förbättring av tillhandahållande av vatten och hygienisering.

(b) Förbättring av projektutformning, särskilt för infrastrukturprojekt, i enlighet med sådana planer och system för att underlätta tillgången till finansieringskällor.

(c) Effektivt genomförande av sådana projekt.

(d) Införande av system för kontroll och tidig varning, beredskapsplaner och reaktion i samband med vattenrelaterade sjukdomar.

(e) Utarbetande av lagstiftning till stöd för genomförandet av detta protokoll.

(f) Utbildning och fortbildning av nyckelpersonal med fackkunskaper och teknisk personal.

(g) Forskning i och utarbetande av kostnadseffektiva medel och tekniska lösningar för förebyggande, kontroll och minskning av vattenrelaterade sjukdomar.

(h) Drift av effektiva nät för övervakning och bedömning av tillhandahållandet och kvaliteten av vattenrelaterade tjänster samt utveckling av integrerade informationssystem och databaser.

(i) Uppnående av kvalitetssäkring för övervakningsverksamheten, inbegripet provningsjämförelse.

adverse effect on human health which may constitute a water-related disease.

2. Where the Parties concerned are Parties to the Convention, the cooperation and assistance in respect of any transboundary effects of water-related disease which are transboundary impacts shall take place in accordance with the provisions of the Convention.

Article 14

Internationala support for national action

When cooperating and assisting each other in the implementation of national and local plans in pursuance of article 11, subparagraph (b), the Parties shall, in particular, consider how they can best help to promote:

(a) Preparation of water-management plans in transboundary, national and/or local contexts and of schemes for improving water supply and sanitation;

(b) Improved formulation of projects, especially infrastructure projects, in pursuance of such plans and schemes, in order to facilitate access to sources of finance;

(c) Effective execution of such projects;

(d) Establishment of systems for surveillance and early-warning systems, contingency plans and response capacities in relation to water-related disease;

(e) Preparation of legislation needed to support the implementation of this Protocol;

(f) Education and training of key professional and technical staff;

(g) Research into, and development of, cost-effective means and techniques for preventing, controlling and reducing water-related disease;

(h) Operation of effective networks to monitor and assess the provision and quality of water-related services, and development of integrated information systems and databases;

(i) Achievement of quality assurance for monitoring activities, including inter-laboratory comparability.

Artikel 15

Granskning av överstämme med protokollet

Parterna skall granska överensstämmelsen med bestämmelserna i protokollet på grundval av de granskningar och bedömningar som anges i artikel 7. Multilaterala åtgärder av icke-konfronterande, icke-juridisk och samrådande natur för granskning av överensstämmelsen skall beslutas av parterna vid deras första möte. Dessa åtgärder skall ge utrymme för ett lämpligt deltagande från allmänhetens sida.

Artikel 16

Möten mellan parterna

1. Parterna skall sammankallas till ett första möte senast arton (18) månader efter dagen för detta protokolls ikraftträdande. Därefter skall ordinarie möten hållas med regelbundna mellanrum, dock åtminstone vart tredje år, med undantag för om andra åtgärder är nödvändiga för att uppnå målen i punkt 2 i denna artikel. Parterna skall ha ett extra möte därutöver om de beslutar detta vid ett ordinarie möte eller på skriftlig begäran av en part, under förutsättning att denna begäran, inom sex månader efter det att alla parter underrättats om den, stöds av minst en tredjedel av parterna.

2. I den mån det är möjligt skall ordinarie möten hållas i samband med konventionsparternas möten.

3. Vid sina möten skall parterna fortgående granska genomförandet av detta protokoll och med detta syfte i klart åminne göra följande:

(a) Granska riktlinjerna och metoderna för förebyggande, kontroll och minskning av vattenrelaterade sjukdomar, främja deras sammanfallande samt stärka gränsöverskridande och internationellt samarbete i enlighet med artikel 11-14.

Article 15

Review of compliance

The Parties shall review the compliance of the Parties with the provisions of this Protocol on the basis of the reviews and assessments referred to in article 7. Multilateral arrangements of a non-confrontational, non-judicial and consultative nature for reviewing compliance shall be established by the Parties at their first meeting. These arrangements shall allow for appropriate public involvement.

Article 16

Meeting of the parties

1. The first meeting of the Parties shall be convened no later than eighteen months after the date of the entry into force of this Protocol. Thereafter, ordinary meetings shall be held at regular intervals to be determined by the Parties, but at least every three years, except in so far as other arrangements are necessary to achieve the aims of paragraph 2 of this article. The Parties shall hold an extraordinary meeting if they so decide in the course of an ordinary meeting or at the written request of any Party, provided that, within six months of it being communicated to all Parties, the said request is supported by at least one third of the Parties.

2. Where possible, ordinary meetings of the Parties shall be held in conjunction with the meetings of the Parties to the Convention.

3. At their meetings, the Parties shall keep under continuous review the implementation of this Protocol, and, with this purpose in mind, shall:

(a) Review the policies for and methodological approaches to the prevention, control and reduction of water-related disease, promote their convergence, and strengthen transboundary and international cooperation in accordance with articles 11, 12, 13 and 14;

(b) Utvärdera framstegen i protokollets genomförande på grundval av den information som tillhandahållits av parterna i enlighet med de riktlinjer som fastställdes vid mötet mellan parterna. Sådana riktlinjer skall göra att dubbelarbete i rapporteringen undviks.

(c) Hålla sig informerade om de framsteg som görs i genomförandet av konventionen.

(d) Utbyta information med konventionsparternas möte och överväga möjligheterna för en samlad insats tillsammans med detta möte.

(e) Anlita berörda organ inom FN:s ekonomiska kommission för Europa och WHO:s regionala kommitté för Europa när så är lämpligt.

(f) Fastställa villkoren för andra behöriga internationella statliga och icke-statliga organs deltagande i möten och andra aktiviteter av betydelse för att uppnå de i detta protokoll utsatta målen.

(g) Överväga behovet av ytterligare bestämmelser om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocessen och allmänhetens tillgång till juridisk och administrativ prövning av beslut som faller inom tillämpningsområdet för detta protokoll. Detta skall ske mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts på dessa områden i andra internationella fora.

(h) Fastställa ett arbetsprogram, som inbegriper projekt som skall utföras gemensamt enligt detta protokoll och konventionen, och inrätta organ för genomförande av detta arbetsprogram.

(i) Överväga och anta riktlinjer och rekommendationer för att främja genomförandet av detta protokoll.

(j) Överväga och enhälligt anta arbetsordningen för mötena vid det första av dessa möten. Denna arbetsordning skall främja ett harmoniskt samarbete med konventionsparternas möte.

(k) Överväga och anta förslag till ändringar av detta protokoll.

(l) Överväga och företa ytterligare åtgärder som kan komma att krävas för att uppnå

(b) Evaluate progress in implementing this Protocol on the basis of information provided by the Parties in accordance with guidelines established by the Meeting of the Parties. Such guidelines shall avoid duplication of effort in reporting requirements;

(c) Be kept informed on progress made in the implementation of the Convention;

(d) Exchange information with the Meeting of the Parties to the Convention, and consider the possibilities for joint action with it;

(e) Seek, where appropriate, the services of relevant bodies of the Economic Commission for Europe and of the Regional Committee for Europe of the World Health Organization;

(f) Establish the modalities for the participation of other competent international governmental and non-governmental bodies in all meetings and other activities pertinent to the achievement of the purposes of this Protocol;

(g) Consider the need for further provisions on access to information, public participation in decision-making and public access to judicial and administrative review of decisions within the scope of this Protocol, in the light of experience gained on these matters in other international forums;

(h) Establish a programme of work, including projects to be carried out jointly under this Protocol and the Convention, and set up any bodies needed to implement this programme of work;

(i) Consider and adopt guidelines and recommendations which promote the implementation of the provisions of this Protocol;

(j) At the first meeting, consider and by consensus adopt rules of procedure for their meetings. These rules of procedure shall contain provision to promote harmonious cooperation with the Meeting of the Parties to the Convention;

(k) Consider and adopt proposals for amendments to this Protocol;

(l) Consider and undertake any additional action that may be required for the achieve-

de i detta protokoll utsatta målen.

ment of the purposes of this Protocol.

Artikel 17

Article 17

Sekretariatet

Secretariat

1. Exekutivsekreteraren för FN:s ekonomiska kommission för Europa och regionchefen för WHO:s regionala kontor för Europa skall fullgöra följande sekretariatsuppgifter enligt detta protokoll:

1. The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe and the Regional Director of the Regional Office for Europe of the World Health Organization shall carry out the following secretariat functions for this Protocol:

(a) Sammankalla och förbereda parternas möten.

(a) The convening and preparing of meetings of the Parties;

(b) Till parterna vidarebefordra rapporter och övrig information som erhållits i enlighet med detta protokoll.

(b) The transmission to the Parties of reports and other information received in accordance with the provisions of this Protocol;

(c) Fullgöra andra sådana uppgifter som kan komma att beslutas vid parternas möte på grundval av tillgängliga resurser.

(c) The performance of such other functions as may be determined by the Meeting of the Parties on the basis of available resources.

2. Exekutivsekreteraren för FN:s ekonomiska kommission för Europa och regionchefen för WHO:s regionala kontor för Europa skall

2. The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe and the Regional Director of the Regional Office for Europe of the World Health Organization shall:

(a) utforma detaljerna för sin arbetsfördelning i en samförståndsförklaring (MoU) och informera parternas möte härom,

(a) Set out details of their work-sharing arrangements in a Memorandum of Understanding, and inform the Meeting of the Parties accordingly;

(b) rapportera till parterna om innehållet i och villkoren för genomförande av det arbetsprogram som avses i artikel 16.3.

(b) Report to the Parties on the elements of, and the modalities for carrying out, the programme of work referred to in article 16, paragraph 3.

Artikel 18

Article 18

Ändring av protokollet

Amendments to the protocol

1. Part får föreslå ändringar av detta protokoll.

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.

2. Förslag till ändringar av detta protokoll skall övervägas vid ett möte mellan parterna.

2. Proposals for amendments to this Protocol shall be considered at a meeting of the Parties.

3. Lydelsen av föreslagna ändringar av detta protokoll skall lämnas in i skriftlig form till sekretariatet, som skall meddela parterna förslaget senast nittio dagar innan

3. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be submitted in writing to the secretariat, which shall communicate it to all Parties at least ninety days before the

mötet för antagande av förslaget skall äga rum.

4. En ändring av detta protokoll skall antas enhälligt av de företrädare för parterna som är närvarande vid mötet. Sekretariatet skall meddela den antagna ändringen till depositarien, som skall distribuera det till samtliga parter för godkännande. Ändringen skall för de parter som har godkänt den träda i kraft den nittionde dagen efter den dag då två tredjedelar av dessa parter har deponerat sina instrument för godkännande av ändringen hos depositarien. För övriga parter skall ändringen träda i kraft den nittionde dagen efter det att en part har deponerat sitt instrument för godkännande av ändringen.

Artikel 19

Rösträtt

1. Med undantag för vad som föreskrivs i punkt 2 i denna artikel skall varje part ha en röst.

2. Regionala organisationer för ekonomisk integration skall såvitt avser ärenden inom deras respektive behörighetsområde utöva sin rösträtt med det antal röster som motsvarar antalet medlemsstater som är parter. Sådana organisationer skall inte utöva sin rösträtt om deras medlemsstater utövar sin rösträtt och vice versa.

Artikel 20

Twistlösning

1. Om en tvist uppstår mellan två eller flera parter om tolkningen eller tillämpningen av detta protokoll skall parterna eftersträva en lösning, genom förhandling eller annan metod för att lösa tvisten, som kan godtas av de tvistande parterna.

2. Vid undertecknande, ratificering, godtagande eller godkännande av, eller anslutning till, detta protokoll eller vid en senare tidpunkt kan en part skriftligen förklara för depositarien att den, med avseende på en tvist som inte har lösts enligt punkt 1 i den-

meeting at which it is proposed for adoption.

4. An amendment to this Protocol shall be adopted by consensus of the representatives of the Parties present at the meeting. The adopted amendment shall be communicated by the secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for their acceptance. The amendment shall enter into force for the Parties which have accepted it on the ninetieth day after the date on which two thirds of those Parties have deposited with the Depositary their instruments of acceptance of the amendment. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits its instrument of acceptance of the amendment.

Article 19

Right to vote

1. Except as provided for in paragraph 2 of this article, each Party shall have one vote.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

Article 20

Settlement of disputes

1. If a dispute arises between two or more Parties about the interpretation or application of this Protocol, they shall seek a solution by negotiation or by any other means of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

2. When signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol, or at any time thereafter, a Party may declare in writing to the Depositary that for a dispute not resolved in accordance with paragraph 1 of this article, it accepts one of the following

na artikel, godtar ett av följande sätt att lösa tvister som tvingande i förhållande till en part som godtar samma förpliktelse:

(a) I de fall då parterna är konventionsparter och har godtagit att ett av eller båda de sätt att lösa tvister som stadgas i konventionen är tvingande parterna sinsemellan, skall tvisten lösas enligt bestämmelserna i konventionen under förutsättning att tvisten står i samband med konventionen.

(b) I övriga fall skall tvisten läggas fram för Internationella domstolen, om inte parterna kommer överens om skiljedomsförfarande eller någon annan form av tvistelösning.

Artikel 21

Undertecknande

Detta protokoll skall stå öppet för undertecknande i London den 17 och 18 juni 1999 vid den tredje ministerkonferensen om miljö och hälsa och därefter i Förenta nationernas högkvarter i New York fram till den 18 juni 2000 för stater som är medlemmar av Ekonomiska kommissionen för Europa, stater som är medlemmar av Världshälsoorganisationens regionkommitté för Europa samt stater som har rådgivande status vid Ekonomiska kommissionen för Europa i enlighet med punkt 8 i Ekonomiska och sociala rådets resolution 36 (IV) av den 28 mars 1947 och för regionala organisationer för ekonomisk integration som är sammansatta av suveräna stater som är medlemmar av Ekonomiska kommissionen för Europa eller Världshälsoorganisationens regionkommitté för Europa, till vilka dess medlemsstater har överfört behörighet såvitt avser frågor som berör detta protokoll, inbegripet behörigheten att ingå överenskommelser rörande dessa frågor.

Artikel 22

Ratificering, godtagande, godkännande och anslutning

1. Detta protokoll skall ratificeras, godtas

means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

(a) Where the Parties are Parties to the Convention, and have accepted as compulsory in relation to each other one or both of the means of dispute settlement provided in the Convention, the settlement of the dispute in accordance with the provisions of the Convention for the settlement of disputes arising in connection with the Convention;

(b) In any other case, the submission of the dispute to the International Court of Justice, unless the Parties agree to arbitration or some other form of dispute resolution.

Article 21

Signature

This Protocol shall be open for signature in London on 17 and 18 June 1999 on the occasion of the Third Ministerial Conference on Environment and Health, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 18 June 2000, by States members of the Economic Commission for Europe, by States members of the Regional Committee for Europe of the World Health Organization, by States having consultative status with the Economic Commission for Europe pursuant to paragraph 8 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the Economic Commission for Europe or members of the Regional Committee for Europe of the World Health Organization to which their member States have transferred competence over matters governed by this Protocol, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

Article 22

Ratification, acceptance, approval and accession

1. This Protocol shall be subject to ratifi-

eller godkännas av signatärstaterna och regionala organisationer för ekonomisk integration.

2. Detta protokoll skall vara öppet för anslutning för de stater och organisationer som avses i artikel 21.

3. En organisation som avses i artikel 21, som blir part utan att någon av dess medlemsstater är part, skall vara bunden av alla förpliktelser enligt detta protokoll. När en eller flera av medlemsstaterna i sådana organisationer har anslutit sig till protokollet, skall organisationen och dess medlemsstater besluta om sitt respektive ansvar för att fullgöra förpliktelser enligt detta protokoll. I sådana fall skall organisationen och medlemsstaterna inte ha rätt att samtidigt utöva sina rättigheter enligt protokollet.

4. De regionala organisationerna för ekonomisk integration som avses i artikel 21 skall i sina instrument för ratificering, godtagande, godkännande och anslutning uppge omfattningen av sin behörighet vad gäller de frågor som regleras i detta protokoll. Dessa organisationer skall även underrätta depositarien om väsentliga ändringar beträffande sin behörighet.

5. Instrumenten för ratificering, godtagande, godkännande och anslutning skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekretärare.

Artikel 23

Ikraftträdande

1. Detta protokoll skall träda i kraft den nittionde dagen efter det att det sextondeinstrumentet för ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning deponerats.

2. Med avseende på punkt 1 i denna artikel skall ett instrument som deponerats av en regional organisation för ekonomisk integration inte räknas som ett tillägg till dem som deponerats av en stat som är medlem i en sådan organisation.

3. För varje stat eller organisation som avses i artikel 21, som ratificerar, godtar eller godkänner detta protokoll eller ansluter sig

cation, acceptance or approval by signatory States and regional economic integration organizations.

2. This Protocol shall be open for accession by the States and organizations referred to in article 21.

3. Any organization referred to in article 21 which becomes a Party without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.

4. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in article 21 shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary of any substantial modification to the extent of their competence.

5. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 23

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of paragraph 1 of this article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of such an organization.

3. For each State or organization referred to in article 21 which ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto

till det efter att det sextonde instrumentet för ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning deponerats, skall protokollet träda i kraft den nittionde dagen efter den dag då en sådan stat eller organisation deponerat sitt instrument för ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning.

after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Artikel 24

Frånträdande

En part får när som helst efter en tid på tre år räknat från dagen för detta protokolls ikraftträdande för den ifrågavarande parten, frånträda protokollet genom skriftligt meddelande till depositarien. Ett sådant frånträdan- de träder i kraft den nittionde dagen efter den dag då depositarien mottagit meddelan- det.

Article 24

Withdrawal

At any time after three years from the date on which this Protocol has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the De- positary.

Artikel 25

Depositarie

Förenta nationernas generalsekreterare skall vara depositarie för detta protokoll.

Article 25

Depositary

The Secretary-General of the United Na- tions shall act as the Depositary of this Pro- tocol.

Artikel 26

Giltiga texter

Originalen till detta protokoll, vars engelska, franska, tyska och ryska texter äger lika giltighet, skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Article 26

Authentic Texts

The original of this Protocol, of which the English, French, German and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

TILL BEKRÄFTELSE HÄRAV har under- tecknade, därtill behörigen befullmäkti- gade, undertecknat detta protokoll.

IN WITNESS WHEREOF the under- signed, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

UTFÄRDAT i London den 17 juni 1999.

DONE in London, this seventeenth day of June one thousand nine hundred and ninety- nine.